

vergadering **34**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 11 mei 2022

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de federale Spoorvisie 2040 en het openbaredienstcontract met De Lijn	5
ACTUELE VRAAG van Tine Van den Brande aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de financiële gevolgen van een verbod op gokreclame voor de VRT	10
ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de uitbuiting van niet-Europese arbeidsmigranten in Vlaanderen	
ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het misbruik van arbeidsmigranten in Vlaanderen	
ACTUELE VRAAG van Maaïke De Vreese aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over arbeidsmigratie en mogelijke uitbuiting	
ACTUELE VRAAG van Filip Dewinter aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het misbruik dat het gevolg is van arbeidsmigratie	14
ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het afspringen van de onderhandelingen voor een sociaal akkoord in de dienstenchequesector	
ACTUELE VRAAG van Kim De Witte aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de vastgelopen onderhandelingen in de dienstenchequesector	22
ACTUELE VRAAG van Mercedes Van Volcem aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de uitspraak van de minister-president betreffende een nieuwe ferryverbinding tussen Zeebrugge en Schotland	28
ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het plaatstekort in het buitengewoon basisonderwijs	
ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het plaatsgebrek in het buitengewoon onderwijs	31
ACTUELE VRAAG van Steven Coenegrachts aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de economische impactmeting van de geplande uitfasering van de kooihuisvesting voor kippen	37

ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Zuhâl Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de continuïteit in het Vlaamse ondersteuningsbeleid voor zonnepanelen	40
ACTUELE VRAAG van Tine van der Vloet aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de stand van zaken van het experiment binnen de prioriteitengroep 2 van personen met een beperking	45
ACTUELE VRAAG van Hilâl Yalçın aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de moeilijkheid voor de OCMW's om maatschappelijk werkers aan te trekken en de gevolgen daarvan voor de verdere uitbouw van het lokaal beleid en het verzekeren van een sterke dienstverlening aan de burger	
ACTUELE VRAAG van Katja Verheyen aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het verontrustende aantal openstaande vacatures voor maatschappelijk werkers	49
ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de bedreigingen ten aanzien van een journaliste door jongeren van Turkse afkomst	56
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	58
TOESPRAAK van de heer Olivér Várhelyi, Europees commissaris voor Nabuurschap en Uitbreiding, over het Europese nabuurschaps- en uitbreidingsbeleid	58
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	73
ONTWERP VAN DECREET over vervangende eindtermen en vervangende specifieke eindtermen in de tweede en derde graad van het secundair onderwijs, op initiatief van de Federatie Steinerscholen Vlaanderen vzw – 1208 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	73
Artikelsgewijze bespreking	76
MOTIE van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Immanuel De Reuse en Suzy Wouters tot instelling van een belangenconflict over het federale wetsontwerp over de verplichte vaccinatie van gezondheidszorg-beoefenaars tegen COVID-19 – 1284 (2021-2022) – Nr. 1	
Bespreking	76
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over plaatsingsvoorschriften voor het verkeersbord F117 Lage-emissiezone (LEZ) – 1271 (2021-2022) – Nr. 1	
Verslag	80
ONTWERP VAN DECREET over vervangende eindtermen en vervangende specifieke eindtermen in de tweede en derde graad van het secundair onderwijs, op initiatief van de Federatie Steinerscholen Vlaanderen vzw – 1208 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemming	82

MOTIE van Adeline Blancquaert, Suzy Wouters, Immanuel De Reuse, Stefaan Sintobin en Chris Janssens tot besluit van de op 26 april 2022 in commissie gehouden interpellatie door Adeline Blancquaert aan minister Wouter Beke over het opvangaanbod voor minderjarigen in verontrustende thuissituaties, na berichten dat meerdere jongeren wegens plaatsgebrek in een cel werden ondergebracht – 1266 (2021-2022) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	82
MOTIE van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Immanuel De Reuse en Suzy Wouters tot instelling van een belangenconflict over het federale wetsontwerp over de verplichte vaccinatie van gezondheidszorg-beoefenaars tegen COVID-19 – 1284 (2021-2022) – Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	83
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	84
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	86
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	86

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– De vergadering wordt geopend om 12.59 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Axel Ronse, Paul Van Miert: ambtsverplichtingen;

Allessia Claes, Arnout Coel, Bart Dochy, Karolien Grosemans, Sofie Joosen, Joris Nachtergaele, Leo Pieters, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Stefaan Sintobin, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Ludwig Vandenhove, Bart Van Hulle: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Imade Annouri, Adeline Blancquaert, Tom De Meester, Sihame El Kaouakibi, An Moerenhout, Nadia Sminate: gezondheidsredenen.

Minister-president Jan Jambon is eveneens verontschuldigd.

ACTUELE VRAAG van Bert Maertens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over de federale Spoorvisie 2040 en het openbaredienstcontract met De Lijn

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Minister, ik heb twee aanleidingen om dit onderwerp aan te snijden. De eerste is zeer recent. Gisterenavond was er in Terzake een reportage en een debat over De Lijn, over een aantal aandachtspunten, zoals de stiptheid, niet-uitgereden ritten, gemiste aansluitingen en dergelijke meer. Dat zijn zaken die we al veel hebben besproken in de commissie en die ook onderwerp zullen moeten uitmaken van het openbaredienstcontract waar we op zitten te wachten. Het ging daar ook over de multimodale knooppunten en de overstap van de trein naar de bus, van de bus naar de bus en dergelijke meer.

En dat is de link met de tweede aanleiding voor deze vraag, namelijk de federale Spoorvisie 2040, die minister Gilkinet en de Federale Regering vrijdag hebben goedgekeurd. Daar staan een aantal zaken in die onherroepelijk impact hebben op Vlaanderen en waar Vlaanderen ook actief bij betrokken moet worden. Daar staat ook in dat er overleg zal zijn met de gewesten over die multimodale knooppunten en hoe we die het best organiseren.

U kent het standpunt van de N-VA. Wij willen het spoor en de exploitatie van dat spoor zo snel mogelijk geïntegreerd aanpakken als Vlaamse bevoegdheid. Dat kan vandaag niet, maar in de toekomst, wie weet. In welke mate waren de Vlaamse Regering en de Vlaamse overheid betrokken bij de opmaak van die federale Spoorvisie 2040? En wat zal de impact zijn van die spoorvisie op het openbaredienstcontract dat van kracht moet worden en de invoering van basisbereikbaarheid?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel voor uw vraag, mijnheer Maertens. We hebben inderdaad kennisgenomen van de federale Spoorvisie 2040, die nu in conceptnota zit. We hebben daar vorig jaar al kennis van genomen. Op het

interministeriële overleg vorig jaar in oktober hebben we daar een specifieke toelichting rond gekregen van minister Gilkinet.

Als u vraagt wat de impact van die spoorvisie is op ons openbaredienstcontract en op de uitrol van basisbereikbaarheid, moet ik u zeggen dat dit een spoorvisie is, een conceptnota, een investeringsplan voor de toekomst inzake de NMBS en de verdere spoorontwikkeling, maar dat dat geen rechtstreekse impact heeft, noch op ons openbaredienstcontract waar we volop mee bezig zijn binnen de Vlaamse Regering, binnen De Lijn en binnen onze administratie, noch op de uitrol van basisbereikbaarheid. Wij lopen verder met die dossiers. Het ene heeft geen impact op het andere.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Dank u, minister. Ik mag dus noteren dat de federale Spoorvisie 2040 geen enkele impact heeft en dat dus de timing voor dat openbaredienstcontract en voor basisbereikbaarheid daar niet door zal wijzigen. Dat is een heel goede zaak.

Waar ik wel echt op wil aandringen, is het medezeggenschap van Vlaanderen in die federale spoorvisie. Dat is niet zomaar, en niet om communautaire spelletjes te gaan spelen, maar wel omdat het belangrijk is. Vlaanderen is bevoegd voor het vervoer van personen, via bussen, via trams. Die multimodale knooppunten moeten goed op elkaar afgestemd zijn. Wie van de trein of de tram komt, moet vlot op de bus kunnen en vice versa. Dat is heel erg belangrijk. Ook inzake goederenvervoer heeft Vlaanderen zeker een belangrijke stem te laten horen.

Ik wil u dus vragen om daar zeer actief bij betrokken te zijn en om ook proactief de vraag te stellen aan de Federale Regering om actief medezeggenschap te mogen hebben in die spoorvisie.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, het spoor is de ruggengraat van het hele openbaarvervoerstelsel zoals het in de basisbereikbaarheid is uitgewerkt. Dat nieuwe systeem zou in principe volgend jaar in juli moeten ingaan. Ik vind het heel belangrijk – en daarom ook vind ik het een interessante vraag – dat er in de openbaredienstcontracten, zowel in die van De Lijn als die van de NMBS, een verplichting wordt opgenomen voor de vervoersmaatschappijen om de afstemming van de dienstregelingen zo goed mogelijk te maken. Want niets is zo vervelend voor een reiziger om net die laatste bus te missen als hij van de trein stapt. Zaken zoals het op elkaar afstemmen van dienstregelingen zijn elke keer een knelpunt. En als die verplichting niet wordt opgenomen in de openbaredienstcontracten is er misschien toch wel een probleem. Dat is volgens mij het belangrijkste punt, dat ook de collega heeft aangehaald. Minister, zult u dat opnemen, alleszins in het openbaredienstcontract dat u aan het onderhandelen bent met De Lijn?

De voorzitter: De heer Bex heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Het is nog niet gezegd, collega's, maar eigenlijk denk ik dat we heel blij moeten zijn met de federale afspraken rond de Spoorvisie 2040. Het is de bedoeling om onze stadskernen in de toekomst om de vijftien minuten te bedienen en er op die manier voor te zorgen dat de trein een volwaardig alternatief is voor de auto en uiteraard aansluit op het eigen openbaar vervoer dat wij in Vlaanderen organiseren.

Ik heb twee bedenkingen, collega Maertens. Als we vandaag zien – gisteren nog in Terzake – hoe het openbaar vervoer er in Vlaanderen aan toe is, dan is dat

alleszins geen pleidooi om ook het spoor Vlaams te organiseren. Minister, ik hoop dat u daar orde op zaken stelt. Dat was toch een heel duidelijk signaal, gisteren in Terzake.

Ten tweede hoop ik, minister, dat u net aan de slag gaat met die federale spoorvisie, dat u net gaat bekijken hoe we het Vlaamse openbaar vervoer daar zo goed mogelijk op kunnen laten aansluiten. Want dat zou toch de essentie moeten zijn van wat we met De Lijn doen. Ik roep u daartoe op. In welke mate bent u van plan om, zoals collega Brouwers zegt, ervoor te zorgen dat die plannen in Vlaanderen afgestemd zijn op wat er op federaal niveau gebeurt?

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, heel interessant aan die nieuwe spoorvisie vind ik inderdaad dat er heel wat analogieën zijn met het basisbereikbaarheidsgedachtegoed en het knooppuntenmodel van De Lijn. Wat ik vooral interessant vind, is de idee om te tenderen: een deel van het spoornetwerk beschikbaar te stellen voor de niet-openbare dienstverleners. Dat willen wij ook voor De Lijn in het laatste deel van de legislatuur – en dat komt dichterbij. Minister, is het geen goed idee om daar een gebundeld aanbod van te maken, een gebundelde tender, zowel voor het spoor als voor de bussen en trams van De Lijn, om te zien of ook niet-openbare aanbieders erin geïnteresseerd zijn om dat samen aan te bieden? Op die manier kunnen we iets meer competitiviteit en meer dienstverlening te krijgen voor de reiziger.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Els Robeyns (Vooruit): Minister, we hebben gisteren in de reportage van Terzake nog eens kunnen zien in welke erbarmelijke staat ons openbaar vervoer zich vandaag bevindt. We weten al langer dat de kwaliteit van ons openbaar vervoer in landelijke gebieden nauwelijks hoger is dan dat van derdewereldlanden. Maar nu is het zelfs zo erg dat de tram in steden niet meer sneller dan 10 kilometer per uur kan rijden omdat de tramsporen totaal versleten zijn. In het openbaredienstencontract wordt vaak verwezen naar de kostendekking. Maar minister, ik wil hier toch eens benadrukken dat je zulke problemen van structurele achterstand van investeringen niet oplost met een kostendekking, maar door effectief te investeren in het openbaar vervoer en ervoor te zorgen dat het dienstcontract ook de hefboomen en middelen bevat zodat De Lijn daar werk van kan maken.

Ik wil nog iets benadrukken. Wanneer een snelwandelaar sneller de stad door is dan een gebruiker van de tram, dan zou het toch totaal waanzin zijn om nog maar te overwegen de prijzen van het openbaar vervoer te verhogen. (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, wat Vlaanderen zelf doet, doet het beter. Al diegenen die dat nog geloven, mijnheer Maertens, die moeten gewoon even naar de reportage over De Lijn kijken die gisteren in Terzake aan bod kwam: 100 procent Vlaamse bevoegdheid, 100 procent wanbeleid.

Minister, er was gisteravond in Terzake één grote afwezige, en dat was u. U had een of ander excuus dat de mensen maar moesten kijken naar een openbaredienstencontract dat nog niet bestaat, terwijl er wel heel wat op tafel lag: vertragingen, afgelaste bussen, een tekort aan personeel, bussen die massaal in panne staan, reizigersinformatie die vierkant blijft draaien, De Lijn die compleet stilstaat door de hervorming basisbereikbaarheid en uiteraard ook de basisbereikbaarheid zelf, die een onhaalbare kaart blijkt te zijn.

Minister, aangezien u gisteren niet naar de televisiestudio wilde komen, zou ik hier graag uw reactie horen. Hoe gaat u de situatie bij De Lijn rechtekken? *(Applaus van Lise Vandecasteele)*

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, over de Spoorvisie 2040 zijn alle stakeholders natuurlijk laaiend enthousiast. Maar het federale niveau is blijkbaar vergeten dat men Vlaanderen nodig heeft om het gebruik van het openbaar vervoer te verbeteren. En daar houd ik mijn hart vast. Inderdaad, wie gisteren de reportage van De Lijn heeft gezien, heeft net een pleidooi gezien om De Lijn niet te nemen, om het openbaar vervoer niet te nemen, in tegenstelling tot wat u hier en in de commissie elke week komt zeggen en verkondigen. Het is schrijnend dat noch de directie noch uzelf gisteren zomaar even de moed had om te reageren op die aantijging. Laat ons eerlijk zijn, dat was echt schrijnend. Het is hier al gezegd, dit komt overeen met een derdewereldland. Weet men het eigenlijk nog bij de directie van De Lijn, hoe het moet? Weet u het nog? Of is men – u inclusief – allemaal de trappers kwijt en weet men niet meer wat er moet gebeuren om die maatschappij op de rails te krijgen? *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Collega's, het gaat hier enerzijds over de spoorvisie van minister Gilkinet en anderzijds over de tevredenheid over De Lijn. Ik zal eerst terugkomen op de federale spoorvisie.

Zoals ik al zei, is het een Spoorvisie 2040. Die zit in een conceptnota en in de toekomstplannen die men met de NMBS wil uitrollen om te zorgen voor beter en meer openbaar vervoer, en dit op het niveau van het spoor, het hoogste niveau van heel ons kader van basisbereikbaarheid waarbij we het treinnet hebben, dan het kernnet en aanvullend net, en ten slotte ons vervoer op maat. Samen met de lokale besturen en de vervoerregio's willen we komen tot een beter, performanter openbaar vervoer voor iedereen die aangewezen is op dat openbaar vervoer.

Hebben we medezeggenschap in die spoorvisie? Hoe gaan we daar in de toekomst verder aan samenwerken? We werken al heel intens samen met de federale overheid inzake alles wat spoor aangaat. Vlaanderen heeft zijn dertien spoorprioriteiten op de tafel gelegd. Daarover is heel intensief overleg, maar ook over alle andere elementen. Specifiek over deze spoorvisie hebben we in oktober 2021 voor de eerste keer op onze interministeriële conferentie overlegd met onze federale, Waalse en Brusselse collega's. Er zijn al intense gesprekken gevoerd. We hebben onze bekommernissen en opmerkingen meegegeven. Naast dit politieke niveau zijn er ook op administratief niveau al tal van gesprekken gevoerd over de spoorvisie. Zowel het Departement Mobiliteit en Openbare Werken als De Lijn zitten daar samen met de partners van het federale niveau aan de tafel om de gesprekken op elkaar af te stemmen.

De spoorvisie zit nu in de conceptfase. Als die straks gaat leiden tot aangepaste dienstregelingen van de NMBS, zal er uiteraard opnieuw intensief overleg moeten gebeuren en toekomstgericht moeten blijven plaatsvinden.

Mijnheer Keulen, wat de gebundelde tender betreft: we willen het aandeel van de private partners mee opschalen. Ook daarover hebben we al gesprekken gehad met minister Gilkinet. Ook daar bekijken we hoe we dat samen kunnen doen, De Lijn en de NMBS. Hoe kunnen we in overleg samen meer bereiken? Die gesprekken lopen. Ik ben zeker tevreden over de manier waarop het overleg gebeurt en over de inspraak die we hebben. Dat gaat over alles wat met personenvervoer te

maken heeft, maar ook over het multimodale karakter van het goederentransport hebben we overleg met de NMBS en Infrabel. Om u zeker gerust te stellen: al die gesprekken lopen goed.

Wat betreft de tevredenheid, heb ik gisteren ook de reportage van Terzake gezien. Ik moet ook meegeven – dat wil ik hier toch benadrukken – dat we niet langer geleden dan in februari 2022 de tevredenheidscijfers van De Lijn hebben gekregen. Een objectief bureau had de tevredenheid bij heel wat reizigers gemeten.

Wat was de finale conclusie? Voor het eerst in vijf jaar zijn opnieuw meer mensen, meer gebruikers tevreden over De Lijn. Twee derde van alle bevraagden geeft De Lijn een tevredenheidsscore tussen zeven en tien op tien. Kortom, de cijfers zijn voor het eerst weer naar een positieve tendens aan het gaan. Dat geeft mij, en uiteraard ook alle personeelsleden van De Lijn, het gevoel dat we op dit ogenblik goed bezig zijn. Er zijn heel wat transformaties doorgevoerd, maar het werk is nog lang niet af. Er moet nog veel gebeuren.

Van de reacties van bepaalde reizigers die ik gisteren gehoord heb, wordt uiteraard niemand vrolijk, absoluut niet. Maar nogmaals, we werken daar volop aan. Al die facetten, die tevredenheidselementen, de stiptheid, de reizigersinformatie, dat is allemaal mee opgenomen in hetgeen we straks willen afkloppen. Met 'straks' bedoel ik uiteraard: voor de zomer. Aan ons openbaredienstencontract wordt op dit ogenblik volop gewerkt. Vanmorgen is daarover op de raad van bestuur van De Lijn een heel uitgebreid debat gevoerd. We hopen nu zo snel mogelijk te kunnen landen. In dat openbaredienstencontract staat uiteraard niet alleen maar de kostendekkingsgraad, mevrouw Robeyns, er staat ook niet in dat wij zonder meer prijzen willen verhogen, ik weet niet waar u dat haalt. Dat staat zeker niet in dat openbaredienstencontract. Daar staat wel in hoe we met de talrijke uitdagingen, waar De Lijn vandaag mee kampt, in de toekomst zullen omgaan. Dan heb ik het over de vergroening van de vloot, en de betaalbaarheid van die vergroening. We willen daar allemaal op inzetten, maar koken kost geld en we hebben daar de nodige extra investeringsmiddelen voor nodig. Daarnaast willen we echt inzetten op de tevredenheid, op de reizigersinformatie, al die items nemen we mee. Het overleg daaromtrent is momenteel heel intens bezig.

Nogmaals, ik hoop dat we zo snel mogelijk met het verhaal van het openbaredienstencontract kunnen landen, en tegelijk zetten we alles in voor de uitrol van het decreet basisbereikbaarheid. Maar dat weten jullie: ook daar hebben we op dit ogenblik juli 2023 als streefdatum, om ook daarmee finaal te landen.

De voorzitter: De heer Maertens heeft het woord.

Bert Maertens (N-VA): Collega Bex, ik schrok een beetje, toen ik u hoorde. Sommige mensen veranderen doorheen de jaren. Sommigen veranderen van partij, maar heel duidelijk ook van mening over de staatshervorming, als ik u zo hoor. Dat is jammer, want Vlaanderen heeft echt nood aan de volle bevoegdheid over mobiliteit, over het spoor en over de exploitatie van dat spoor. Dat vind niet alleen ik, en mijn partij, maar ook andere partijen vinden dat – Open Vld en CD&V op kop – in dit parlement. Als je kijkt naar de resoluties over de staatshervorming die hier meer dan 20 jaar geleden, in 1999, al zijn goedgekeurd, dan staat daar alles heel duidelijk in genoteerd. Ik weet dat uw partij zich onthouden heeft op dat moment. Misschien is er nog evolutie mogelijk? Wij pleiten echt voor een verregaande omwenteling. Wie weet, hopelijk kunnen we de krachten bundelen, minister, om dat na de volgende verkiezingen in een nieuwe staatshervorming te organiseren. Ik hoor de toekomstige CD&V-voorzitter al zeggen dat die verkiezingen er in 2023 zullen aankomen. Ik ben dus heel benieuwd naar zijn houding, wat dat betreft. In afwachting van die grote omwenteling, die noodzakelijk is voor ons, denk ik dat

we, als Vlaanderen, proactief moeten zijn, en dat we aan de Federale Regering moeten zeggen dat we ons mee willen mengen in de spoorvisie, en dat we mee die uitrol gaan bewerkstelligen. (*Applaus van Elke Sleurs en Rita Moors*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Tine Van den Brande aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over de financiële gevolgen van een verbod op gokreclame voor de VRT

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Beste minister, gokken maakt levens kapot. In Vlaanderen zijn er naar schatting zo'n 150.000 mensen die extreem verslavingsgevoelig zijn, als het over gokken gaat. Dat zijn vooral jonge mannen tussen 25 en 44 jaar.

Het is dus absoluut een goede zaak dat de federale Vivaldiregering gokreclame aan banden gaat leggen, maar dat heeft ook een impact op onze VRT. Op verschillende websites en apps van de VRT is er vandaag gokreclame te vinden. Vanwege hun publieke opdracht zijn wij er, zoals u weet, al veel langer voorstander van dat reclame met een bedenkelijke inhoud van de VRT-platformen zou verdwijnen.

De VRT zelf engageert zich om haar gokreclame jaarlijks af te bouwen met een vermindering van 20 procent. Door de aanpassing in de federale wetgeving zal dat nu nog een heel stuk sneller moeten gebeuren, waardoor ze ook die inkomsten versneld niet meer zal kunnen derven.

Gokreclame verbannen, minister, is absoluut een grote stap vooruit, daar bestaat geen twijfel over. Tegelijkertijd mag die stap vooruit niet betekenen dat de VRT opnieuw tegen een financiële aderlating aankijkt. In 2020 hebt u de reclame-inkomsten die wegvielen door de coronacrisis bijgepast via de dotatie.

Mijn vraag is dan ook kort en bondig, minister: zult u – op een moment dat de VRT al heel erg onder stress staat door de grote besparingen, inflatie en hoge energieprijzen – deze nieuwe financiële klap voor de VRT helpen opvangen?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Ik heb het hier al verschillende keren aangegeven: ik ben heel erg bezorgd over alle vormen van verslaving, en zeker gokverslaving. Ik denk dat we die zorg delen, collega Van den Brande. Gokreclame speelt daar een zeer vicieuze en nefaste rol in. In die zin steun ik ook het initiatief van federaal collega Van Quickenborne om daar strenger tegen op te treden. U weet dat het een federale bevoegdheid is, en de modaliteiten van dat besluit moeten nog worden uitgeklaard, maar de teneur ervan, de richting, is zeker de juiste, namelijk om gokreclame op termijn volledig te verbieden.

Binnen mijn bevoegdheid heb ik daarvoor ook al de nodige stappen genomen, denk ik. We hebben in de beheersovereenkomst van de VRT ingeschreven dat er een duidelijk afbouwscenario komt, dat er een echt plan komt. Dat is er eind vorig jaar ook gekomen. Inderdaad, er is een vermindering van 20 procent per jaar op het vlak van online reclame-inkomsten. Vergeet echter niet dat die inkomsten op het platform VRT NU volledig uit den boze zijn, dat gokreclame volledig uitgesloten is, en dat dat ook op televisie quasi volledig uitgesloten is.

De impact van een federaal verbod zal eerder beperkt zijn, er zijn ook een aantal overgangsbepalingen. Bovendien werd bij de opmaak van de beheersovereenkomst ook rekening gehouden met die daling. Gelukkig zijn er natuurlijk ook nog

andere reclame-inkomsten dan inkomsten uit gokreclame, dus op dit moment is het absoluut niet aan de orde om een bijstelling te voorzien.

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Het was altijd al zoeken naar een goed evenwicht tussen de dotatie en de eigen inkomsten van de VRT. We weten allemaal dat de immer slinkende dotatie eigenlijk ontoereikend is. Het is enerzijds problematisch dat de VRT moet rekenen op inkomsten van gokreclame om haar job te kunnen doen. Het is even goed problematisch dat er nu nog meer onzekerheid dreigt, als die eigen inkomsten plots zouden wegvallen.

Uit het antwoord op mijn recente schriftelijke vraag aan u, minister, blijkt dat de VRT immers best veel gokreclame plaatst, via haar websites en apps. U zegt dat dat aanzienlijk is, het zou gaan om een bedrag van 1 miljoen euro, dat dan eensklaps zou verdwijnen. Of de VRT dat verlies vlotjes zal kunnen rechtzetten via reclame uit andere bedrijven, zoals u aangeeft, is toch nog maar de vraag, want niemand kan de markt voorspellen.

Minister, de bal ligt toch wel in uw kamp, vind ik. U kunt ervoor zorgen dat de VRT in staat zal zijn om die gokreclame tegen het eind van dit jaar afgebouwd te hebben, zonder dat ze verder uitgerst moet worden.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Ik moet toch zeggen dat ik wat verbaasd ben over de vraag van de collega van Groen, want men moet natuurlijk wel een heel klein beetje consequent zijn. Federaal loopt uw partij met de vlag voorop om gokreclame te verbieden – en dat is een legitiem standpunt –, maar als er dan kosten mee gepaard gaan voor jullie bevriende zender, dan moet de Vlaamse belastingbetaler er maar voor opdraaien. Sorry, maar zo marcheert het niet. 'On ne peut pas avoir le beurre et l'argent du beurre.' Als men dan toch zo'n diehard pleitbezorger is voor een verbod, dan moet men er ook de consequenties bijnemen en de lasten niet simpelweg afwentelen op Vlaanderen, door hier met een uitgestreken gezicht compensaties te eisen. Zo marcheert het niet. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): In april 2019 hebben we hier in dit parlement inderdaad kamerbreed een voorstel van resolutie goedgekeurd over gokreclame, waarin we ertoe opriepen dat de openbare omroep zich terughoudend zou opstellen. Dat is ook effectief in de beheersovereenkomst opgenomen. Zoals de collega zegt, is er een pad uitgetekend om dat inkomensverlies stapsgewijs op te vangen.

Mijn vraag aan u, minister, is de volgende. Inderdaad, de federale minister wil nu sneller gaan, sneller dan het pad dat de VRT uittekende. Het is ook niet de eerste keer dat er een factuurtje doorgestuurd wordt in onze richting. Mijn vraag is vooral of daarover vooraf met u overlegd is.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Over facturen gesproken: de vraag is heel pertinent, omdat de VRT natuurlijk in slechte financiële papieren zit door de opeenvolgende besparingsgolven en zeker door de huidige besparingsgolf die u vandaag doorvoert, minister. We hebben daarover onlangs gelezen dat bijvoorbeeld de uitbesteding van Thuis – een van de grote pijlers van die besparingsoperatie – meer geld kost aan de belastingbetaler dan Thuis binnenshuis houden. Ik heb u dat al gezegd toen we er hier een aantal weken geleden een debat over hebben gehad.

U kunt zeggen dat dat niet waar is, maar daarmee verandert u natuurlijk de feiten niet, minister. Het geldt dat jullie besparen op jullie dotatie, wordt bijgepast vanuit de federale kas. En de belastingbetaler, minister, betaalt op het einde meer, terwijl de mensen die voor Thuis werken minder goede contracten hebben. U kunt nu gezichten trekken zoveel als u wilt, minister, maar u kunt de rekensom evengoed maken als ik en vaststellen dat dat zo is. Mijn vraag is, dus, minister: vindt u het nu echt getuigen van goed rentmeesterschap – waar CD&V voor staat – om op die manier met belastinggeld om te gaan? (*Applaus van Lise Vandecasteele*)

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): CD&V was zeer tevreden met uw snelle positieve reactie, minister. U hebt iets gezegd als: 'Er is niets sportiefs aan gokken. We moeten er dus ook geen reclame voor maken.' Anderzijds vind ik het voorstel van Groen inderdaad ook een beetje vreemd. Er zit daar toch wel iets tegenstrijdigs in. Blijkbaar vindt Groen de gokinkomsten toch belangrijk genoeg om er compensatie door Vlaanderen voor te vragen. Ik vind dat een beetje te gemakkelijk. We zijn het daar dus ook helemaal niet mee eens. Het is trouwens ook zo dat er niet alleen een impact is op de VRT, maar ook op de commerciële mediabedrijven. Als we dus de VRT zouden compenseren – stel je voor – dan krijg je ook daar een complete scheefftrekking van het speelveld.

Ik heb eigenlijk een totaal andere vraag, minister. Als dit federale reclameverbod er komt, moeten wij dan ook nog aanpassingen doen aan ons Mediadecreet? Daartoe zijn we natuurlijk bereid, indien dat nodig zou zijn.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Collega Van den Brande, nu breekt mijn klomp. Vorig jaar hebben wij hier uitgebreid over gedebatteerd. Toen heeft uw collega Meuleman gezegd dat het allemaal niet snel genoeg ging en dat het allemaal sneller moest gaan. Toen werd al verwezen naar het federale niveau. Maar, mevrouw Van den Brande, de VRT heeft geplafonneerde inkomsten wat reclame en sponsoring betreft. Dus als de inkomsten van gokreclame wegvallen, kunnen ze dat compenseren door andere inkomsten. Dat is helemaal niet zo bij private spelers. U bent wel heel selectief. De private spelers moeten inboeten en krijgen geen compensaties, maar alles wat overheid is – ik heb ook de voorzitter van de Nationale Loterij gehoord – blijft buiten schot. Dit is onvoorstelbaar. Ik denk dat wij de VRT niet moeten compenseren met extra belastinggeld als ze extra geld aan reclame kunnen binnenhalen. Ik vind uw tussenkomst dan ook volledig misplaatst. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, ik heb erop gewezen dat, dankzij het afbouwscenario bij de VRT, de impact wellicht zeer beperkt zal zijn. Ik wijs er ook graag op dat ik, wat het reclameplafond betreft, in het begin van de legislatuur enorm bekritiseerd geworden ben. Men zei me toen: 'U gaat de reclameinkomsten van de VRT zeer zwaar beperken. U gaat die inkomstenbron totaal doen opdrogen.' Niets is minder waar. Wij hebben de logica van een marktindex doorgevoerd, waarbij de reclameinkomsten van de VRT kunnen groeien zoals in de rest van de markt, waardoor er ook dit jaar extra reclameinkomsten binnengehaald kunnen worden in vergelijking met eerdere jaren. Op dat vlak denk ik dus dat de VRT ook de nodige middelen kan krijgen.

Ik merk dat de doelstelling hier heel breed gedeeld wordt om alle vormen van gokreclame te bannen. Ik en mijn kabinet hebben effectief al op diverse

momenten overleg gehad met het federale niveau over het KB dat in ontwerp is en dat naar de Europese Commissie is gestuurd voor advies.

Mijn insteek is ten eerste geweest dat we de doelstelling delen om die gokreclame te bannen op termijn, ten tweede dat we wensen dat er een gelijk speelveld – een level playing field – wordt gerealiseerd waarbij de media-bedrijven niet slechter behandeld worden dan andere organisaties in kwestie en ten derde dat het een realistische timing is die ook rekening houdt met lopende contracten en dat dat op een goede manier kan gebeuren.

Het debat over het transformatieplan van de VRT zullen we niet overdoen. Wat Thuis betreft, wijs ik er wel op dat het externaliseren van die productie ervoor kan zorgen dat er extra geïnvesteerd wordt in Thuis, onder meer omdat externe productiebedrijven efficiëntiewinsten kunnen boeken ten aanzien van de interne productie van de VRT en inderdaad ook omdat externe productiebedrijven, wanneer ze daarvoor in aanmerking komen, een beroep kunnen doen op de federale taxshelter.

Collega's, daarmee kan deze vraag afgesloten worden. Het is duidelijk dat we vanuit Vlaanderen de ambitie van de federale overheid steunen en dat de VRT daar voortrekker in zal zijn. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Van den Brande heeft het woord.

Tine Van den Brande (Groen): Minister, de VRT verdient volgens mij een minister die haar verdedigt met hart en ziel. Ik hoor daar vandaag absoluut niets van. Ik hoorde u nochtans twee weken geleden in de plenaire vergadering zeggen dat u vindt dat de VRT uitstekende content levert, dat u heel veel respect koestert voor alle medewerkers, dat u garant zult staan dat er in 2025 een sterke publieke omroep staat. Maar toon dat dan ook in uw beleid. Toon dat u een medestander van de openbare omroep bent en geen tegenstander zoals de heer Tommelein. *(Opmerkingen van Bart Tommelein en Marius Meremans)*

Ondersteun de VRT in haar werk met de nodige middelen. De VRT zit op haar tandvlees. Morgen staakt het personeel. De medewerkers van de VRT staan in Leuven aan Studio Manhattan waar Thuis gedraaid wordt. Zij gaan actie voeren tegen de opgelegde besparingen door de Vlaamse Regering. Zij voeren actie tegen het sociale drama dat aangericht wordt want een op de tien van hen zal moeten vertrekken. Minister, draai de besparingen terug, al is het gedeeltelijk, maar draai ze terug. U bent hier mede verantwoordelijk voor. *(Applaus bij Groen en van Lise Vandecasteele)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Björn Rzoska aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de uitbuiting van niet-Europese arbeidsmigranten in Vlaanderen

ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het misbruik van arbeidsmigranten in Vlaanderen

ACTUELE VRAAG van Maaike De Vreese aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over arbeidsmigratie en mogelijke uitbuiting

ACTUELE VRAAG van Filip Dewinter aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het misbruik dat het gevolg is van arbeidsmigratie

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, toen ik gisteren de krant opensloeg dacht ik: is dit Vlaanderen anno 2022? Mensen die niet worden uitbetaald, mensen die moeten slapen in een hok boven een fuifzaal, in een garagebox zonder sanitair, mensen die afhankelijk zijn van hun werkgever voor de verlenging van hun verblijf. Hun werkgever of een aantal werkgevers – dat hebben we toch gelezen in de krant – neemt het niet te nauw met de spelregels. Wat me nog meer zorgen baarde was dat de Vlaamse overheid van de duizend respondenten die men voor het onderzoek probeerde te contacteren van meer dan vijfhonderd geen contactgegevens had. Ofwel waren het verlopen e-mailadressen ofwel waren er totaal geen gegevens. Met andere woorden: op de Vlaamse arbeidsmarkt waar de krapte groot is en waarover u zelf een aantal maanden geleden gezegd hebt dat we die mensen nodig hebben om hier werk te komen doen, laten we mensen op dit moment aan hun lot over. Dat kan echt niet. Minister, het verbaast me dat dergelijke dingen nog kunnen in Vlaanderen.

We hebben een sociale inspectie, die daar toch dicht op zou moeten zitten. Zelf zegt u, net als de Vlaamse meerderheid, terecht dat men dicht bij mensen op de arbeidsmarkt moet staan om hen aan een job te helpen. Een paar weken geleden ging het over de arbeidsreserve: laten we schouder aan schouder met die mensen staan om een job te kunnen doen op die arbeidsmarkt. Dan verwacht je ook dat, als mensen van buiten Europa hier komen werken, ze ten minste op de hoogte zijn van hun rechten, dat ze hun rechten kunnen afdwingen en niet terecht komen in de illegaliteit. Minister, mijn eerste vraag aan u is dus: wat gaat u structureel doen om dit soort wantoestanden op de arbeidsmarkt in Vlaanderen voor eens en voor altijd uit te roeien?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Minister, collega Rzoska heeft het al geschetst: uitbuiting op onze arbeidsmarkt anno 2022. Vreselijke verhalen van mensen die in een garage slapen, van mensen die worden gehuisvest op een zolder, zonder wc. Dat zijn mensen die hier legaal komen werken, die de jobs doen waarvoor wij geen volk vinden op onze arbeidsmarkt, die niet kunnen rekenen op eerlijke lonen, deftige arbeidsvoorwaarden en respect, toch een waarde waaraan ook uw partij belang hecht, denk ik.

Vandaag zijn die arbeidsmigranten voor bijna 100 procent afhankelijk van soms malafide werkgevers. Dat kan niet langer. De sociale inspectie verstrekt arbeidskaarten. Ze moet ook samen met de federale sociale inspectie en de wooninspectie controleren dat die mensen hier op een deftige manier kunnen werken, wonen en leven, en dat is vandaag absoluut niet het geval. De arbeidsmigranten kennen hun rechten niet, en dat leidt tot misbruik, tot uitbuiting en eigenlijk tot een vorm van gelegaliseerde mensenhandel. Ik denk dat iedereen in dit halfrond de mening deelt dat dat onaanvaardbaar is. We moeten echter niet naar andere overheden wijzen. We moeten zélf onze verantwoordelijkheid nemen. De Vlaamse regelgeving laat dat toe.

Collega's, daarom houden wij van Vooruit een heel helder pleidooi om ook voor legale arbeidsmigranten aan een inburgeringstraject te werken. Leer hen de taal. Wijs hen op hun rechten. Zorg ervoor dat zij niet langer voor 100 procent, enkel en alleen afhankelijk zijn van soms malafide werkgevers. Laten we samen de verantwoordelijkheid nemen om de krapte op de arbeidsmarkt weg te werken, ook met legale buitenlandse arbeidskrachten, maar zorg dan ook voor een deftig inburgeringstraject, zodat die mensen al hun rechten kunnen uitputten. (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, Vlaanderen heeft echt een zeer duidelijke visie als het over arbeidsmigratie gaat: we willen vraaggestuurd werken, mensen aantrekken voor onze knelpunten, maar voornamelijk hooggeschoold talent aantrekken. Er is een enorme krapte op onze arbeidsmarkt, dus steeds meer werkgevers gaan kijken naar die arbeidsmigratie om vacatures in te vullen. Een heel groot deel van onze werkgevers meent dat absoluut goed. Ze ondersteunen hun werknemers en gaan ook bekijken hoe die wegwijs kunnen worden gemaakt in onze samenleving. Er zijn echter inderdaad een aantal rotte appels, en jammer genoeg is dat niet nieuw. De studie door een aantal organisaties en de VUB met een negental diepte-interviews toont al aan dat er inderdaad rotte appels zijn. Het is al geschetst door mijn collega's: mensen worden niet uitbetaald, leven in erbarmelijke omstandigheden, identiteitsdocumenten worden ingehouden. Dat kunnen we absoluut niet tolereren.

Minister, ik vraag dat u absoluut tot op het bot zou uitzoeken wat er in deze specifieke casussen is misgelopen, om malafide werkgevers zeer streng te sanctioneren en ervoor te zorgen dat ze niet meer kunnen gebruikmaken van de procedure van de 'single permits'. Ik vraag u ook om deze problematiek gestructureerd aan te pakken. Hoe zult u die wandaden aanpakken, maar ook voorkomen dat deze mensen het slachtoffer worden van dit soort uitbuiting?

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Minister, de arbeidsimmigratie naar Vlaanderen, geregeld via het systeem van de gecombineerde arbeidsvergunningen, is een regelrechte ramp. Ondanks het feit dat er 180.000 werkzoekenden zijn voor 81.000 openstaande vacatures bij VDAB, kwamen er toch 26.500 arbeidsmigranten naar Vlaanderen. Mag ik trouwens wijzen op de studie van professor arbeidseconomie Stijn Baert van twee weken geleden. Die toonde aan dat 42,2 procent van de 25- tot 56-jarigen met nationaliteit buiten de EU niet werkt, en evenmin op zoek is naar werk. Geen enkel EU-land doet het trouwens slechter.

De studie van de VUB, waar hier al naar verwezen is, toont aan dat veel van deze arbeidsimmigranten uitgebuit, onderbetaald en misbruikt worden. De arbeidsmigranten van vandaag zijn een beetje de gastarbeiders van de jaren 60 en 70. Het komt erop neer dat in de praktijk de baten van de arbeidsimmigratie terecht komen bij de werkgevers en de uitzendbureaus. De kosten van dit alles komen

bij de samenleving. De arbeidsmigranten betekenen overigens vooral een vorm van oneerlijke concurrentie voor onze eigen laaggeschoolden. We moeten, in plaats van meer problemen qua huisvesting, mobiliteit, milieu, sociale problematiek via arbeidsimmigratie te creëren, kiezen voor zero immigratie en de stabiliteit en de stabilisatie van onze bevolking in Vlaanderen organiseren. Want Vlaanderen is wat dat betreft vol.

Mijn vraag aan u is feitelijk simpel: voor welk beleid kiest u? Werken aantrekkelijker maken? Innovatie aanmoedigen? Werklozen die er zijn activeren? Of de gemakkelijke weg van de arbeidsimmigratie, wat betekent: nog meer gastarbeiders en loonslaven naar Vlaanderen halen om hier in slechte omstandigheden het vuile werk te doen en een oneerlijke concurrentie te organiseren ten aanzien van onze eigen laaggeschoolden? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's. Ik wil eerst een kleine rechtzetting doen. Er zijn jaarlijks tussen de achtduizend en tienduizend mensen die via economische migratiekanalen naar Vlaanderen komen. Heel vaak zijn dat technologisch zeer hooggeschoolde mensen die absoluut noodzakelijk zijn om hier nieuwe ontwikkelingen te begeleiden. Het zijn mensen die nodig zijn om Vlaanderen op de wereldkaart te zetten qua innovatie en wetenschappelijk onderzoek. Zeggen dat al wie naar hier komt mensen zijn die het werk doen zoals de gastarbeiders vroeger, is absoluut onjuist. Dat wil ik toch eerst en vooral beklemtonen. Het gaat in heel grote orde over hoog- en middelgeschoolde profielen. Meer zelfs: in Vlaanderen zetten we de deur niet zomaar open voor mensen die kortgeschoold zijn. Vooraleer iemand naar hier kan komen die kortgeschoold is, moet die net aantonen in een knelpuntberoep terecht te komen. Er wordt een onderzoek rond gedaan. Je moet een procedure doorlopen. En dan, daarna, als geweten is wie de werkgever is en wat het werk zal zijn dat wordt gedaan, kun je effectief aan de slag.

Dat neemt niet weg, collega's, dat ik het basissentiment van collega Rzoska deel. Toen ik gisteren de krant opensloeg – ik moest die zelfs niet openslaan, je zag het op het eerste gezicht, op de eerste bladzijde – dacht ik ook: is dit het Vlaanderen waarin we leven? Is dit het land waarin we leven? Het onderzoek dat aan de VUB gebeurd is, gebeurt eigenlijk aan de hand van negen diepte-interviews. Het is heel belangrijk om te kijken welke profielen van mensen onderzocht zijn. Het gaat zes van de negen keren om mensen die in de transportsector werken. De transport- en de horecasector zijn trouwens heel gevoelig om het niet zo nauw te nemen met de regels. Dat hebben we in het verleden ook al gemerkt.

Dus ja, er is nood aan actie. Die actie zal er niet in bestaan dat ik het hele systeem op de schop wil laten gaan. We hebben net – vraag het aan iedereen die in Vlaanderen op de arbeidsmarkt actief is – hooggeschoolde, middelgeschoolde en soms ook kortgeschoolde mensen nodig. Maar we moeten misbruiken vermijden.

Professor Stijn Baert stelde voor om de connectie met de werkgever door te knippen, om die niet langer noodzakelijk te maken. Ik vind dat persoonlijk geen goed idee. Ik vind het net goed dat we weten bij wie mensen worden tewerkgesteld en dat, als ze daar ontslagen worden, ze ook nog wat tijd krijgen om een nieuwe werkgever te zoeken. Maar ik vind het wel van belang dat we voldoende controleren, zeker in die kwetsbare sectoren, of de regels correct worden gevolgd.

Ik zal dan ook als initiatief dit onderzoek bespreken met de vakbonden en de werkgevers. We zien ze vrijdag. Het is een goed moment om het gesprek met hen op te nemen.

Ook hier ligt er een enorme verantwoordelijkheid bij de werkgevers. Weet dat een paar mensen, bedrijven of bedrijfsleiders die het niet nauw nemen met de regels van de kunst, een hele sector kunnen kapotmaken. We hebben dat hier ook al gezegd. Dit gesprek wordt dus ook gevoerd met de specifieke sectoren van waaruit de diepte-interviews komen. Dat is superbelangrijk.

Wat inburgering betreft, collega Gennez: ik ben zeker bereid om dat te bekijken. Vandaag mogen mensen een inburgeringstraject volgen, ze zijn niet verplicht. Mochten we dat volledig verplichten, zou er wellicht ook kritiek komen. Misschien moeten we eens bekijken of er geen 'inburgering light' gemaakt kan worden, waarbij men toch heel goed weet wat de rechten en de plichten zijn.

Er komt zeer binnenkort – dat was al aangekondigd – een site met alle rechten en plichten. Ik weet niet wie van de collega's het zei, maar het klopt inderdaad dat een aantal mensen niet precies weten wat hun rechten zijn en dus ook niet opkomen voor hun rechten. Ze moeten daarin dus begeleid worden.

Zoals de collega's al hebben gezegd, moet er, zoals ook al gebeurde naar aanleiding van de wantoestanden bij PostNL, zowel op Vlaams als op federaal niveau intens samengewerkt worden met de sociale inspectie, om voldoende te controleren, en meer dan vandaag. Want nogmaals, van die acht- tot tienduizend mensen die jaarlijks naar hier komen, zijn er duizenden die dat heel, heel goed doen, die geen problemen hebben, die met open armen ontvangen worden. Het is voor mij van belang om hierin de nuance te zoeken, wat ook eigen is aan mijn partij. Professor Ive Marx, iemand die doorgaans heel begaan is met deze toestanden, heeft het trouwens zelf ook laten weten: smijt het systeem dat goed is niet helemaal weg, maar verscherp de controles en zorg dat mensen, eenmaal ze hier zijn, ook goed opgevolgd worden in datgene wat ze doen. Daar is werk aan de winkel, denk ik, collega's, en dat zal ik ook uitvoeren.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Bedankt, minister, voor uw uitgebreid antwoord. Ik denk ook dat een aantal dingen die u opsomt van belang zijn. Ik denk dat de sociale inspectie daar inderdaad gevoelig voor moet zijn. Wat betreft die integratie, lijkt het mij echt van belang dat die mensen, al is het in een 'integratietraject light', ten minste op de hoogte zijn van hun rechten, zodat ze die ook kunnen afdwingen.

Ik wil het kind niet met het badwater weggooien, dat wil ik hier ook gezegd hebben. Maar ik wil wel even terugkomen op het feit dat u het geen goed idee vindt om de link tussen de werkgever en de werknemer door te knippen. Als ik de getuigenissen en het rapport dat achter de getuigenissen zit, lees, lees ik dat de onderzoekers er ook op wijzen dat net daar de kwetsbaarheid zit. Het feit dat een werknemer in een afhankelijkheidspositie zit en afhankelijk is van de werkgever, niet enkel voor de arbeidsvergunning, maar ook voor de verblijfsvergunning, zet die werknemer in mijn ogen in een heel kwetsbare positie. Er worden in de studie een aantal suggesties gedaan om die verantwoordelijkheid ergens anders te leggen, bijvoorbeeld bij een arbeidsbemiddelaar, bijvoorbeeld bij VDAB. Ik roep u toch op om met een open vizier naar dergelijke oplossingen te kijken, want die afhankelijkheid van de werkgever ten opzichte van die werknemers is echt een heel kwetsbare positie voor mensen die hier komen werken. (*Applaus van Stijn Bex*)

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Zoals u zegt, minister, is nuance hier niet op zijn plaats. Waar mensen misbruikt worden, daar moet een overheid bescherming bieden. Ik ben blij dat u zegt: we gaan het 'inburgeringstraject light' bekijken, we

gaan ervoor zorgen dat ook arbeidsmigranten weten wat hun rechten en plichten zijn, zodat ze die kunnen afdwingen. Maar net de afhankelijkheid van de werkgever – collega Rzoska zei het ook al – maakt dat de medewerkers voor bijvoorbeeld huisvesting ook rechtstreeks zijn aangewezen op die werkgever. Dat kan natuurlijk niet de bedoeling zijn, want dan ligt de weg naar uitbuiting wagenwijd open. Ook vanuit onze fractie wil ik er dus voor pleiten om, ten eerste, de sociale inspectie zwaar te versterken en, ten tweede, ook de controle op huisvesting al in te voeren bij het verlenen van de vergunning, zodat je weet, als je hier komt werken, waar je gaat verblijven en dat dat verblijf conform is. Laat dan ook de wooninspectie die controles uitvoeren. Ten derde, met de krapte op de arbeidsmarkt die we vandaag kennen, zal het niet alleen om hoogopgeleide profielen gaan, minister. Als we aan 80 procent werkzaamheidsgraad willen geraken, dan gaan we ook arbeidsmigranten in kwetsbare sectoren als horeca en transport voldoende bescherming moeten bieden om hier legaal en menswaardig aan het werk te kunnen. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, waar mensen kwetsbaar en afhankelijk zijn, loert het misbruik om de hoek. Ook de werkgevers zijn natuurlijk vragende partij om controles te doen bij die malafide werkgevers want die zorgen inderdaad voor een smet op de sector en voor oneerlijke concurrentie. Het is goed dat er met de sectoren wordt samengezeten en het is zeer belangrijk dat er controle en sociale inspectie komen samen met de federale diensten. Daarnaast moeten de mensen ook weerbaar worden gemaakt, zelfs al voor ze naar Vlaanderen komen om hier te werken. Inburgering licht is oké, maar we kunnen de mensen ook al een taalcursus aanbieden in het land van herkomst zodat ze onze waarden en normen leren kennen en ervoor zorgen dat ze weten wat hun rechten maar ook hun plichten zijn. Minister, op welke manier zult u ervoor zorgen dat de mensen minder afhankelijk én weerbaarder worden om naar hier te komen?

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Minister, het antwoord op alle problemen van onze moderne samenleving is niet immigratie. Vergrijzing, immigratie. Knelpuntjobs, immigratie. Lageloonjobs, immigratie. Elk probleem dat er in onze samenleving is, lossen we blijkbaar op met immigratie. Zijn we dan verwonderd dat bedrijven niet innoveren? Zijn we dan verwonderd dat bedrijven niet investeren in opleiding? Zijn we dan verwonderd dat bedrijven niet investeren in betere werkomstandigheden en dergelijke meer, dat men niet kiest voor mensen van ons eigen volk die inderdaad misschien wat meer kosten, maar dat men via dit systeem van arbeidsimmigratie kiest voor allerlei personen uit lageloonlanden die inderdaad bereid zijn om zonder al die soms wel moeilijke arbeidsvoorwaarden hier tewerkgesteld te worden?

Dit systeem is geen goed systeem voor wie we naar hier halen, die lageloon-slaven, de moderne gastarbeiders, die arbeidsimmigranten, en het is geen goed systeem voor onze eigen laaggeschoolden. Trouwens, minister, ons land is vol. De problemen van huisvesting, zorg, mobiliteit, milieu hebben te maken met te veel mensen. Hou ermee op, vol is vol, kies voor uw eigen volk, kies voor werk voor eigen volk in onze eigen streek. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, u zegt dat het over een aantal rotte appels gaat maar eigenlijk weet u dat niet want we hebben veel te weinig inspecteurs om die bedrijven te controleren. Ons land telt in totaal, federaal en regionaal, een 150-tal inspecteurs. Een bedrijf kan eenmaal om de 20 jaar worden

gecontroleerd. Ons land zit op dat vlak in de staart van Europa. De kans dat men vandaag de lotto wint is groter dan dat men controle krijgt van de sociale inspectie. En het is ook geen toeval dat al die misbruiken – u verwees er al naar, PostNL, GLS en ook dit weer – via de media naar boven komen.

Minister, mijn vraag is wat u zult doen om de sociale inspectie serieus te versterken en ook de bevoegdheden uit te breiden, want daar zit ook een probleem. Wanneer ze dan iets vaststellen, hebben ze bijna geen bevoegdheden om te sanctioneren, om op te treden en dat soort misbruiken weg te werken.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Dit is een bijzonder belangrijk onderwerp. Economische migratie zal een sleutel zijn voor een succesvolle toekomst van onze Vlaamse economie en arbeidsmarkt. Collega Dewinter, u bent er niet van overtuigd maar wat u hier net hebt uitgekraamd, lijkt erop te duiden dat u meer kennis hebt van de Russische economie en arbeidsmarkt dan van de Vlaamse, vrees ik. *(Applaus bij de meerderheid. Opmerkingen bij het Vlaams Belang)*

Zeggen dat onze Vlaamse bedrijven niet innoveren, niet investeren, geen kansen geven aan het eigen volk, onze eigen mensen, is echt degoutant en gelukkig maar heel ver van de werkelijkheid. Onze Vlaamse bedrijven investeren wel, onze Vlaamse bedrijven innoveren wel en geven wel kansen, meer dan ooit, aan Vlamingen die actief op de arbeidsmarkt willen en kunnen zijn. Maar zoals ook het ACV, de uitvoerders van het onderzoek waar we hier naar verwijzen, zegt, zal economische migratie cruciaal zijn voor de toekomst van onze economie, maar dan moeten we dat ook op een goede manier doen. Minister, ik zou u willen vragen om daar verder op in te zetten, maar dan op een goede manier, met een onthaalbeleid voor mensen die hier willen komen werken. Welke initiatieven zult u daarrond nemen?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, de wantoestanden die aan het licht zijn gekomen, zijn misselijkmakend. We rekenen erop dat dat gecontroleerd en ook zwaar gesanctioneerd zal worden.

Maar het zou inderdaad ook heel dom zijn om het kind met het badwater weg te gooien. Het zou dom zijn om Filip Dewinter hierin te volgen, want het gaat in het overgrote deel over hoogopgeleide profielen, technische profielen die Vlaanderen nodig heeft, die onze bedrijven nodig hebben. Als we de piste-Dewinter zouden volgen, zullen het Vlaamse bedrijven zijn die zullen moeten sluiten en zullen het Vlaamse werknemers zijn die daarvan het slachtoffer zullen zijn. We moeten de deur dus openhouden op een goede en gecontroleerde manier. Ze helemaal sluiten zou dom zijn.

Dat gezegd zijnde, is het belangrijk dat we de misbruiken eruit halen. In dat opzicht sluit ik me aan bij de vraag van de collega's naar de nood aan een beter onthaalbeleid. We moeten die mensen sterker maken. We moeten inzetten op controleren en sanctioneren, maar ook op die mensen zelf sterker maken. We moeten ervoor zorgen dat ze een contactpunt hebben, zodat ze, als ze slachtoffer zijn van misbruiken, bij iemand terecht kunnen om dat te signaleren en zodat ze op die manier minder afhankelijk zijn van hun rechtstreekse relatie met hun werkgever.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel voor alle aanvullende opmerkingen, collega's.

Het is eigenlijk simpel, collega's, en dan in het bijzonder collega Dewinter: de toekomst van de Vlaamse economie is sowieso internationaal. U hebt dan de keuze: ofwel zijn we een open economie en halen we het talent dat zich overal in de wereld bevindt, naar hier, ofwel migreren onze bedrijven. Misschien is dat úw voorkeursoptie, maar in elk geval niet de mijne.

Kijk rond u naar welke profielen bedrijven op zoek zijn. Er zijn heel veel talenten in Vlaanderen, enorm veel mensen die hier willen werken, maar er zijn ook extra mensen nodig. Dat zijn ofwel topprofielen – internationale onderzoekers enzovoort –, maar ook mensen die een aantal knelpuntberoepen kunnen uitoefenen en dan inderdaad eerder kortgeschoold zijn.

Collega's, ik neem zeker de handschoen op, zoals in elk dossier. Ik ga er absoluut mee akkoord dat er goed gecontroleerd moet worden, maar, collega De Witte, wij gaan niet zomaar controleren. Wij doen dat op plaatsen waarvan we weten dat er problemen zijn. Het is bovendien mogelijk om meldingen te maken, en dat gebeurt ook steeds actiever, en dan kunnen we heel gericht in die sectoren controles gaan uitvoeren. Controleren is dus niet elke dag voor elke deur gaan staan, maar ervoor zorgen dat je op die plaatsen bent waar het nodig is. Uit de samenwerkingen de laatste tijd blijkt ook dat er meer dossiers in de media komen waarbij men net op een gecoördineerde manier actie heeft ondernomen. De effecten van de controles zie je vandaag dus eigenlijk al op het terrein.

Jullie weten ook dat er tien extra inspecteurs aangeworven worden, net om ervoor te zorgen dat dit een stukje beter loopt.

Wat de inburgering betreft, heb ik al gemeld dat het voor mij ook belangrijk is om te bekijken hoe we zeker mensen die vanuit een eerder kwetsbare positie naar ons land komen, beter kunnen omkaderen. Voor mij is het geen enkel probleem om ook eens te bekijken of de link met de werkgever al dan niet behouden moet blijven. Persoonlijk denk ik dat het goed is dat dat gebeurt, omdat je anders niet weet waar de mensen precies aan de slag gaan, terwijl wij dat eigenlijk op voorhand willen weten. We willen op voorhand weten bij welke werkgevers het is en voor welk werk. En als blijkt dat het werk helemaal anders is dan wat theoretisch werd aangekondigd, heb je een probleem en moet je ingrijpen. Het voordeel van de band die er nu is met de werkgever, collega Rzoska, bestaat er ook in dat je gericht kunt ingrijpen ten opzichte van die werkgever en dat je zelfs kunt zeggen: 'Er komt niemand meer bij jullie.' Dat zal ook in deze casussen gebeuren. Mijn vraag aan u is dus om de zaken ook eens van de omgekeerde kant te bekijken en de banden niet zomaar te gaan doorknippen. En ik ga er zeker mee akkoord om te bekijken of er via bemiddeling dichter bij de mensen gewerkt kan worden.

Wat dan de aantallen betreft, collega's: 10 procent van de mensen die via economische migratie naar Vlaanderen komen, is kortgeschoold. 10 procent, dat is een behapbare groep, ook naar opvolging toe, om te kijken of men er slecht mee omgaat.

Ik stelde in de krant dat de cowboys eruit moeten, maar ik heb een kwade mail gekregen van de vereniging van de cowboys, die vindt dat zij ten onrechte zo negatief bekeken worden. Vandaar: de rotte appels moeten eruit. Mijn excuses aan de cowboys! (*Gelach. Opmerkingen van de voorzitter*)

Rotte appels zijn iets anders, hè. Groene appeltjes mogen blijven, maar de slechte moeten eruit. Vanaf nu geen slechte associaties meer met cowboys. (*Applaus bij CD&V*)

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Ik ben blij dat de groene appels mogen blijven, minister. Dat is toch al iets. *(Gelach)*

Het belangrijkste aan die studie – en het is echt wel studiewerk, niet alleen door het ACV, maar ook door de VUB, ORBIT, 11.11.11 en FAIRWORK Belgium – is dat het een diepteonderzoek was dat een aantal structurele elementen boven water heeft gekregen. Ik ben het met u eens: iedereen die naar hier komt om op een legale manier te werken, moet dat met volheid van rechten kunnen doen. Ik ben dus bereid om te kijken naar die afhankelijkheid. Die afhankelijkheid was voor mij niet dat we niet weten bij wie die mensen terecht komen, maar wel dat die werkgevers ook verantwoordelijk zijn voor het verlengen van vergunningen, en dan wordt het natuurlijk wel een heel kwetsbaar spel.

Minister, ter conclusie van dit debat: ik denk dat het belangrijk is dat we alle arbeids- en sociale rechten van mensen die hier komen werken, met de Vlaamse overheid beschermen. Dat is onze taak.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Minister, ik ben blij dat u zegt dat jullie het onthaalbeleid en inburgeringsbeleid voor arbeidsmigranten gaan versterken. Ik denk dat we een gastvrije regio zijn en ook alle arbeidskrachten nodig hebben, maar dan moeten we ook bescherming kunnen garanderen vanuit de Vlaamse overheid. Op dat vlak blijft het toch onrustwekkend dat het telkens studies, middenveldorganisaties of media zijn die de problemen aankaarten en dat de Vlaamse Regering, met haar inspectie, vaak blind en doof blijft voor de problemen, tot ze in de media of in dit parlement de kop opsteken.

Dit moet proactiever. Dit kan proactiever. Plus est en vous. Ik denk dat er nood is om de hand aan de ploeg te slaan. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, u weet ondertussen dat u in mij een bondgenoot zult vinden voor zeer gerichte arbeidsmigratie. We moeten van Vlaanderen echt een zeer aantrekkelijke regio maken. U mag op dat vlak van mij zelfs nog veel ambitieuzer zijn: snelle en efficiënte procedures, Vlaanderen ook in het buitenland gaan promoten als dé regio om te komen werken en te komen wonen. Zorg voor een internationaal huis, waar die hooggeschoolde talenten terecht kunnen voor ondersteuning, voor het onderwijs van bijvoorbeeld hun kinderen. Maar die uitwassen, die misbruiken, die moeten er absoluut uit. En ook daar, minister, mag u voor mijn part nog veel straffer uit de hoek komen. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Dewinter heeft het woord.

Filip Dewinter (Vlaams Belang): Collega's, in plaats van mee te huilen met de Europese pro-immigratielobby, die sterk vertegenwoordigd is in deze zaal, zou u er beter aan doen om ook eens een Nederlandse krant te lezen. Twee dagen geleden was er het rapport van de Nederlandse Arbeidsinspectie. Inspecteur-generaal Rits de Boer stelde in het jaarverslag van de Nederlandse Arbeidsinspectie: 'Stop met het aantrekken van arbeidsmigranten'.

U luistert niet meer, maar u zou beter nu luisteren, in plaats van mij allerlei verwijten te maken. U luistert niet, maar ik zal toch voorlezen wat er in de krant staat. De toezichthouder zegt dat de baten van arbeidsmigratie vooral terecht komen bij werkgevers en uitzendbureaus, terwijl de kosten bij de samenleving liggen. Vooral arbeidsmigranten zijn kwetsbaar en durven misstanden niet aan te kaarten. Dat hebben we hier ook gehoord vandaag. Er lijkt, binnen de beperkingen

waaraan we onszelf hebben gebonden, aldus de toezichthouder, weinig andere keuze dan dat Nederland als 'oriëntatie' een stabilisatie van de bevolkingsomvang neemt en de arbeidsimmigratie afremt en tot een volledige standstill brengt. Juist het ruime aanbod van goedkoop buitenlands personeel zorgt ervoor dat bedrijven weinig prikkels voelen om te innoveren of arbeidsvoorwaarden te verbeteren. Hij besluit dat Nederland moet ophouden met het binnenhalen van arbeidsmigranten. Volgens de toezichthouder moet het kabinet kiezen voor een koers waarbij de bevolking niet verder groeit. Er moet gekozen worden voor een immigratiestop.

Dat zijn niet mijn woorden. Dat zijn woorden in het jaarverslag van de Nederlandse Arbeidsinspectie. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het afspringen van de onderhandelingen voor een sociaal akkoord in de dienstenchequesector

ACTUELE VRAAG van Kim De Witte aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de vastgelopen onderhandelingen in de dienstenchequesector

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Minister, collega's, we hebben het hier al heel vaak gehad over het respect dat we met zijn allen hebben voor de 155.000 huishoudhulpen die bij niet minder dan 750.000 gezinnen aan huis gaan poetsen, en dat voor 11,5 euro per uur, voor een gemiddeld maandloon van rond de 1000 euro. En met de stijgende prijzen aan de pomp en in het winkelkarretje weet u wat dat betekent: veel respect vaak van de gezinnen thuis, maar doffe ellende thuis bij de huishoudhulpen zelf.

Nochtans, collega's, hebben de huishoudhulpen een bescheiden eisenpakket geformuleerd. Ze willen 0,4 procent loonsverhoging. Dat komt neer op 5 cent per uur, 9 euro bruto per maand. En ze willen verplaatsingskosten om hun werk te kunnen doen. Want ze reizen van thuis naar een ander huis, en net die kwetsbare huishoudhulpen zijn ongeveer de enige werknemers op de Vlaamse arbeidsmarkt die moeten betalen om te mogen gaan werken.

Minister, ik weet dat u de bekommernissen van de huishoudhulpen deelt. Ik weet ook dat men bij Federgon, de werkgeversorganisatie, zegt die bekommernissen ook te delen. Maar tegelijkertijd zitten de onderhandelingen al meer dan zes maanden in het slop. De Vlaamse Regering heeft, mede op voorstel van Vooruit, 41 miljoen euro gereserveerd om het sociaal overleg te smeren. Maar blijkbaar, collega's, zijn de werkgevers niet in die bijkomende middelen geïnteresseerd, op de kap van en met als voornaamste slachtoffers die 155.000 huishoudhulpen, die in de kou blijven staan.

Minister, mijn heel concrete vraag is: wat zult u doen om tot een goed loonakkoord in de dienstenchequesector te komen? *(Applaus bij Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, toen u vanmorgen naar Brussel kwam, was dat in uw dienstwagen, met uw chauffeur, neem ik aan. Welnu, toen de huishoudhulpen vanmorgen naar hun werk gingen, was dat niet in hun dienstwagen, maar

in hun eigen wagen, op hun eigen kosten. En collega's, ik hoef u niet te vertellen dat dat, gezien de huidige brandstofprijzen, stukken van mensen kost. Het gaat om hoge kosten, gemiddeld 200 euro per maand, op loontjes die – collega Gennez heeft het net gezegd – gemiddeld oplopen tot 1500 euro netto per maand voor mensen die voltijds werken.

Collega's, twee weken geleden was er in Antwerpen een sociale actie. Een huishoudhulp getuigde. Ze zei dat ze moest kiezen: ofwel met haar kind naar de dokter gaan als het ziek is ofwel haar auto voltanken om te kunnen blijven werken. Een andere huishoudhulp, Angela, met vier kinderen, zei dat ze eigenlijk zou willen scheiden van haar partner, omdat het niet meer goed gaat, maar dat dat om financiële redenen niet gaat.

Minister, u hebt vaak gezegd en u zegt vaak dat arbeid emancipeert. Welnu, arbeid in die omstandigheden emancipeert niet, minister. Dit is armoede, dit is uitbuiting, dit is 'kapotmakerij' en dit moet stoppen, dit is onaanvaardbaar. De commerciële spelers in de sector blokkeren een akkoord. Zij zeggen: 'Jullie krijgen 2 cent opslag' – op de 13 cent die ze krijgen – 'en dat gaan we dan nog eens afhouden van uw 0,4 procent loonsverhoging.' Welnu, dat is een schandelijk voorstel.

Minister, wat gaat u doen? Zult u die commerciële spelers bij u roepen en een akkoord eisen om hieraan tegemoet te komen en ervoor te zorgen dat er een oplossing komt voor de huishoudhulpen? Ik dank u. (*Applaus bij de PVDA en Vooruit*)

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank jullie wel, collega's.

Mijnheer De Witte, uw verhaal klopt niet helemaal. Ik ben vanmorgen in de vroege uurtjes een toertje gaan joggen. En toen ik thuiskwam, was onze huishoudhulp aangekomen op haar bedrijfsfiets en heb ik een koffietje voor haar gemaakt. We hebben het zelfs even gehad over de problemen in de sector. Het is dus niet overal even grote kommer en kwel. Maar ik onderschrijf wel de grote zorg dat het zeer, zeer dringend is dat er een akkoord wordt gesloten in de sector.

Ik heb evenwel een paar bedenkingen die het moeilijker maken. Ten eerste, de onderhandelingen worden op Belgisch niveau gevoerd. En jullie weten dat allebei, collega's Gennez en De Witte: het paritair comité van de sector is federaal georganiseerd. Ik heb al een paar keer gevraagd of men ermee akkoord gaat om dat te regionaliseren. Het antwoord daarop luidt echter nee, zowel bij de werkgevers als bij de vakbonden. Men wil nationaal blijven: een nationaal paritair comité, nationale onderhandelingen. Als Vlaams minister ben ik een speler die niet aan tafel zit. Dat gebeurt trouwens nooit wanneer vakbonden en werkgevers onderhandelen. Maar het akkoord zal in alle drie de regio's moeten worden uitgevoerd.

Ten tweede, ik help wel. We hebben onze administratie laten helpen met alle mogelijke berekeningen die ze willen maken. Wij staan dus aan de kant van geslaagde onderhandelingen door alle bestaande vragen te beantwoorden.

Ten derde, ik heb een aantal weken geleden al geadviseerd om een bemiddelaar aan te stellen. Iemand zou moeten tussenkomen in de onderhandelingen om te bekijken op welke manier er kan worden ontijdend. Dat is nog altijd niet gebeurd. Ik ben zeker bereid om de partijen nog eens bij mij aan tafel te vragen. We hebben trouwens al een paar gesprekken gevoerd. Maar het akkoord moet op het federale niveau worden gesloten.

Bij het vorige akkoord was er wel wat terechte kritiek op Vlaanderen. Jullie hebben dat hier ook een aantal keren aangebracht. De kritiek ging toen over het

feit dat de inruilwaarde van de cheques niet aan 100 procent werd geïndexeerd. De regering heeft toen beslist om dat wel te doen, waardoor er nu – u zegt het correct, collega Gennez – 40 miljoen euro staat te wachten. Ik deel de frustratie, net als de zorgen. Ik mag het misschien niet zeggen, maar ik vind dat de vragen van de vakbonden helemaal niet onterecht zijn. Ik vind dat de redelijkheid er hier voor moet zorgen dat er een oplossing komt.

Collega's, ten slotte wil ik over de inkomenstoestand van de huishoudhulpen nog meegeven dat deze Vlaamse Regering heeft beslist om een jobbonus uit te keren die ervoor moet zorgen dat er op het einde van het jaar voor het eerst – als alles goed gaat, ook met de regelgeving – tot maximum 600 euro extra kan worden uitbetaald.

Daarmee denk ik toch, collega Gennez, collega De Witte, dat we een stukje tegemoetkomen aan de terechte financiële opmerkingen die jullie maken. Ik ga ervan uit dat jullie met zeer veel enthousiasme het ontwerp van decreet over de jobbonus, als het hier voorligt, zullen goedkeuren.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): De Federale Regering investeert in een werkbonus voor hogere lonen voor bescheiden inkomens, de Vlaamse Regering in een jobbonus. U kunt daarvoor rekenen op de steun van Vooruit, minister.

U zegt dat u inzake het sociaal overleg uw handen in onschuld wast. Dat is misschien christelijk, Pontius Pilatus deed het ook, maar ik zou toch willen zeggen: 'if you want people to do the jobs, pay them more'. Dan zal een fundamentele hervorming van het stelsel nodig zijn, minister. Een aantal bonafide, kleine, socialprofitbedrijven, ook in Brussel en Wallonië, zijn bereid om extra te investeren en als er extra middelen komen, om die te besteden aan de huishoudhulpen zelf. Het zijn een aantal heel grote spelers die aan heel grote overnames bezig zijn, die de kleinsten in de sector doodknijpen om winst uit te keren aan de aandeelhouders. Dat kan in een stelsel dat voor 1,4 miljard euro door Vlaanderen gefinancierd wordt, niet de bedoeling zijn. Wat gaat u doen om de huishoudhulpen aan betere loon- en arbeidsvoorwaarden in Vlaanderen te werk te stellen? *(Applaus bij Vooruit, Groen en de PVDA)*

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, ik vind dat u zichzelf onderschat in dezen. Als Vlaanderen 1,5 miljard euro betaalt, 70 procent, van de sector, dan kunt u toch op de tafel kloppen? U kunt op de tafel kloppen. U blokkeert die 40 miljoen euro en dat vind ik een goed idee. Daar ga ik mee akkoord. Maar het heeft ook een pervers effect, de commerciële spelers in de sector liggen niet wakker van die 40 miljoen euro. Het zijn de kleintjes, de non-profitbedrijven die ervan wakker liggen en dreigen overkop te gaan. Ze zullen opnieuw worden overgenomen door grote commerciële spelers.

Minister, waarom differentieert u niet? Waarom gaat u de bedrijven die hun werknemers een eerlijke verplaatsingsvergoeding en de sectoraal voorziene loonsopslag geven niet verder subsidiëren? Waarom blokkeert u dat niet bij bedrijven die dat niet doen? Dat is een veel betere manier om te zorgen dat er vooruitgang komt en dat het dossier gedeblokkeerd geraakt. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: De heer Muylers heeft het woord.

Philippe Muylers (N-VA): Voorzitter, collega's, bedankt voor deze vragen. Ook ik vind het heel belangrijk dat er een akkoord komt, uiteraard voor de

huishoudhulpen zelf, maar ik wil toch ook zeggen dat het voor de bedrijven ook zeer belangrijk is. In het verleden waren er studies waaruit bleek dat er op dat moment al heel wat dienstenchequebedrijven waren die in hun bestaan bedreigd waren, en dat bovendien degenen die nog winst maakten, elk jaar kleinere winstmarges hadden. Het is ook voor hen belangrijk om tot een akkoord te komen.

We zien in de praktijk dat heel wat dienstenchequebedrijven om het hoofd boven water te houden, extra bijdragen vragen aan de gebruiker, de klant. Collega Ronse heeft daar al vragen over gesteld in de commissie. Ik denk dat dit een slechte evolutie is. Als men in die richting verdergaat, gaat het zwartwerk weer opbloeien en is de dienstencheque niet meer het goede instrument om de combinatie van werk en gezin te ondersteunen.

Minister, doe er alles aan om een akkoord te sluiten, in het belang van de werkgevers en de huishoudhulpen.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, minister, ik wil de oproep van de collega's versterken. Ik vind dat er terecht wordt verwezen naar de vele middelen die we investeren in de sector. Misschien kunt u met de kracht van dit parlement op de tafel kloppen.

Want hetgeen wordt gevraagd voor die huishoudhulpen is, gezien de omstandigheden, echt niet zo aberrant. 5 cent per uur is, zeker op de wedden die daar worden uitbetaald, heel miniem. Ik vind het cynisch dat aan die mensen wordt gezegd dat ze kunnen kiezen tussen een loonsverhoging of een tussenkomst in de vervoersonkosten. Dat is niet meer van deze tijd. Ik zou u dus toch wel met aandrang willen vragen om uw macht, en de macht van dit parlement, te gebruiken om aan de sector te zeggen: het is goed geweest, nu gaan we wel degelijk naar betere loonvoorwaarden dan degene die vandaag bestaan, zeker ook gezien de bijna zeventuizend vacatures die volgens VDAB nog altijd openstaan.

De voorzitter: De heer Buysse heeft het woord.

Yves Buysse (Vlaams Belang): Ook onze fractie wil nog eens het belang van de sector benadrukken. Deze sector vormt een belangrijke hefboom om meer mensen op een reguliere manier aan het werk te krijgen. Tegelijkertijd vergemakkelijkt hij ook de combinatie van werk en gezin voor heel wat andere hardwerkende Vlamingen. De poetsvrouwen – poets hulpen, sorry – zorgen er trouwens ook voor dat onze ouderen langer thuis kunnen blijven wonen. Het is dan ook zeer te betreuren dat de onderhandelingen tussen de sociale partners nog steeds in het slop zitten. Het siert de vakbonden dat ze zeer hard op tafel slaan voor de mensen die ze vertegenwoordigen, maar er moet misschien toch ook een klein beetje begrip zijn voor de werkgeverskant, voor wie het financiële plaatje, niet altijd, maar soms wel – zeker bij de kleinere firma's – zeer penibel is.

Minister, los van de cijfers blijkt uit de perslekken dat de sfeer tussen de gesprekspartners, eufemistisch gezegd, nog steeds niet echt optimaal is. Er zullen dus bijkomende hulplijnen nodig zijn. Daarom onze bijkomende vraag: op welke manier zult u de rechtstreekse gesprekken met zowel de vakbonden als met de werkgevers op een structurele manier, en niet enkel ad hoc of 'als het kot in brand staat', organiseren en faciliteren, zodat men met dit dossier niet alleen op korte maar ook op lange termijn tot een gedragen oplossing kan komen, en tot een betere verstandhouding tussen de partners?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Die onderhandelingen slepen nu al maanden aan, en dat is voor niemand goed. Dat is niet goed voor de huishoudhulpen zelf en ook niet voor de werkgevers. Ik stoor me echt wel aan de bashing van de werkgevers, dat men vanuit links doet. Er zijn heel veel van die werkgevers die wel degelijk op hun tandvlees zitten. Vergeet niet dat er sinds oktober vorig jaar al drie loonindexeringen geweest zijn, en dat er in juni nog een vierde komt. Alle kleine marges die er nog waren zijn dus helemaal op. Heel veel van die werkgevers zitten dus echt wel in financiële moeilijkheden. En het is ook niet goed voor de gebruiker, zoals collega Muyters terecht zegt. Je riskeert dat hij het kind van de rekening wordt en meer gaat moeten betalen. Dat moeten we ook vermijden, denk ik.

Eén van de problemen, minister, is dat door de indexeringen de marges kleiner en kleiner worden, en dan komt de koppeling van die 40 miljoen euro natuurlijk in beeld. U hebt dat gekoppeld aan het bereiken van een sociaal akkoord. Dat blijft maar duren, dat sleept nu al maanden aan. Ik denk dat het misschien tijd wordt om na te gaan of we die koppeling niet moeten lossen, voor een stuk misschien, om op die manier toch een doorbraak in die sociale onderhandelingen te realiseren.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega's, dit is een bijzonder belangrijk onderwerp. Er zijn 750.000 Vlaamse gezinnen die gebruikmaken van de diensten van 150.000 huishoudhulpen. We hebben die mensen ook echt nodig om de combinatie van arbeid en gezin voor heel veel Vlaamse gezinnen mogelijk te maken. Het is dus een belangrijke sector en het is een belangrijk akkoord dat hier moet worden onderhandeld. We kunnen alleen maar vaststellen dat er zowel op Vlaams als op federaal niveau eigenlijk al een stevige bijdrage is gedaan, zeker vanuit Vlaanderen met 1,6 à 1,7 miljard euro aan budget. Er is 40 miljoen euro voor een volledige indexering van de inruilwaarde van de dienstencheques. Er zijn initiatieven rond werkbaarheid, opleiding en dergelijke meer die vanuit Vlaanderen ondersteund worden. De volledige agenda van de sector en van de resolutie die we samen hebben gemaakt, collega Gennez, is ondertussen door deze regering uitgevoerd, maar het akkoord blijft uit. Collega's, eigenlijk zou deze vraag moeten worden gesteld aan de overkant van de straat, aan minister Dermagne, die bevoegd is voor het sociaal overleg, en die hierin dus wel degelijk initiatief kan nemen. Het zijn de socialisten, beste collega's die daar vooraan staan, die hier de sleutel hebben om de 'deblokkage' mee te helpen organiseren.

Minister, hebt u contact gehad met uw collega Dermagne, om eventueel te bekijken op welke manier een bemiddelaar daar met succes tot een akkoord kan komen, in deze zo belangrijke sector?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik zou willen starten met in te gaan op de opmerking van collega Bothuyne. Ik hoorde hier zonet: 'u wast uw handen in onschuld', maar tenzij Vooruit nu heel snel wil meewerken aan een snelle staatshervorming ... Ik wil dat direct doen, en voilà, de N-VA zegt ook al dat ze dat wil doen. Dat is een grote, grote verrassing! (*Applaus bij de N-VA*)

Maar tenzij dat gebeurt moet ik toch wel blijven zeggen, collega Gennez, dat de loon- en arbeidsvoorwaarden in de sector een federale bevoegdheid zijn.

Ik heb in mijn eerste antwoord gezegd dat ik gevraagd heb: 'Willen jullie dat wij het doen in Vlaanderen?' En het antwoord was nee. De bevoegdheid, collega's, zit waar ze zit. Het is dus aan de federale onderhandelaars om misschien ook te duwen op een bemiddelaar. Ik heb die ook aangeboden, ik heb administratieve

hulp aangeboden. Ik was mijn handen dus totaal niet in onschuld, integendeel. *(Applaus bij CD&V en de N-VA)*

Dat doet deugd.

Ze moeten langs de overkant hetzelfde doen.

Het klopt natuurlijk dat wij heel veel budget steken in de dienstencheques. Ik snap dus dat collega's Gennez en De Witte zeggen: 'U steekt daar zo veel geld in, maar u hebt slechts zo veel impact.' Ja, zo is dat. Het is zo geregeld en ik kan daar op dit ogenblik nu eenmaal niets aan wijzigen. Ik zou het wel willen doen, maar ik kan het niet.

Wat ik wel wil bekijken, collega's – want het zijn suggesties die hier gedaan worden en we zijn er ook al een tijdje over aan het nadenken –, is om in de sectoren waar er wel al een akkoord is, wel al over te gaan tot de uitbetaling van de index. Ik denk dan bijvoorbeeld aan de strijk, het vervoer, de gezinszorg of de mindervaliden. Door te zeggen: 'jullie hebben een akkoord, we betalen uit', gaan we de gelijkheid in de sector echter een stukje doorbreken, al kan dat misschien wel druk zetten op hen die niet tot een akkoord zijn gekomen. Ik bekijk dat de volgende weken.

Collega Rzoska, ik zal de sociale partners zeker ook nog eens aanspreken met de macht van dit parlement.

Collega Dermagne is zeer goed op de hoogte van de problemen en ik wil hier vooral geen ruzie over dit dossier, maar een oplossing voor onze huishoudhulpen. Ik ben ervan overtuigd dat dat eigenlijk de bedoeling is van iedereen.

We hebben een studie gedaan rond het verschil tussen kleine en grote bedrijven, collega's. Het is niet omdat men klein is dat men niet rendabel is en het is niet omdat men groot is, dat men rendabeler is. Tussen het publieke en private zit ook wel wat onderscheid. Het is op zich echter goed dat er creativiteit en organisatie is in de sector.

Collega Muyters, u had het over de bijdragen die aan de klanten worden gevraagd. Ik heb daar een onderzoek naar laten doen en een op de drie vraagt vandaag een bijdrage. Ik heb vandaag een berichtje gekregen van Test Aankoop dat ze daar ook steeds meer klachten over krijgen, dus ik ga nu in overleg met Test Aankoop. Het is onze bedoeling om een afsprakenkader te maken, maar we maken er ons wat zorgen over dat, als wij zeggen wat men maximaal als extra bijdrage mag vragen, het gevolg zal zijn dat iedereen dat vraagt, terwijl nu een op de drie effectief een bijdrage vraagt. Ik ben het er wel mee eens dat er transparantie over moet zijn en dat er ook jaarlijkse rapportering moet zijn, zodat u allen, en zeker ook ikzelf, inzicht krijgen in wat er op dat punt gebeurt.

De situatie is dus precair, collega's, vind ik zelf. Het is superbelangrijk dat we daar tot een akkoord kunnen komen

Collega Gennez, u weet dat ik u een heel fijne collega vind, maar ik was mijn handen helemaal niet in onschuld in dezen. Ik ben ervan overtuigd dat het ons met vereende krachten moet lukken om tot een oplossing te komen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (Vooruit): Ik ben heel blij, minister, dat u zegt een tandje bij te willen steken, want het is in dezen natuurlijk wel zo dat wie betaalt, bepaalt. Dan mag men federaal onderhandelen en dan is men federaal in een aantal

sectoren inderdaad al tot een akkoord gekomen, maar het is wel Vlaanderen dat betaalt. Het is dus ook Vlaanderen dat extra moet investeren om ervoor te zorgen dat na de indexeringen ook de rendabiliteit van de kleintjes gegarandeerd zal zijn, om de huishoudhulpen een deftig loon en een deftige verplaatsingsvergoeding te betalen. Ik zou dus durven te zeggen: u wast de handen niet in onschuld, sla de hand aan de ploeg en zorg dat er extra middelen zijn om een deftig loon voor 155.000 huishoudhulpen te voorzien. *(Applaus bij Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, ik noteer dat u dus wilt kijken naar diversificatie. Ik denk dat dat een stap vooruit kan zijn om het dossier te deblokken. U doet dat al, u hebt de indexatie gedaan in de dienstenchequesector van de gezinszorg. U zei het fout daarnet, maar daar is het dus gebeurd. Het kan dus in de andere sectoren.

Collega's, er is wel degelijk een probleem bij de commerciële spelers. Het is niet zo dat de winstmarges zijn verdwenen, mijnheer Muyters. De bruto-winstmarges zijn bijna hetzelfde gebleven. Netto zijn ze minder, omdat die bedrijven steeds meer kleintjes overnemen en de overname dan afschrijven. De netto-winstmarge gaat zo naar beneden. De rendabiliteit van die commerciële spelers is heel hoog, u kunt de cijfers checken. Ik vind het inderdaad een probleem dat wij met commerciële spelers geld naar aandeelhouders doorsluizen, terwijl de werknemers die poetsen voor de gemiddelde Vlaming geen fatsoenlijk loon en geen eerlijke verplaatsingsvergoeding krijgen. Dat moet worden aangepakt. *(Applaus bij de PVDA)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Mercedes Van Volcem aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over de uitspraak van de minister-president betreffende een nieuwe ferryverbinding tussen Zeebrugge en Schotland

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Weyts.

Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, ik heb gezien dat minister-president Jambon maandag en dinsdag van deze week op volle toeren was met de Belgische economische missie in Londen. Het deed me een enorm plezier dat ik hem daar de Brugse Zot, het gekende bier uit Brugge, zag promoten. Maar hij heeft nog veel meer mijn interesse gewekt toen ik in de krant las dat hij aan het onderhandelen is met Schotland over een nieuwe ferryverbinding tussen Vlaanderen en Schotland, meer bepaald tussen Zeebrugge en Rosyth. Dat geeft natuurlijk enorme opportuniteiten. Er was 46 jaar lang ook een ferryverbinding tussen de haven van Zeebrugge en Hull. Vele mensen denken daar met heimwee aan terug, omdat er vroeger heel veel passagiers waren op de ferryverbinding, namelijk 300.000 passagiers. Dat was eigenlijk ook een goede zaak voor de stad Brugge.

Het geeft niet alleen economische opportuniteiten, het is ook goed op toeristisch vlak, zoals ik al zei. Het kan ook een oplossing bieden voor het grote tekort aan vrachtwagenchauffeurs. Het past ook volledig binnen de Schotse duurzaamheid en het biedt ook opportuniteiten voor de nieuwe haven van Antwerpen-Zeebrugge, die nu al 32 ton verscheept naar het Verenigd Koninkrijk. Die rechtstreekse lijn zou ook voor 25 procent van de impact van Schotland zorgen.

Ik heb dan ook een vraag aan u, minister. Ik denk dat het antwoord u wel doorgegeven zal zijn via mail of telefoon – ik hoop het toch. De gewezen CEO van Norfolkline maakt zich sterk – en dat vond ik toch wel heel bijzonder en interessant – dat er opnieuw ferry's kunnen varen tussen Zeebrugge en Rosyth, of tussen Vlaanderen en Schotland, in 2023. Mijn vraag is dan ook of u of de minister-president zich sterk kunt of kan maken voor deze nieuwe ferryverbinding.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er is alvast een mailverbinding tussen Schotland en Vlaanderen, wat ervoor gezorgd heeft dat ik inderdaad een antwoord heb gekregen van de minister-president, dat ik u kond zal doen. Het luidt als volgt. In opvolging van het bezoek van de minister-president aan Edinburgh in november vorig jaar zijn er concrete gesprekken gestart met de Schotse partners om te kunnen komen tot een herstart van de ferryverbinding van Zeebrugge naar Schotland. Tijdens het bezoek aan Schotland en het onderhoud met Nicola Sturgeon en de Schotse minister van Buitenlandse Zaken bleek ook van overheidswege een duidelijke interesse. Tijdens de lopende economische missie naar het Verenigd Koninkrijk is die ambitie bevestigd. Dat past ook perfect in onze visienota over onze relaties met het Verenigd Koninkrijk, waaraan de Vlaamse Regering de afgelopen week haar goedkeuring gegeven heeft en waarin mobiliteit een van de speerpunten is. Tegelijkertijd zouden die plannen natuurlijk ook een duurzaam alternatief betekenen voor het huidige vrachtverkeer over de wegen, zowel bij ons als in Schotland. Er wordt momenteel gewerkt aan een businesscase, natuurlijk door private partners, die die verbinding zouden uitbaten. Vanuit Vlaanderen zullen we kijken hoe en onder welke voorwaarden we die plannen kunnen ondersteunen, ook in het belang van onze Vlaamse burgers en bedrijven. Maar het is natuurlijk een privaat initiatief en die businesscase moet eerst worden afgerond.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Dank u wel, minister. Zoals u weet, heb ik meestal een kritische toon, maar als er zaken positief zijn, ben ik ook de eerste om dat toe te juichen. Het geeft enorme opportuniteiten. Maar ik moet toch ook verwijzen naar het verleden. In het verleden was er eigenlijk een rechtstreekse ferryverbinding, maar toen de Schotse Regering en Europa de subsidiëring hebben geannuleerd, zijn meteen ook de ferryverbindingen gestopt en heeft men als het ware de handdoek in de ring gelegd.

Het zijn nu heel andere tijden. Er doen zich nieuwe opportuniteiten voor. Door de brandstofkosten die vandaag zo hoog zijn, denk ik dat er heel wat opportuniteiten zijn om die lijn opnieuw in te voeren zonder dat daarvoor subsidiëring nodig is.

Minister, u zei zelf dat er ook vanuit Vlaanderen eventueel, als de businesscase klaar is, ondersteuning kan komen. Hoe ziet u dan die bijkomende ondersteuning?

De voorzitter: Mevrouw Ryheul heeft het woord.

Carmen Ryheul (Vlaams Belang): Het wordt weer een West-Vlaams onderonsje, want in de commissie Toerisme zijn de ferryverbindingen al meermaals aan bod gekomen. Het doet me dus plezier om te vernemen dat de langverwachte verbinding tussen Zeebrugge en Rosyth nu toch concreter ingevuld wordt. Toch ontgoochelt het me wat dat eerst het vrachtverkeer en pas in een latere fase het passagiersverkeer behandeld zal worden. Het is wel een goede zaak dat er minder vrachtwagens op de baan ingezet moeten worden. Maar

minister, onderschat zeker niet het belang van een passagierslijn voor het toerisme in West-Vlaanderen na de zware coronaperiode in combinatie met het eerder verdwijnen van de vorige P&O-lijn. De Britten zullen het herdenkingstoerisme en het toerisme in Vlaanderen doen heropleven. En Groot-Brittannië is een zeer belangrijke markt voor Vlaanderen. Ik wil hierbij een oproep doen om in alle onderhandelingen ook het belang van een ferryverbinding voor passagiers mee te nemen en te benadrukken, maar ook om waakzaam te zijn dat er in de aanloop naar de nieuwe ferrylijn geen wantoestanden gebeuren bij de exploitant, zoals onlangs bij P&O Ferries het geval was.

Minister, hebt u weet van welke eventuele andere ferryverbindingen tussen Vlaanderen en het Verenigd Koninkrijk op het punt staan? En in welke mate zou de Vlaamse Regering dit mee faciliteren?

De voorzitter: Mevrouw De Vreese heeft het woord.

Maaike De Vreese (N-VA): Minister, net zoals collega Van Volcem waardeer ik natuurlijk enorm de inspanningen die de minister-president doet om niet enkel en alleen Vlaanderen maar ook heel specifiek Brugge – waaronder ook inderdaad onze uitstekende Brugse biertjes – te promoten in het VK. Maar het is inderdaad waar dat die ferryverbinding economisch rendabel moet zijn. We hebben in het verleden al gezien dat dat niet zo gemakkelijk is. Voor ons toerisme en uiteraard voor onze haven is het heel belangrijk om die nog een extra boost te geven. Het zou een win-win zijn voor Schotland en voor Vlaanderen. De minister-president kan ons nu nog geen extra details geven, maar ik ben zeer nieuwsgierig naar die extra details en zeker ook naar de timing die hier vooropgesteld wordt.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Dank u wel voor de vraag. Minister, dank u wel voor het antwoord. Het zal u niet verbazen dat ook ik hier graag in tussenkom, op dit positieve nieuws, want niet alleen de Bruggelingen ontvangen graag Britten, ook in de Westhoek zien we hen graag komen. Minister, we zien het in het straatbeeld en we horen het van toeristische ondernemingen: 'They are getting back.' Gelukkig maar. Na die zware tijden van de brexit, corona en de ferrylijn is het goed dat we nu beslissingen kunnen nemen om die ferrylijn opnieuw naar ons land te brengen.

Ik ben ook tevreden met de koerswijziging. Minister, om eerlijk te zijn: uw collega was wat terughoudender bij eerdere vragen om tussen te komen in de ferrylijn. Ik ben heel blij met het nieuws en ik ben ook benieuwd naar wat de Vlaamse Regering nog kan doen ter ondersteuning om dit waar te maken. Ik vermoed dat er onderhandeld zal moeten worden over de tewerkstelling, want dit wordt echt een grote uitdaging.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik wil hier geen partypooper zijn, maar ik moet het enthousiasme toch wel een beetje temperen. De ene verbinding is nog niet tot stand gekomen en er wordt al gevraagd welke andere extra verbindingen er het levenslicht zullen zien. Het is inderdaad allemaal een vraag van rendabiliteit. Velen hebben dat pad al bewandeld en zijn op de klippen gevaren. Het zal er vooral van afhangen in welke mate men uit de kosten zal geraken. Het is trouwens ook niet de eerste keer dat zulke ideeën tot stand gekomen zijn en niet verder dan het papier geraakt zijn. Daar vraag ik misschien toch enige nuance.

Het is echter vanzelfsprekend zo dat wij aan Vlaamse zijde een ondersteuningsmechanisme mogelijk kunnen maken. Dat kan verschillende vormen aannemen. Dat zal ook afhankelijk zijn, opnieuw, van het concrete dossier. Dat kan gaan

over achtergestelde leningen. Dat kan gaan over investeringssteun. Dat kan in samenwerking met de Europese Investeringsbank zijn. Er zijn dus wel verschillende mogelijkheden ter zake, maar het zou een beetje gek zijn om daar nu al op vooruit te lopen. Dat zal allemaal afhankelijk zijn van de businesscase die uiteindelijk tot stand zal komen, maar dan wel vooral op privaat initiatief.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Minister, dank u wel. Ik hoop dat het geen ballonnetje is dat men heeft opgelaten. Ik hoop dat het ook echt een realisatie wordt. Ik reken eigenlijk op de minister-president om dat als 'sterke Jan' waar te maken. Ik zal mij ook sterk maken. Als dit in orde komt, dan geef ik hem een Brugse Zot en een fles whisky.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Kathleen Krekels aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het plaatstekort in het buitengewoon basisonderwijs

ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over het plaatsgebrek in het buitengewoon onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, deze maanden zijn altijd wat spannende tijden: zullen alle leerlingen op ons Vlaamse grondgebied een plaats krijgen in de scholen waarvoor ze zich inschreven? Ook ditmaal hebben we geruchten of meldingen gekregen uit het buitengewoon onderwijs dat er daar niet voor ieder kind een plaats is waar dat nodig zou zijn. We kregen die eerste berichten vanuit Antwerpen, omdat zij via hun aanmeldingssysteem eigenlijk heel snel een heel goed beeld hebben van welke plaatsen ze te kort hebben, maar ondertussen hebben we ook uit andere plaatsen in Vlaanderen dezelfde geruchten mogen vernemen, dat de vrees daar ook is dat er hier en daar wat plaatsen te kort zullen zijn. Mijn vraag is dus heel eenvoudig: welke acties zult u ondernemen om tegemoet te komen aan deze tekorten? Hoe zult u daarop anticiperen, opdat we in de toekomst geen stijging van het plaatstekort meer zouden hebben?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, de collega haalde het al aan: er zijn wat problemen. Heel wat leerlingen met een verstandelijke beperking, met een autismespectrumstoornis en met een gedragsstoornis of emotionele stoornis, vinden geen plaats in ons onderwijs, in het buitengewoon onderwijs, waarvan we heel specifiek kunnen verwachten dat men er ingaat op de zorgen die die specifieke leerlingen hebben. Sommige leerlingen komen terecht in een ander type, sommige leerlingen komen terecht in het gewoon onderwijs en, nog erger, sommige leerlingen hebben gewoon geen plaats. De alarmbellen gaan af in het onderwijs, dat al heel sterk onder druk staat. Er zijn een aantal acties ondernomen. Ik denk dat we echt wel een analyse van de cijfers moeten maken, want soms wordt er één oorzaak naar voren geschoven, en ik denk dat er verschillende oorzaken zijn. De capaciteitsmonitor zorgt er in elk geval voor dat we een inschatting kunnen maken van waar die tekorten dan precies zijn. Er zijn extra middelen. U gaf aan dat er geen geografische spreiding zou zijn van die middelen, dat men dat op een andere manier zou bekijken. Graag had ik daar duidelijkheid over. Is dat al het geval?

Minister, in elk geval is het voor ons zeer duidelijk: het leerrecht van elk kind is heilig. Om het even welk kind, welke noden het ook heeft, moet een plaats in het onderwijs kunnen krijgen. Hoe zult u ervoor zorgen dat kinderen een plaats kunnen krijgen in het gewoon onderwijs als de noden er zijn, als de ouders dat willen? Hoe zorgen we er ook voor dat die kinderen met specifieke onderwijs-noden ook de juiste ondersteuning op school kunnen krijgen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Als je kijkt naar de cijferevolutie, dan zie je bijvoorbeeld in 2013-2014 een piek. Dan hebben we het over ongeveer 50.000 kinderen en jongeren in het buitengewoon onderwijs. Vervolgens was er een sterke daling, dan een gestage stijging, en nu zitten we op 52.000. Dat is dus hoger dan die 50.000 van 2013-2014, wat toen op zich eigenlijk al een piek was, hoewel we ondertussen uiteindelijk 190 miljoen euro op jaarbasis investeren in heel het systeem. Toch is, eufemistisch gesteld, niet iedereen tevreden.

Wat doen we? Wat willen we nog verder doen? Op korte termijn is het natuurlijk puzzelen, samen met de lokale overlegplatformen (LOP's): we bekijken hoe we kinderen nog geplaatst krijgen. Ik moet wel een nuance maken bij de cijfers die naar buiten komen. Die zijn natuurlijk het voorwerp van een overschatting. Enerzijds zijn er altijd wel dubbeltellingen omdat men zich op meerdere plaatsen inschrijft. Dat is normaal. Het aanbod in bepaalde types is beperkt, dus meldt men zich ook maar aan bij alle scholen in kwestie.

Een tweede element van nuance is natuurlijk ook dat scholen veiligheidshalve hun eigen capaciteit een beetje lager leggen. Ze zijn een beetje terughoudend en voorzichtig. Afhankelijk van de profielen die binnenkomen, kan men vervolgens de capaciteit een beetje verhogen. We stellen vast dat men daar wat op veilig speelt. Dat zijn elementen van nuance.

Op middellange termijn zorgen we natuurlijk voor extra capaciteit en willen we er ook voor zorgen dat de keuze voor het buitengewoon onderwijs minder snel nodig is. Wat de extra capaciteit betreft, hebben we sinds 2019, de start van deze regering, al 5000 extra plaatsen gecreëerd en gefinancierd. We kwamen toen van 47.000 plaatsen. Er zijn al serieuze inspanningen gedaan. Dat had budgettair ook zijn consequenties, namelijk 7,5 miljoen euro extra investeringen en ook nog eens 5 miljoen euro aan extra handen in de klas. Dat is natuurlijk ook een gevolg. Je moet niet alleen de extra plaatsen creëren, je moet er vervolgens ook voor zorgen dat je de mensen hebt om kwalitatief onderwijs te verstrekken aan die betrokken kwetsbare kinderen en jongeren. Die extra investering hebben we gedaan.

Nu kijken we verder naar de toekomst. Voor het eerst hebben we de capaciteits-noden met de capaciteitsmonitor in kaart gebracht. Dat is nog nooit gebeurd voor het buitengewoon onderwijs. Dit is de eerste keer. We gaan er zelfs een prioriteit van maken. We hebben een middelenpot van 180 miljoen euro om op korte termijn extra capaciteit te creëren. We gaan in bestaande scholen zorgen voor extra schoolbanken. Van die 180 miljoen euro gaan we 25 miljoen euro prioritair gebruiken voor buitengewoon onderwijs. Met prioritair bedoel ik: als eerste. We hebben nu al een call gedaan waarvan we nog voor de zomer projecten willen goedkeuren. We willen dit ook allemaal faciliteren.

Ik wil u daar enkele zaken over meegeven. Voordien was het zo dat je enkel buitengewoon onderwijs kon organiseren als je dat voor twee types deed. Daarvan hebben we gezegd: neen, ook voor één type is dat goed. We maken het ook mogelijk dat je een vestigingsplaats kunt organiseren op een campus van het gewoon onderwijs, buiten de eigen gemeente van de school in kwestie. Je kunt ook altijd programmaties aanvragen. Ook daar hebben we de procedure

vereenvoudigd. Tot slot is er nog de hele procedure voor modulaire units, zeg maar containers. Ook daar hebben we vereenvoudigd om sneller te kunnen schakelen.

Ik had gezegd dat we er ook voor moeten zorgen dat de keuze voor het buitengewoon onderwijs minder snel nodig is. Je stelt vast dat er inderdaad een toename is van het aantal gemotiveerde verslagen en van het aantal diagnoses door het M-decreet. Dat moet echt op de schop. Het Leersteundecreet komt eraan. Daar zorgt er onder andere voor dat er een draaideur is tussen het buitengewoon onderwijs en het gewoon onderwijs, die in twee richtingen kan gaan. Zo ben je niet gedoemd om ten eeuwigden dage in het buitengewoon onderwijs te blijven. We hervormen ook de ondersteuning zelf. Maar dat is misschien voor in de replieken.

Het is een heel complex probleem, maar alleszins zet de Vlaamse Regering alle zeilen bij om ervoor te zorgen dat deze kwetsbare kinderen op de juiste plaats terecht komen.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Dank u wel, minister, voor uw antwoorden. U brengt terecht de capaciteitsmonitor aan. Het is inderdaad de eerste keer dat we zicht hebben op waar de tekorten zijn in ons buitengewoon onderwijs. Voorheen was dat niet opgenomen. Dat betekent natuurlijk dat we een heel duidelijk zicht hebben waar we op moeten inzetten.

U spreekt terecht over extra middelen. U spreekt van extra plaatsen. U spreekt van de vereenvoudiging van de regelgeving om vestigingsplaatsen te kunnen oprichten. Dat zijn allemaal zaken die aan de vraag tegemoetkomen. U zet daar dus op in. U gaf ook aan dat de scholen systematisch hun capaciteitsnorm wat lager zetten dan vroeger omdat de zorgzwaarte van de leerlingen toeneemt. Daarna worden gesprekken georganiseerd om te kijken waar welke kinderen nog aan toegewezen kunnen worden.

Ik zou hier een appel willen doen en u de vraag stellen of dit gebeurt over de netten en de koepels heen of dient dit binnen de koepel en het net te gebeuren? Als we dit doen over de koepels en de netten heen, gaan we natuurlijk een breder platform krijgen waarop we kunnen kiezen en waarmee we de kinderen naar een juiste plaats kunnen doorverwijzen. Mijn vraag is of u dat zult opnemen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Bedankt, minister, voor uw antwoord. U geeft aan dat het een complex probleem is, maar toch zegt u dat er eigenlijk één oorzaak is. Dat is iets waar ik absoluut niet mee akkoord ga. Maar goed, er zijn extra infrastructuurmiddelen voorzien en u gaf in de commissie aan, minister, dat er scorematrices zouden worden bezorgd aan de onderwijsinstellingen. Ik ben zeer tevreden dat u geloof toont in het lokale terrein om tot een goede verdeling te komen. U hebt ook flexibiliteit beloofd. Dat is iets waar ik zeer positief over ben.

Maar, minister, we voorzien extra capaciteit, we bouwen extra mobiele units, ik hoop dat we dan ook extra personeel kunnen voorzien. In het verleden was het mogelijk om begin oktober te hertellen. Is dat ook iets wat u opnieuw voorziet of ziet u andere mogelijkheden zodat we het personeel flexibel kunnen inzetten? Met een klas waar geen leerkracht voor staat, zijn we immers niet veel in het onderwijs.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): We zien inderdaad dat in Vlaanderen steeds meer kinderen in het buitengewoon onderwijs terechtkomen. De cijfers zijn de laatste jaren aan het oplopen. Wat mij bijzonder veel zorgen baart, is dat dus ook steeds meer kleuters naar het buitengewoon onderwijs gaan. Het bijkomende probleem – en ik mag het wel zo noemen – is dat men voor een stuk een gesegregeerde setting creëert. Eenmaal in het buitengewoon onderwijs, is het heel erg moeilijk om daar nog uit te geraken. Ik maak mij daar heel erg veel zorgen over, vooral omdat we zien dat nergens in Europa de cijfers op dat vlak zo hoog zijn. Natuurlijk is het buitengewoon onderwijs nodig, maar bij die grote aantallen stel ik me echt wel vragen. Ik vraag mij af of u zich daarbij neerlegt, minister.

De echte vraag is volgens mij hoe we ons gewoon onderwijs inclusiever kunnen maken, zodat we meer kinderen, mits de juiste ondersteuning, in het gewone onderwijs kunnen brengen en het buitengewoon onderwijs dan wel voldoende capaciteit heeft om de kinderen die het echt nodig hebben, daar te laten leren. Want leren is een kerntaak van de overheid, maar streven naar een inclusieve samenleving is dat ook.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Allereerst, minister, wil ik u hartelijk danken voor een paar zaken die u al hebt aangehaald. Die extra investeringen die u doet, zijn bijzonder goed. Ook de opening die u maakt, namelijk dat men niet meer verplicht wordt die twee types aan te bieden, gaat ervoor zorgen dat je een veel fijnmaziger net kunt uitbouwen. Dat is heel positief.

Als u het hebt over die extra campus, is het misschien toch ook interessant om, als je naar meer inclusie wilt gaan en – want dat haalt u ook aan – een uitwisseling wilt tussen het buitengewoon en het gewoon onderwijs, de beide te combineren. Daardoor organiseer je een wisselwerking tussen beide, want een van de problemen – zoals collega Danen terecht aanhaalt – is dat eenmaal je in het bijzonder onderwijs terechtkomt, het bijzonder moeilijk is om er weer uit te geraken. Dat terwijl – en die discussie hebben we in de plenaire vergadering onlangs nog gevoerd – men soms overdrijft met de diagnoses die vandaag gesteld worden en leerlingen niet op de juiste plaats terechtkomen. Ik denk dat dat een van de grotere uitdagingen zal zijn.

Daarnaast gaat extra capaciteit haar invloed hebben op het leerlingenvervoer – waarover we hier ook al veel gediscussieerd hebben – , en kan ze er inderdaad voor zorgen dat mensen geen 50 kilometer op een bus moeten zitten en daardoor te laat op school aankomen.

De voorzitter: De heer Vandenberghe heeft het woord.

Steve Vandenberghe (Vooruit): Bedankt, minister, voor uw toelichting. Ik stel op het werkveld en in de maatschappij vast dat de meest kwetsbare kinderen, de kwetsbare ouders van die kinderen, de leerkrachten, de directies, de scholen en nu zelfs ook al de lokale besturen, zoals in Antwerpen, ook weer een beetje hun plan moeten trekken. 'De situatie is verbeterd, want men investeert, men zet alle zeilen bij.' Het werkveld zegt ook vandaag het tegendeel. Altijd maar meer kinderen met die problematieken weten niet meer waarnaartoe, en in Antwerpen moet men zelfs eigen middelen gaan bijleggen – wat toch geen kerntaak is – om te proberen een oplossing te bieden voor de problemen.

Wat mij dus helemaal niet duidelijk is, is dat u zegt: 'We hebben heel wat serieuze inspanningen gedaan, we hebben al heel veel gedaan, we zetten alle zeilen bij.' In de realiteit echter merk ik dat dat niet zo is. Mijn concrete vraag is

dus: wat is de reden van deze tegenstelling? U zegt dat u al van alles hebt gedaan, terwijl het in de realiteit van kwaad naar erger gaat.

De voorzitter: De heer Laeremans heeft het woord.

Jan Laeremans (Vlaams Belang): Minister, u weet dat het Vlaams Belang enorm veel belang hecht aan een kwantitatief en kwalitatief aanbod in het buitengewoon onderwijs. De afgelopen maanden heeft de Vlaamse Regering eindelijk doortastend ingegrepen in het busvervoer voor dit onderwijs, maar het plaatstekort in de scholen zelf blijft nog altijd nijpend en we vragen ons af of dit probleem voor u dan niet minstens even dringend is.

Afgelopen vrijdag zei u in Het Laatste Nieuws dat de noden van het buitengewoon onderwijs tijdens de vorige legislatuur niet structureel in kaart werden gebracht maar nu wel. Dan is het toch een beetje vreemd dat we telkens in deze periode, dit jaar en vorig jaar, met grote tekorten worden geconfronteerd, vooral in het type 2 en 9. Blijkbaar hebt u dan toch nog niet altijd een goed zicht op de vraag en is er ondanks uw extra's nog altijd te weinig budget om alle capaciteits-tekorten weg te werken. Op die manier is het natuurlijk moeilijk om hier een proactief beleid te voeren.

Als we u een tip mogen geven minister: bespaar wat meer op overheidssubsidies – 1,8 miljoen euro aan Pukkelpop – en de multiculturele sector, want de noden in het buitengewoon onderwijs zijn veel belangrijker. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer De Witte heeft het woord.

Kim De Witte (PVDA): Minister, u hebt extra capaciteit gecreëerd en u belooft dat er nog extra capaciteit bij komt maar het probleem is natuurlijk wel echt schrijnend. Ik lees dat in Antwerpen een op de twee leerlingen die zich willen inschrijven in het buitengewoon onderwijs geen plaats heeft. Het zou gaan over vijfhonderd leerlingen. Sommigen zullen thuiszitten, anderen zitten op een gewone school met te weinig omkadering. Het recht op onderwijs voor die kinderen staat onder druk.

Met het Leersteundecreet dat er aankomt, zal de vraag naar plaatsen wellicht toenemen, niet afnemen. Elke Struyf, hoogleraar Onderwijswetenschappen aan de Universiteit Antwerpen stelt voor, en de heer De Gucht verwees er al naar, om campusscholen te maken waar kinderen uit het gewoon onderwijs en kinderen uit het buitengewoon onderwijs samenzitten, eventueel bepaalde vakken samen kunnen volgen, de speelplaats delen en dergelijke meer. Overweegt u die optie om op die manier naar meer inclusie te gaan?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijnheer Danen, ik deel de bezorgdheid met betrekking tot de instroom van de kleuters. Dat is inderdaad heel opmerkelijk en ik laat het dan ook analyseren. Er hangt natuurlijk ook van alles samen met het tweede element.

Mijnheer Vandenberghe, we hebben sinds 2019 tot op heden vijfduizend extra plaatsen gecreëerd. Dat is ongezien maar tot mijn spijt is het inderdaad niet genoeg omdat de instroom zoveel groter is. Dat is ongetwijfeld ook een weerspiegeling van een maatschappelijke complexiteit maar ook, denk ik, van een zekere neiging tot labeling en overdiagnose. Dat moeten we ook erkennen.

Ik hoor geniale inzichten, mijnheer Laeremans. U zegt dat het eenvoudig is, dat we een eenmalige subsidie moeten omzetten in een jaarlijkse dotatie. Een soort

vermenigvuldiging van broden dus. Dat zal niet lukken, maar dat is ook niet het enige probleem. We moeten er echt voor zorgen dat we capaciteit kunnen creëren en dat we vervolgens de leerkrachten vinden om ervoor te zorgen dat de kwetsbare kinderen en jongeren ook kwalitatief onderwijs kunnen genieten. Vandaar dat we inderdaad, en dat is geen verwijt, voor het eerst ook effectief de capaciteitsnoden van het buitengewoon onderwijs in kaart hebben gebracht in een heel traject voor de komende jaren omdat men er vroeger altijd van uitging dat het M-decreet soelaas zou bieden. Dat was de doelstelling, ervoor zorgen dat er minder mensen in het buitengewoon onderwijs zouden zitten, maar dat decreet heeft gefaald en heeft er net voor gezorgd dat we ondanks het M-decreet, ondanks de jaarlijkse impuls van 190 miljoen euro, nog met een ongeziene piek zitten van een instroom in het buitengewoon onderwijs van 52.000 leerlingen. And still counting. Dat is het drama, en daarom proberen we in te grijpen via de verschillende wegen die ik heb geschetst.

Er is gevraagd hoe ik die 25 miljoen euro die we dit jaar al willen toewijzen, zal verdelen. Men kan dat onmogelijk zuiver geografisch doen. Dat is ook afhankelijk van het type van beperking.

Soms is het, als het gaat over kinderen met een visuele of auditieve beperking, aantal scholen klein. Je kunt dan niet zeggen dat we daar in die of die onderwijszone zoveel aan zullen besteden. Dat gaat niet. Je moet dat op een hogere schaal bekijken. Voor sommige meer populaire types zal dat misschien wel weer gaan. We hebben de netten de mogelijkheid geboden om ter zake te overleggen. Meestal raakt men daar ook wel uit. Hier en daar zal er een schermutseling zijn, maar we zijn al blij als er voorstellen zijn. Als men extra capaciteit wil creëren, dan zijn we al blij, zeker als het gaat over bepaalde types, dat er een aanbod wordt gecreëerd. Daar kunnen we zeker op inspringen.

Hoe gaan we die extra middelen dan investeren? In extra schoolbanken op een gedeelde campus. Dat kan, we hebben dat mogelijk gemaakt. Ook via de uitbreiding van het buitengewoon onderwijs en het gewoon onderwijs of via de creatie van nieuwe scholen.

Mag ik afsluiten met een lichtpuntje? We bekijken dit nu toekomstgericht en gefaseerd, op grond van assumpties en onderbouwd. De volgende jaren – en daar zie je nu de eerste tekenen al van – zal de instroom in het kleuteronderwijs en lager onderwijs veel beperkter zijn, waardoor er zeker in bepaalde regio's extra capaciteit zal vrijkomen. In de steden en de Vlaamse Rand zal dat nog niet het geval zijn, maar dat biedt wel de mogelijkheid om de zaken veel planmatiger te gaan aanpakken en er dus ook voor te zorgen dat er extra capaciteit komt voor het buitengewoon onderwijs, samen met én op campussen van het gewoon onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Krekels heeft het woord.

Kathleen Krekels (N-VA): Minister, bedankt voor uw antwoorden.

Collega's, we zijn het er allemaal over eens dat elk kind in Vlaanderen het meest geschikte onderwijs moet krijgen. Daarvoor moeten we onze krachten bundelen, zodat we dit ook kunnen realiseren voor ons buitengewoon onderwijs. Dat zijn inspanningen vanuit de overheid – daar zijn we zeker niet blind voor –, maar ook vanuit de onderwijsverstrekkers, over de netten heen, om te zien waar er plaatsen zijn en waar de kinderen heen geleid kunnen worden.

Ik denk dat we dankzij de capaciteitsmonitor een heel duidelijk zicht hebben op waar de tekorten zich situeren en zo vraag en aanbod mooi op elkaar kunnen afstemmen. Dan hoop ik dat we dat ook in evenwicht kunnen brengen en deze problematiek in de toekomst kunnen vermijden. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Helaas, minister, u antwoordde alweer niet op een van mijn vragen. *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

Ik zou beginnen te denken ...

De voorzitter: U mag eigenlijk ook maar één vraag stellen.

Loes Vandromme (CD&V): Maar ik had ook maar één vraag, namelijk of u wilt ingaan op de vraag om ook extra personeel te voorzien, niet alleen extra ... *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

Ja, oké, ik heb hier al veel steun gehoord voor ons ideaalbeeld dat we al een paar keer naar voren hebben geschoven om het gewoon en buitengewoon onderwijs dichter bij elkaar te brengen. Ideaal zou zijn dat een leerling door dezelfde schoolpoort kan als zijn broer of zus. Het beste onderwijs is daarbij altijd onze doelstelling, alsook de garantie op het leerrecht van elk kind.

Minister, ik geef u drie taken mee voor thuis. Eén, breng duidelijkheid op het terrein. Er zijn heel veel vragen en middelen, maar men weet niet wanneer en hoe die er zullen raken. Twee, zorg ervoor dat er geen wachtrijen ontstaan in het buitengewoon onderwijs. We hebben het Inschrijvingsdecreet voor het gewoon onderwijs dat ervoor zorgt dat er geen wachtrijen zijn. Dat geef ik maar mee. Drie, we kijken uit naar het Leersteundecreet, want daar zit, hoop ik, ook echt wel een oplossing in vervat.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Steven Coenegrachts aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de economische impactmeting van de geplande uitfasering van de kooihuisvesting voor kippen

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, u hebt een breed pakket aan bevoegdheden. We gaan van de klas naar de kippenstal. We hebben in het regeerakkoord afgesproken dat we naar een uitfasering gaan van kippen die in kooien worden gehouden. Gaia heeft ons, en meer bepaald u, daar deze week aan herinnerd en heeft gevraagd waar de uitvoering van die afspraak uit het regeerakkoord blijft.

Ik vermoed dat die timing niet zo onschuldig was. Ik weet dat u aanstaande maandag met de sector samenzit, als ik me niet helemaal vergis. Nu heb ik al een deel van uw antwoord verklapt, excuses daarvoor.

Wij hadden in 2020 een studie besteld. Die studie is begonnen in 2021. Het Departement Omgeving heeft dat gedaan, onder andere bij het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO), om de economische impact van zo'n beslissing in kaart te brengen en daarna te bekijken met welk flankerend beleid en op welke termijn wij dit zouden kunnen uitvoeren. Dus daarom de simpele vraag, minister, wat er in die impactstudie staat, indien die al is opgeleverd, en wat u volgende week aan de sector zult vertellen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik ken natuurlijk de passage in het regeerakkoord, aangezien ik ze er zelf in heb geschreven. Maar daar staat natuurlijk ook een

planmatige aanpak in. Het eerste wat we gingen doen, was een economische impactstudie. Die is nu inderdaad rond. En vervolgens: overleg met de sector. Bedankt, ik weet nu dat dat maandag is. Zo ken ik ook mijn agenda. *(Gelach)*

Ik geef u enkele conclusies van de studie in kwestie. Ten eerste: we zijn op de goede weg. In 2017 was van alle kippenbedrijven in kwestie – ik rond even af, het waren er zo'n 187 – 45 procent inderdaad met verrijkte kooien. Vandaag zitten we met iets meer bedrijven, iets meer dan 200, maar slechts 24 procent is nog bezig met verrijkte kooien. Op 5 jaar tijd is dat al een serieuze weg.

Als het over tafeleieren gaat, stellen we vast dat die markt vooral is ingenomen door scharrelkippen. Maar de verwerkende industrie werkt natuurlijk nog vooral met verrijkte kooien.

We hebben ook gevraagd wat de economische schade zou kunnen zijn in het geval van een invoering van een verbod en wat daar, afhankelijk van de termijn, bijvoorbeeld 2028, de kostprijs van zou zijn. Dat is natuurlijk afhankelijk van het jaar waarin men de nieuwste investeringen gedaan heeft en het aantal afschrijvingsjaren. Afhankelijk van het scenario komt men daar met een termijn van 20 jaar op een kostprijs tot een half miljoen euro. Je gaat al naar 1 miljoen euro als het gaat over een afschrijvingstermijn van 25 jaar, per bedrijf. En dan zijn er nog andere kosten en gedeerde inkomsten die ook spelen.

Ten derde is er de rendabiliteit: welk effect zou dat hebben op de markt? Dat effect zou tweërlei zijn. Enerzijds zal de prijs van de scharreleieren dalen, maar anderzijds zullen de prijzen van de producten met verwerkte eieren erin stijgen. Ook dat moeten we goed beseffen.

Dat is de eerste stap. Het overleg is inderdaad gepland. Ik wist eerlijk waar niet dat het op maandag was, maar dank u wel.

Dat is één spoor. Dat is het Vlaamse spoor. Wat ik nog belangrijker vind, is dat we met de landen van de Vughtgroep – Vught is een gemeente waar wij een akkoord hebben gesloten met onder andere Nederland, Duitsland, Denemarken en Zweden – gezegd hebben dat wij het voortouw willen nemen binnen de Europese Unie op het vlak van dierenwelzijn. Wij bestoken de Europese Commissie met voorstellen allerhande. Een van de voorstellen is om ook op Europees niveau naar een uitfasering van de verrijkte kooien te gaan, omdat we natuurlijk ook weten dat er een delokalisatie-effect is, vooral bij wat we 'brekerijen' noemen, namelijk die bedrijven die de eieren breken en die zorgen voor de verwerking tot producten als eipoeder en eigeel. Die kunnen gemakkelijk gaan delokaliseren binnen de Europese Unie, vandaar dat we ook daar dat spoor bewandelen.

Conclusie: ja, dit is een doelstelling die ik absoluut nastreef. Ik doe dat etappegewijs, niet met 'Sturm und Drang', maar probeer de sector daarin mee te krijgen. Ik hoop dat we op het eerstvolgende overleg ook stappen vooruit kunnen zetten.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Minister, het parlement heeft de taak u te controleren en we doen dat grondig, tot op het niveau van uw agenda. *(Opmerkingen van minister Ben Weyts)*

Ik weet niet of het juist is, u mag het mij zo zeggen.

Ik dank u voor uw antwoord. Dat lijkt mij inderdaad de juiste aanpak. Ik ben vooral blij dat u ook verwijst naar die Europese initiatieven. Want de Europese Commissie heeft, na een burgerinitiatief dat ertoe opriep om die verrijkte kooien

te bannen, aangekondigd dat ze in 2023 met een eigen voorstel zullen komen, dat dan zijn weg doorheen de Europese procedure zou moeten gaan, waardoor we op Europese schaal tot een oplossing kunnen komen. Dat vermijdt die delokalisatie, garandeert dat level playing field en zwakt de markteconomische effecten af, de prijs van de eieren in de winkel, wat dan weer weegt op de rendabiliteit van de pluimveebedrijven.

En we weten dat die pluimveebedrijven in het hart zitten van wat we in verband met stikstof proberen te verwezenlijken, minister Demir. We zitten daar in een sector die we toch met fluwelen handschoenen moeten vastnemen. Als we ons kunnen inschrijven in dat Europese traject, met de afspraak rond gold-plating die we in het regeerakkoord hebben opgenomen, dan denk ik dat we op het juiste spoor zitten, minister. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik sluit graag aan bij deze vraagstelling. Minister, ik ben blij te horen dat het overleg met de sector wordt aangegaan, om na te gaan op welke manier het plan kan worden benaderd, welke bezorgdheden er zijn en om die socio-economische studie ten gronde te kunnen bespreken.

U geeft zeer terecht aan dat het debat vooral Europees moet worden gestuurd, aangezien we aandacht moeten hebben voor het totale effect van die uitvlakking en ook voor het verhuiseffect, dat u zeer terecht aanstipt.

De collega heeft verwezen naar het stikstofdebat. In welke mate werd dat element meegenomen in de socio-economische studie? En kan er alsnog worden berekend welk effect dat heeft op de sector en hoe dat in rekening moet worden gebracht? Ik kan mij immers voorstellen dat Vlaanderen dat element in zijn totaliteit moet benadrukken.

Is er al duidelijkheid over het flankerend beleid vanuit Vlaanderen?

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Minister, de uitfasering van de kooisystemen bij kippen is een positieve zaak, en wij steunen die dan ook voor de volle 100 procent. Maar deze uitfasering heeft wel gevolgen voor onze landbouwers. Want zij willen ook een goed dierenwelzijnsbeleid, maar moeten hiervoor wel de nodige investeringen kunnen doen. En net hier knelt het schoentje. Om een vrije uitloop van kippen te realiseren, is er mogelijk een schaalvergroting nodig, wil onze landbouwer rendabel blijven. En net dit mag op dit moment niet meer van deze regering. Ook zorgt een vrije uitloop van kippen ervoor dat schadelijke stoffen uit mest, zoals stikstof, ammoniak en fosfaten, in de lucht en in het grondwater terecht komen. In de stallen kon je deze stoffen afvangen, in de natuur kan dat niet.

Minister, wij zijn samen met u voor de vrije uitloop van kippen, maar uw collega-minister Demir wil net minder stikstof en ammoniak in de natuur. Minister, hoe zult u ervoor zorgen dat de vrije uitloop en bij uitbreiding het welzijn van de kippen niet de dupe worden van deze uitstoot in onze natuur?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb het even nagekeken, mijnheer Coenegrachts, en het is inderdaad op maandag. Het is om 16 uur, maar ook dat wist u waarschijnlijk al. Nu weet ik het ook.

Het is niet de bedoeling om te wachten op Europese initiatieven, want dat zou weleens lang kunnen duren. Ik wil echt stappen vooruit zetten in Vlaanderen met

onze sector en bekijken wat de mogelijkheden zijn. Dat staat overigens los van de stikstofdiscussie. Als je alles met elkaar gaat vermengen – maar dat is misschien de bedoeling – zullen we mogelijk niet zo ver geraken.

Ik wil alleszins ook dit moeilijk dossier thuisbrengen. We hebben al moeilijke dossiers op het vlak van dierenwelzijn effectief veilig kunnen thuisbrengen. Ik verwijs naar onverdoofd slachten, blokstaarten, maar evengoed dossiers met een grote economische impact, zoals de pelsdierenkweek die aan banden werd gelegd. Ik verwijs ook naar het dossier over de konijnen. Daar wordt soms wat meewarig over gedaan. Ook daar hebben we ook de minimumnormen opgetrokken, zowel voor vlees- als voor fokkonijnen. Dat heeft een enorme impact op het dierenwelzijn van miljoenen dieren. Dat geldt ook voor dit dossier. Ik ga dat niet stormenderhand doen. Er is inderdaad een onmiskenbare economische impact. Er is het risico op herlokalisatie, vooral van kwekerijen. Daarom schuif ik aan de tafel met de sector.

Wij kunnen als consument natuurlijk ook een keuze maken. Op de markt van de 'tafeleieren' neemt het aandeel scharreleieren toe. Elk ei heeft een code, 0, 1, 2 of 3. 3 is de batterij en 0 zijn bio-eieren van kippen met vrije uitloop en strenge normen. 1 is de vrije uitloop. 2 zijn scharreleieren, maar die komen dikwijls uit een stal, een gesloten hok, wat men niet vaak beseft. De consument kan zelf kiezen voor meer dierenwelzijn en betere kwaliteit, voor code 0 of 1.

De voorzitter: De heer Coenegrachts heeft het woord.

Steven Coenegrachts (Open Vld): Ik noteer 16 uur, dan weet ik echt alles.

In de landbouw hangt alles samen met alles. We kunnen niets los zien van elkaar, maar dat mag ons niet tegenhouden om oplossingen uit te werken en door te gaan met het beleid dat we hebben afgesproken. Ik wil u alleen vragen om goed te letten op de uitfasering, en om goed rekening te houden met de economische impact die gecumuleerd wordt met andere beslissingen die we nemen. Zorg ervoor dat we in overleg kunnen gaan met de Europese Commissie om te zien op welke termijn zij plannen hebben, dat we niet de einzelgänger spelen, maar overleggen, om de sector het level playing field te gunnen dat hij nodig heeft. *(Applaus van Tom Ongena)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de continuïteit in het Vlaamse ondersteuningsbeleid voor zonnepanelen

De voorzitter: Collega's, we zijn vanmiddag een uur vroeger gestart om te kunnen stoppen als commissaris Várhelyi komt, maar als we aan dit tempo doorgaan, en niemand de spreektijd respecteert, halen we dat niet. Dan gaan we nadien verder, geen probleem.

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, als we snel moeten gaan, kan de minister misschien gewoon 'ja' antwoorden.

Onze Vlaamse gezinnen kijken allemaal aan tegen torenhoge energiefacturen. Gelukkig doen de Vlaamse en Federale Regering wat ze kunnen om die factuur te verlichten. Minister, u hebt al kosten uit de factuur gehaald. U hebt groenestroomcertificaten opgekocht. Een van de beste manieren om de stroomfactuur structureel naar beneden te brengen, is natuurlijk investeren in zonnepanelen. Er

is nog een gigantisch potentieel. 90 procent van de daken in Vlaanderen die ervoor geschikt zijn, wordt nog niet gebruikt voor zonnepanelen. De Vlamingen hebben dat massaal begrepen. De vraag is tot 300 procent gestegen. We gaan aan dit tempo allicht naar een nieuw recordjaar voor de installatie van zonnepanelen.

Minister, dat is mede dankzij de premie die deze Vlaamse Regering ter beschikking stelt. Het is een zeer rendabel verhaal met terugverdientijden van vijf tot zes jaar. Het is een premie tot 1500 euro. Die maakt het verschil voor veel gewone gezinnen om te kunnen investeren in die zonnepanelen, om dat haalbaar en betaalbaar te maken.

Volgens het plan, minister, zou de premie vanaf 1 januari halveren en dat zou nefast zijn voor de investeringszekerheid, voor de zekerheid die Vlaamse gezinnen willen bij hun investeringsplannen in hernieuwbare energie, in eigen groene energie. Minister, kunt u ervoor zorgen dat de premie niet gehalveerd wordt vanaf 1 januari? Kunt u zekerheid bieden aan de gezinnen die willen investeren in zonne-energie en zo een bijdrage leveren aan de strijd tegen de hoge energiefacturen en voor het klimaat?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Beste collega's, we zien inderdaad dat heel veel mensen een beroep doen op zonnepanelen. Dat is al sinds eind vorig jaar zo. Dat is positief. Natuurlijk moeten we goed nadenken over de financiële steun. De steun mag niet te laag zijn, want we moeten inderdaad de gezinnen en de alleenstaanden mee ondersteunen om effectief zonnepanelen te plaatsen, waardoor het project rendabel is. Maar we moeten natuurlijk ook zien dat de steun niet te hoog is, om te vermijden dat we de fouten maken die er in het verleden waren, denk maar aan de oversubsidiëring, de groenestroomcertificaten. Ik denk dat iedereen weet hoe moeilijk het is om die fout recht te trekken.

Dat is ook de reden geweest waarom ik aan de administratie, aan het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA) heb gevraagd om goed te monitoren wat we als financiële ondersteuning geven aan wie zonnepanelen zet, en om ook te kijken naar de evolutie en de prijzen van zonnepanelen. Ik verwacht het besluit na de zomervakantie. Ik denk dat het goed is om dan, met alle elementen die op tafel liggen, te bekijken wat we volgend jaar gaan doen, of we het gaan halveren of niet. Ik vind het op dit moment veel te vroeg om nu al te zeggen dat we het gaan loslaten. We moeten echt wel vermijden om in toestanden van oversubsidiëring te komen. Laat ons die studie afwachten, die monitoring waar het VEKA mee bezig is.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Dank u wel, minister. Ik moet zeggen dat u mij een klein beetje teleurstelt. Ik ben wel blij dat u de zaak wilt bestuderen, en dat u wilt bekijken op welke manier de juiste steun kan gegeven worden aan onze Vlaamse gezinnen. Maar ik denk dat het niet terecht is om de vergelijking te maken met de groenestroomcertificaten en de oversubsidiëring die toen bestond. De impact van de groenestroomcertificaten is ook niet dezelfde als de premies die nu rechtstreeks uit de begroting worden gefinancierd, en die dus niet in de energiefactuur worden doorgerekend, zoals vroeger met de certificaten het geval was.

Ik denk dat het heel duidelijk is, minister, dat onze Vlaamse gezinnen op dit moment niet het gevoel hebben dat ze overgesubsidieerd worden. Integendeel, onze Vlaamse gezinnen slaken terechte noodkreten over hun energiefactuur. De beste manier om hen te helpen is een structurele manier: hen helpen om die

investeringen in zonnepanelen effectief mogelijk te maken. Wat ons betreft mag de premie op hetzelfde niveau blijven. Het is belangrijk dat dit op tijd gecommuniceerd wordt, minister, om een rush op de sector te vermijden, om spanningen te vermijden. Het verleden heeft al geleerd dat dat nefast is voor de kwaliteit van de geleverde installaties. Ook dat moeten we proberen te vermijden.

Ik heb één bijkomende vraag, minister. Naast de premies voor zonnepanelen hebben we ook premies voor energierenovatie. Met Mijn VerbouwPremie gaat u die grondig vertimmeren. Maar straks komt er een gat van drie maanden, waarin mensen in Vlaanderen geen premies kunnen aanvragen. Op welke manier kunt u ook voor hen rechtszekerheid garanderen, zodat geen enkele renovatie in Vlaanderen zonder steun blijft?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, niet de premie is cruciaal. Het is cruciaal om zonnepanelen zo rendabel mogelijk te krijgen voor zoveel mogelijk mensen. Wie vandaag een beetje spaargeld heeft, die legt zonnepanelen, tenminste als zijn dak goed ligt. Er is een categorie van mensen die daar niet geraken. Mensen die in een appartement wonen, kunnen niet zelf zonnepanelen leggen, mensen die huren, of van wie het dak slecht gelegen is, kunnen dat evenmin, en ook singles hebben het vaak moeilijk om die kosten op te hoesten.

Mijn vraag, minister, is vooral: hoe kunnen we de rendabiliteit vergroten door systemen zoals zonnedelen en andere? Wordt dit meegenomen in de monitoring-oefeningen, of op welke manier kunt u de investeringen voor deze groepen rendabeler maken?

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Minister, uiteraard is onze groene fractie een groot pleitbezorger van meer hernieuwbare energie. Met de huidige energieprijzen is het wel duidelijk dat al wie nog spaarcenten heeft, ze het best zo snel mogelijk investeert in zonnepanelen. Maar daar zit ook meteen de angel, want bij veel Vlaamse gezinnen zijn die spaarcenten gewoon op. Het zijn dan ook vaak de gezinnen in armoede die geen baas zijn over hun eigen dak, omdat ze inderdaad in een huurwoning wonen, of in een appartementsgebouw. En zelfs als dat geen hinderpaal is, dan is er nog het feit dat ze eerst zouden moeten investeren in een degelijke dakisolatie. Wie in armoede leeft, heeft dus aan deze premies eigenlijk niets. Er zijn wel al de noodkoopleningen, maar dat systeem geeft te weinig steun, en komt ook nauwelijks van de grond.

Minister, voor hen allemaal vraag ik hoe u voor al deze gezinnen zonder spaarcenten een inhaalbeweging gaat kunnen lanceren. Want zij dreigen pijnlijk hard uit de boot te vallen.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik zou, zoals collega Schiltz, ook willen benadrukken dat de hoogte van de premie, en de snelheid waarmee een premie afgebouwd moet worden één discussie is. Maar we moeten eerst kijken hoe we met zoveel mogelijk mensen zonnepanelen kunnen plaatsen, en wat de struikelstenen zijn.

De eerste struikelsteen die ik zie, is de snelheid waarmee onze distributienetbeheerder Fluvius de zaken kan aanpakken, om bijvoorbeeld bij de mensen thuis de digitale meter te plaatsen.

Ten tweede, ik ben in 2015 inderdaad degene geweest die energiedelen en zonnedelen op een dak heeft aangekondigd in een conceptnota. Ondertussen is

dit volledig decretaal uitgewerkt, ook naar ministeriële besluiten toe, maar zie ik wel dat er op de markt nog heel wat struikelstenen zijn. Bij dezen doe ik dus een oproep aan alle leveranciers van dergelijke installaties, maar ook aan alle energieleveranciers, aan alle bedrijven en verenigingen en aan Fluvius: steek de koppen bijeen om die kleine praktische euvels weg te werken, zodat we energiedelen massaal kunnen uitrollen. Dan lossen we het probleem dat collega Aerts vermeldt ook voor een stuk op, want dan zijn er ook zonnepanelen beschikbaar voor de mensen die niet de middelen hebben.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Om naadloos aan te sluiten bij dat laatste punt, minister en collega Bothuyne: zonnepanelen zijn vandaag op enkele jaren terugverdiend zonder premie, zonder steun of zonder groenestroomcertificaten. Dat weten de Vlamingen goed genoeg en dat zie je aan de populariteit. Wie over spaargeld beschikt – en dat zijn gelukkig zeer veel Vlamingen – en een beetje bij verstand is, legt die vandaag. Men heeft er ook geen premie voor nodig, denk ik, in functie van de huidige energieprijzen en terugverdiëntijden. Dat is dus geen verstandige manier om overheidsgeld te besteden.

Waar we dat overheidsgeld aan moeten besteden, is de grote groep van mensen die niet over dat spaargeld beschikken – en dat zijn er jammer genoeg ook veel in Vlaanderen – en dus afgunstig moeten staan kijken naar mensen die zonnepanelen kunnen leggen, die die op zeer snelle tijd terugverdienen, winst beginnen te maken en daar nog eens een premie van de overheid bovenop krijgen. Het verbaast mij een beetje dat u, als partij van het volk – heb ik toch horen zeggen –, dat systeem verdedigt.

Minister, ik zou u dus willen oproepen: indien die opportuniteit er is – en met de huidige prijzen en tarieven is dat zo –, oriënteer de middelen van die premies dan naar die groep van burgers in Vlaanderen die misschien zelfs eigenaar is, maar niet over de investeringscapaciteit beschikt om zonnepanelen te leggen. Dat zal zowel de burgers helpen als de uitbouw van hernieuwbare energie in Vlaanderen. Als we wachten tot ze het zelf doen, zal het immers nog zeer lang duren en blijven we onder ons potentieel, en dat is eigenlijk jammer voor iedereen. *(Applaus bij Vooruit)*

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega Bothuyne zegt dat de premies hoog moeten blijven, collega Tobback zegt: 'heroriënteren'. Daarom denk ik dat het goed is dat ik een beleid voer op basis van cijfers en dat ik inderdaad aan de administratie heb gevraagd om dat goed te monitoren. We gaan geen beleid voeren op basis van krantenartikels, dus ik wil die monitoring van mijn administratie dan ook afwachten.

Ik ben het er volledig mee eens dat de grote schouders hun verantwoordelijkheid moeten opnemen, dat is ook de reden waarom we vorige week met de Vlaamse Regering hebben beslist dat de grote elektriciteitsverbruikers verplicht zullen worden om zonnepanelen op hun dak te zetten. Ik weet dat heel veel mensen, ook in het Vlaams Parlement, 'verplichten' niet graag horen, maar toch vind ik het goed dat we die beslissing hebben genomen in de Vlaamse Regering. Dat gaat over heel wat bedrijven, alsook de overheidsgebouwen, want ook daar moeten wij het goede voorbeeld geven. Die beslissing is dus genomen en we zijn dat nu ook in een wettekst aan het gieten.

Ik ben het ook eens met de collega van Groen. U weet dat ik ook met collega Tinne Van der Straeten in overleg ben over de noodkooplening. Dat is een frustratie, want we hebben de budgetten daarvoor verhoogd van 20 naar 40

miljoen euro, en die is net bestemd voor de meest kwetsbaren, maar helaas merken we dat de OCMW's er heel weinig een beroep op doen. Ik heb ook verschillende keren met de federale collega overlegd over hoe we er toch voor kunnen zorgen dat het budget naar de meest kwetsbaren gaat, die er ook effectief nood aan hebben. Dat zijn we dus aan het uitwerken.

Wat de renovaties betreft: daar hebben we de premies inderdaad ook enorm verhoogd. De bedragen die we daarvoor hebben vrijgemaakt zijn ongezien, zowel voor mensen die werken als voor mensen die het moeilijk hebben; zij zullen nog iets meer krijgen. We hebben gezegd dat alle verbouwingen vanaf 1 juli zullen kunnen rekenen op die steun. Dat loopt.

Wat energiedelen betreft – collega Schiltz heeft er ook naar verwezen –, denk ik ook dat dat de toekomst zal zijn. Energiedelen is 'the future'. Dat is ook de reden waarom we hebben beslist, collega Gryffroy, dat we projecten die ook energiedelen zullen inhouden, extra steun zullen geven. Ik vind dat we dat ook vanuit het beleid meer en meer moeten gaan stimuleren.

Als we al die zaken doen, denk ik dat we ten eerste meer hernieuwbare energie zullen hebben. Collega's, zoals u weet, was er in de commissie Energie een heel grote bezorgdheid van mij maar ook van heel velen die met hernieuwbare energie bezig zijn over die terugdraaiende teller. Het is positief dat we nu al zien dat het de goede richting uitgaat. Die bijkomende verplichting is ook goed. Ik denk dat we onze doelstelling, die we verhoogd hebben, zeker zullen halen en misschien zelfs meer. Ik zal ook alles op alles zetten om zelfs meer te kunnen doen.

Ten tweede denk ik dat we goed moeten waken over het financiële: dat we de juiste subsidies geven, de juiste ondersteuning aan de verschillende doelgroepen met de premies die vandaag bestaan. Laten we wachten tot het VEKA zijn werk heeft gedaan. Ik wil dat zeker bekijken. Ik ben niet iemand die blind vaart. Laten we die monitoring afwachten.

Laten we vooral ook bekijken hoe we de middelen die we voorzien hebben voor die moeilijke doelgroepen, die noodkooplening, kunnen brengen naar diegenen die daar effectief nood aan hebben.

De voorzitter: De heer Bothuynne heeft het woord.

Robrecht Bothuynne (CD&V): Dank u wel, minister. Ik ben blij dat u een beleid gaat voeren dat niet gebaseerd is op kranten maar op cijfers. Die cijfers kleuren in heel veel Vlaamse gezinnen bloedrood. Die kleuren bloedrood. Die energiefactuur swingt de pan uit. De snelste manier om structureel iets te doen aan die stroomfactuur is via zonne-energie. Inderdaad, collega's, zonnedelen is ongetwijfeld een belangrijk element in het beleidsantwoord dat we daarop zullen moeten formuleren. Maar, collega's, die premie maakt wel degelijk het verschil voor heel veel gezinnen om net wel of net niet de investering te kunnen doen in zonne-energie. Voor wie zelf geen centen heeft, is een renteloze energielening daarvoor perfect mogelijk. Dat probleem is dus opgelost. Maar die premie maakt het verschil tussen het al dan niet kunnen doen van die investering.

Ik heb van de socialisten – van de salonsocialisten – hier in deze zaal te horen gekregen dat dat allemaal niet nodig is en dat die premies allemaal de vuilbak in kunnen. Ik denk dat heel veel Vlamingen het daar niet eens mee zijn en wel degelijk steun nodig hebben om te kunnen investeren in hernieuwbare energie. Minister, ik roep u dus op om snel duidelijkheid te verschaffen en voldoende hoge premies te behouden voor investeringen in zonne-energie. De Vlaamse gezinnen zullen u dankbaar zijn. *(Applaus van Vera Jans en Karin Brouwers)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Tine van der Vloet aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de stand van zaken van het experiment binnen de prioriteitengroep 2 van personen met een beperking

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Voorzitter, beste minister, beste collega's, vandaag wil ik een beetje meer aandacht vragen voor mensen met een beperking. Het is bijna een jaar geleden, minister, dat u het zorginvesteringsplan hebt voorgesteld. Daarin kunnen we verschillende zaken lezen.

U hebt 117 miljoen euro uitgetrokken voor prioriteitengroep 1, dus diegenen met de dringendste zorgvraag die op de wachtlijst staan. De bedoeling was om die wachttijd terug te dringen tot achttien maanden. U hebt dat heel goed gedaan, want u hebt de wachttijd zelfs kunnen terugdringen tot twaalf maanden, waarvoor dank. Als ik goed ingelicht ben, zijn er voor 2022 nog geen budgetten vastgelegd voor prioriteitengroep 1, terwijl de Vlaamse Regering het besluit wel al heeft goedgekeurd. Hopelijk volgen dus ook deze budgetten snel en zal dat ook nog steeds kunnen binnen de twaalf maanden.

Maar, minister, uw werk is nog niet gedaan, want er staan heel veel mensen te wachten, niet alleen in prioriteitengroep 1. Zoals u weet, staat de grootste groep te wachten in prioriteitengroep 2 en 3. Over die prioriteitengroep 2 gaat mijn vraag vandaag. U kondigde aan in uw zorginvesteringsplan dat er een experiment zal komen met deelbudgetten. Wij hebben dat al heel vaak gehoord. Ik denk dat de eerste vraag hierover in de commissie door mezelf en door collega Vande Reyde werd gesteld in oktober 2021. We hebben het er ook al over gehad tijdens de begrotingsbesprekingen. Het kwam ook al aan bod bij de bespreking met het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH), maar het blijft vaag. Er was 20 miljoen euro maar niemand weet wie er in aanmerking komt en vooral wanneer. Dat zijn dus mijn vragen. Er zouden 1150 mensen in aanmerking komen voor dit experiment. Wie zal dat juist zijn? Vooral: wanneer kan dit experiment eindelijk van start gaan?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega, dank voor deze vraag en ook voor uw inleiding, want ik ben een beetje rapper dan aanvankelijk beloofd. We hadden inderdaad gezegd om binnen de achttien maanden die budgetten ..., maar dat is voor diegenen die tot en met 31 december 2020 op de wachtlijst stonden sneller gebeurd. Wat prioriteitengroep 1 betreft, zullen de mensen met een datum van 1 april 2021 in mei aan de beurt komen. Dat zal dus inderdaad een dik jaar zijn. Daarmee houden we onze regie heel strak. De bedoeling van het VAPH, dat de methodiek uitgewerkt heeft, is om dit tempo voor de rest van de legislatuur te kunnen aanhouden, zeker die achttien maanden, misschien zelfs sneller.

Heel concreet als antwoord op uw vraag wat betreft prioriteitengroep 2: zoals u aangegeven hebt, hebben we daar inderdaad 20 miljoen euro voor uitgetrokken. We gaan een experiment opstarten voor mensen voor een persoonsvolgend budget (PVB) dat uitgerekend wordt voor diegenen die het langste wachten op de wachtlijst. Dat zal dus gedeeltelijk ter beschikking gesteld worden. We hebben dit besproken met alle stakeholders, die deze filosofie mee onderschreven hebben. De regelgeving daarvoor is klaar. We zullen dat nu ook voorleggen aan de bevoegde adviesorganen en dan aan de Vlaamse Regering.

De bedoeling van het experiment is om een aantal zaken na te gaan: om te kijken in welke mate deze terbeschikkingstellingen al tijdelijke of alternatieve oplossingen kunnen bieden, om ervoor te zorgen dat en te kijken in welke mate

we de hoogste zorgnoden op dit ogenblik kunnen oplossen en om te kijken hoe dit budget door de gebruikers effectief ingezet zal worden. U spreekt over 1150. U zit er bijna op. Volgens de simulaties zou dit gaan over 1137 personen die in die prioriteitengroep zitten. U weet dat er ongeveer 4400 mensen in prioriteitengroep 2 zitten, waarvan 22 procent geen VAPH-ondersteuning heeft, maar 78 procent wel al een gedeeltelijke ondersteuning heeft. Dit is belangrijk om mee te geven om dit experiment mee te evalueren.

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Minister, dank u wel voor uw antwoord. Ik heb belangrijke zaken gehoord. U zei dat de langst wachtenden eerst aan bod zullen komen. Dat is uiteraard zeer goed. Het belangrijkste dat ik gehoord heb, is dat u zegt dat de regelgeving klaarligt. Ook de prioriteitengroep 2, die daar al sinds 2016 op zit te wachten, die met de handen in het haar zit, zal zeer tevreden zijn dat dit vooruit zal gaan. Die 1150 had ik als antwoord gekregen op een schriftelijke vraag. Daar zal nog een beetje speling op gezeten hebben.

Maar we hebben al meerdere malen op tafel gelegd dat het voor ons ook zeer belangrijk is dat de juridische basis er moet zijn. U weet dat er heel wat mensen met een beperking de weg naar de rechtbank vinden. Wij vinden het zeer belangrijk dat dit experiment natuurlijk de juiste juridische vormgeving heeft. Kunt u daar nog verder toelichting over geven?

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, door de mensen in prioriteitengroep 1 te geven waar ze recht op hebben of hadden hebt u natuurlijk in één beweging de mensen uit prioriteitengroepen 2 en 3 de wacht aangezegd. U zou experimentjes opzetten voor de mensen uit prioriteitengroep 2. Voor de mensen uit prioriteitengroep 3 zult u herevalueren. Nochtans hebben die mensen evenveel recht op het beloofde en ook reeds toegezegde budget, want ook deze mensen ondervinden elke dag de nood voor zorg en wachten op de door u beloofde financiële tegemoetkoming om de broodnodige zorg in te kopen en natuurlijk ook te kunnen betalen. Wij dringen erop aan dat het deelbudget een eerste stap vormt naar de toekenning van het volledige budget, maar ook naar de uitbetaling ervan. Neem hier uw verantwoordelijkheid. Geef de mensen waar ze recht op hebben. U beloofde het hun tenslotte. Geef die mensen wat ze verdienen. Zorg ervoor dat niemand in de kou blijft staan. Toon daadkracht. Verras iedereen.

De voorzitter: Collega Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Collega's, het zal jullie niet verbazen dat mijn hoofddoel hier in het parlement en in de politiek in het algemeen het wegwerken van die wachtlijsten voor mensen met een beperking is. Ik ben blij dat we daar de voorbije tweeënhalve jaar echt aanzienlijke stappen in hebben gezet. Het is al een paar keren gezegd: we hebben de wachtlijst voor prioriteitengroep 1 vrijwel volledig weggewerkt. Dat is een historische prestatie. Goed, er wordt wat meewarig over gedaan door de oppositie, maar ik vind dat toch wel iets wat voor heel veel mensen een heel gunstig effect heeft. Ik heb die mensen trouwens ook al vaak ontmoet de jongste weken. Die zijn daar heel blij mee.

Nu maken we werk van de prioriteitengroepen 2 en 3, en dat is ook een goede zaak. Daar is er ook nog veel werk op de plank. Minister, wat prioriteitengroep 2 betreft, is mijn vraag de volgende. Er wordt in dezen gewerkt met deelbudgetten, maar op lange termijn verwachten die mensen uiteraard eigenlijk het volledige zorgbudget: niet alleen waar ze recht op hebben, maar ook wat ze nodig hebben.

Zal dat experiment er uiteindelijk toe leiden dat die mensen op termijn hun volledige budget wel krijgen?

De voorzitter: Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Ann De Martelaer (Groen): Minister, eind oktober van vorig jaar was er een nota in het raadgevend comité. U weet op basis van die nota dat er 4424 personen in prioriteitengroep 2 zaten. Om die mensen te kunnen helpen, had u een budget van 164 miljoen euro nodig. In uw begroting trok u slechts 20 miljoen euro uit. Dat is slechts een achtste van wat u nodig hebt. Ik haal uit de nota ook dat er 573 mensen met een handicap zijn die geen ondersteuning krijgen en een zeer hoge ondersteuningsnood hebben. U stelt nu een experiment voor om die mensen de helft van het budget te geven. Minister, met de helft van het budget kunnen mensen met een hoge ondersteuningsnood niet worden geholpen. Ik vraag me dus af of u vandaag niet opnieuw beloftes doet aan die mensen die u niet kunt waarmaken. U plaatst die mensen immers eigenlijk al jaren in een wachthok, zonder perspectief, met veel beloftes.

U weet dat ik een aantal personen met een handicap persoonlijk ken. De situatie van die mensen is: wachten, wachten, wachten. Nu hebt u een experiment met een deelbudget. Minister, wanneer gaat u over de brug komen met echte middelen om die mensen te helpen? *(Applaus bij Groen en van Kim De Witte)*

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): We spreken hier inderdaad over mensen met een handicap, een belangrijk beleidsonderdeel van deze Vlaamse Regering. Dan hebben we het wat kil over prioriteitengroepen, maar dat is nu eenmaal de manier waarop we dit een beetje organiseren. Minister, het feit dat het vandaag gaat, in de commissie, maar ook vaak hier, over prioriteitengroep 2, is inderdaad voor een stuk de verdienste van u en deze regering, zoals collega Vande Reyde zegt. U hebt ervoor gezorgd, nadat er jarenlang over werd gesproken, dat de wachtlijst binnen prioriteitengroep 1 is weggewerkt. Dat is iets waarop u en uw collega's in de regering wat ons betreft trots mogen zijn.

Dat neemt niet weg dat er ook mensen in prioriteitengroep 2 staan. U hebt het vernieuwende idee gelanceerd om te werken met deelbudgetten, dat wij ondersteunen. Onze bijkomende vraag is: op welke manier kunt u garanties bieden dat het aanvaarden van een deelbudget op termijn leidt naar een volwaardig budget, of het opkrikken van het budget naar de initiële vraag?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Collega's, we vinden die wachtlijsten voor personen met een handicap allemaal een schande. De oplossing daarvoor is niet mensen hun zorgnoden zomaar uitgommen, besparen op zorg of mensen maar met een halve zwemvest het diepe in sturen, zoals nu gebeurt. Ik deel dus de bezorgdheid van collega Vande Reyde. Ik heb die ook al vaker uitgesproken. Het kan niet de bedoeling zijn dat, doordat men die mensen nu een half budget geeft, ze in de toekomst maar een stuk van hun zorgnood ingevuld zien. Dat is immers de realiteit. Die mensen hebben allemaal een objectieve inschaling doorlopen. Ze hebben een recht gekregen op die zorg, en ook op een zorgbudget. Dan is het aan ons om daarin te voorzien, opdat ze op een goede manier aan de samenleving zouden kunnen deelnemen.

We moeten echt oppassen met dat herverdelen van de schaarste, want mensen gaan echt in de problemen komen. Minister, ik heb één bijkomende vraag. Ik vond het heel opvallend wat u zei, dat het de mensen zijn die het langst op die wachtlijst staan die hiervoor in aanmerking zullen komen. Eerder zei u iets

anders. Eerder was dat niet helemaal duidelijk: moesten mensen zich kandidaat stellen, of zou het 'first come, first served' zijn? Is dit nu een definitieve beslissing? Eerder was daar immers nog geen duidelijkheid over.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister Beke, het is goed dat u budget vrijmaakt voor die hoogste prioriteitengroep, maar de manier waarop u omgaat met de andere prioriteitengroepen, is niet oké. Ik wil toch nog eventjes zeggen dat het om 15.000 mensen gaat, die recht hebben op een volwaardig budget om ondersteuning te kunnen inkopen, om zo ten volle te kunnen participeren aan deze samenleving.

Het is onvoorstelbaar: die mensen moeten blijven bedelen en blijven wachten op geld, terwijl ze daar recht op hebben om te kunnen participeren in onze samenleving. Dat zegt niet de PVDA, dat zegt het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de Rechten van Personen met een Handicap. Het is niet oké dat u met kruimels afkomt voor prioriteitengroep 2. Zij krijgen nu tijdelijk een half budget, terwijl ze nood hebben aan en recht hebben op een volwaardig budget, jaar na jaar. En voor prioriteitengroep 3 is het nog triestiger. Zij krijgen enkel een bevestiging. Die mensen hebben vandaag geen enkel perspectief. Gaat u een oplossing vinden voor dit probleem en gaat u die mensen het budget geven waar ze recht op hebben?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, ik denk dat we met deze regering een nooit geziene inspanning doen voor personen met een handicap. In vergelijking met wat we in de vorige legislatuur hebben gedaan – en toen is er ook een aanzienlijke inspanning gedaan – is het bijna een verdubbeling van het budget, als u dat cumulatief optelt. We hebben daar vroeger in de commissies al over gesproken. Daarmee hebben we voor het eerst in de geschiedenis de mensen die wachten in prioriteitengroep 1 kunnen bedienen. De ambitie was om dat te doen in 18 maanden, het is zelfs sneller gebeurd. Dat is goed. Het is de bedoeling om dat tempo in deze legislatuur verder aan te houden.

Daarmee is het werk niet af. Er zijn ook nog de andere prioriteitengroepen. We hebben het vandaag over prioriteitengroep 2. Daar hebben wij budgetten voor voorzien en daar is vandaag een regelgeving voor klaar die wij in een apart besluit van de Vlaamse Regering (BVR), mevrouw van der Vloet, zullen gieten zodoende dat het juridisch voldoende is afgedekt. Wanneer u dit budget opneemt, zult u uiteraard recht blijven hebben op het volledige budget, ook in de toekomst. Als u om een of andere reden dat budget weigert, dan heeft dat daarvoor geen verdere repercussie. Ik denk dat het belangrijk is dat de mensen dat weten.

Ik zou toch even willen zeggen dat we deze regelgeving, dit experiment, deze oplossing gemaakt hebben in overleg met de stakeholders. Er zijn heel wat mensen – mantelzorgers bijvoorbeeld – die vragen om een deelbudget. Ze willen de zorg voor hun zoon, partner, dochter verder opnemen en met een deelbudget zouden ze al heel ver geraken. Dat is wat we doen. Dat betekent niet dat zij hun rechten in de toekomst niet meer kunnen laten gelden. Het betekent wel dat we intussen die hulp al aanbieden. Dit zal ook worden gemonitord. De ondersteuningsnoden zullen worden gemonitord, ook in het ondersteuningsplan en in het bestedingsplan. De bijstandsorganisaties zullen en kunnen daar in de toekomst hun rol in spelen. Dat is ook belangrijk om aan te geven.

Ik wil het volgende nog even zeggen. U had het daarstraks over 4000 mensen. Daarnet hoorde ik 15.000 mensen. In prioriteitengroep 2 gaat het over 4424 mensen om heel precies te zijn. Het gros daarvan heeft op de een of andere

manier ook al ondersteuning: ofwel met een stukje budget, ofwel met rechtstreeks toegankelijke hulp (RTH), ofwel op andere manieren. De indruk wekken dat er 4424 mensen totaal zonder hulp of ondersteuning zouden zitten klopt niet. Is het voldoende? Neen. Moeten we hier een extra bijkomende stap zetten? Jawel. Dat beantwoordt ook aan een aantal noden die erkend worden door de sector. Het consortium van gebruikers en ook van werkgevers zegt: laat ons hiermee van start gaan en laat ons lessen en lering trekken uit de evolutie. Ik denk dat we met een open geest moeten durven kijken hoe dat evolueert om dan de resultaten te bekijken en waar er desgevallend bijstellingen nodig zijn.

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Dank u wel, minister, voor de bijkomende antwoorden. Datgene waarmee u bent geëindigd is zeer belangrijk. Het experiment moet voldoende worden geëvalueerd en voldoende opgevolgd. We gaan kijken wat die mensen met hun deelbudget gaan doen. Gaan er veranderingen komen in de sector, wel of niet? Dat is een zeer belangrijk iets.

U zegt dat de regelgeving klaar is. Ik krijg daarover heel veel mails en vragen van mensen. Zij komen vaak niet tot in Brussel, want vaak kunnen zij dat niet. Daarom is het toch wel heel belangrijk, minister, dat er voor deze doelgroep, prioriteitengroep 2, duidelijke communicatie komt. Ik hoop dat dat nog voor de zomer kan, zodat ze snel van start kunnen gaan. Zij staan tenslotte al te wachten sinds 2016. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Hilâl Yalçın aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de moeilijkheid voor de OCMW's om maatschappelijk werkers aan te trekken en de gevolgen daarvan voor de verdere uitbouw van het lokaal beleid en het verzekeren van een sterke dienstverlening aan de burger

ACTUELE VRAAG van Katja Verheyen aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het verontrustende aantal openstaande vacatures voor maatschappelijk werkers

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Somers.

Mevrouw Yalçın heeft het woord.

Hilâl Yalçın (CD&V): Het is een bekend gegeven, minister, dat lokale besturen meer en meer moeilijkheden ondervinden om voldoende kandidaten aan te trekken voor de invulling van bepaalde functies. Uit cijfers van VDAB blijkt dat het aantal nieuwe vacatures voor maatschappelijk werkers jaar na jaar stijgt. In 2017 zaten we met 91 vacatures voor maatschappelijk werkers. In maart 2022 is dit aantal opgelopen tot 516. Collega's, iedereen die lokaal bestuurt, weet dat de OCMW's moeilijkheden ervaren om maatschappelijk werkers te kunnen vinden.

De sociale diensten en de maatschappelijk werkers hebben op lokaal vlak altijd al het hart van de sociale dienstverlening uitgemaakt en hebben de voorbije jaren ook de ene crisis na de andere zien opduiken. Boven op hun reguliere werking kregen ze te maken met de coronapandemie, de Oekraïne-crisis en ook alle vragen rond hoge energiefacturen die vandaag binnenkomen. Dat maakt dat er enorm veel druk terechtkomt bij de sociale diensten. Dit is uiteraard hun taak, maar de alarmsignalen vanuit het veld geven duidelijk aan dat het heel moeilijk werken wordt.

Minister, welke mogelijkheden ziet u om de lokale besturen te ondersteunen om voldoende kandidaten te vinden voor de functie van maatschappelijk werker?

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Goedemiddag, collega's, minister. Ik had minister Beke verwacht, maar u bent zeker ook oké om mijn vraag te beantwoorden.

Vorige week vrijdag vond de tweede Sociaalwerkconferentie plaats en een van de thema's die op de agenda van die conferentie stond, was 'sociaal werk zoekt kracht'. Want, wat blijkt, collega's? Jaar na jaar geraken de vacatures voor maatschappelijk werkers en sociaal assistenten steeds moeilijker ingevuld. Als die tendens zich blijft verderzetten, dreigt dat tekort wel eens problematisch te worden. Ik denk dat ik niemand verbaas – en zeker niet de schepenen en de burgemeesters in de zaal – als ik zeg dat het zeker voor de OCMW's wel eens heel dramatisch zou kunnen zijn. Ik zwijg dan nog over het feit – de collega zei het daarnet ook – dat we van de ene crisis naar de andere crisis gaan, van de ene uitdaging naar de andere uitdaging, dat wij vaak met de handen in het haar zitten als we nadenken over hoe we het gaan aanpakken.

De vacatures zijn er wel, ze geraken gewoon niet ingevuld. Alleen al tussen 2017 en nu zien we een vervijfvoudiging van het aantal vacatures. Het hoeft dan ook niet te verbazen dat we bij de lokale besturen een soort rooftocht zien om maatschappelijk werkers van elkaar af te snoepen. Ik denk, minister, dat dat niet de bedoeling kan zijn.

Nu, minister, dit is een reëel probleem, met als gevolg dat we de sociale rechten niet meer voluit kunnen garanderen maar ook dat de huidige maatschappelijk werkers gewoon overbelast geraken. Dat kan geen probleem zijn waarvoor we naar de lokale besturen kijken en dat zij moeten oplossen. Dit kan ook geen probleem zijn dat alleen door een zorgambassadeur opgelost moet worden. Dit is een probleem dat door de verschillende niveaus en door de verschillende ministers stevig moet worden aangepakt. Daarom mijn vraag aan u, minister Beke, hoe u deze tendens evalueert en wat u zult ondernemen om een antwoord te proberen bieden op deze problematiek.

– Filip Dewinter, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega's, er is inderdaad een grote krapte op de arbeidsmarkt. Minister Crevits wordt daar bijna elke week over bevraagd. Er zijn op dit moment meer dan 80.000 vacatures bij VDAB. Vroeger moesten we jobs zoeken voor mensen; nu moeten we het omgekeerde doen en mensen zoeken voor jobs. Ook de lokale overheden worden daarmee geconfronteerd. In het bijzonder wat maatschappelijk werkers betreft, is er heel recent een bevraging geweest door de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) waaruit blijkt dat er ongeveer 150 openstaande betrekkingen zijn voor sociaal werker. We moeten dit probleem inderdaad aanpakken, want dat stelt onze lokale besturen voor heel wat uitdagingen. Daarnaast dreigen mensen die behoefte hebben aan ondersteuning van het OCMW, daardoor soms in de problemen te komen.

We moeten een aanpak ontwikkelen op drie assen. Op de eerste as moeten we kijken naar de diplomavereisten. Die zijn vandaag heel strikt. Wanneer een maatschappelijk werker sociale onderzoeken uitvoert of individuele hulpvragen behandelt en opvolgt, is dat federaal geregeld. Men moet een bachelor sociaal agogisch werk met de titel maatschappelijk assistent hebben of een bachelor sociale gezondheidszorg. Ik heb met de VVSG afgesproken dat we met de minister van Maatschappelijke Integratie, Karine Lalieux, in gesprek zullen gaan

samen met de minister van Onderwijs, Ben Weyts, om na te gaan of we het kunnen verbreden. Waarom zouden we bijvoorbeeld ook geen masters maatschappelijk werk toelaten op die positie?

Een tweede as gaat over de rechtspositieregeling van de lokale besturen. De lokale besturen vragen meer mogelijkheden om aangepaste trajecten te kunnen aanbieden. Vandaag zitten we met een strikte, stringente en centralistisch geregelde rechtspositieregeling, maar de lokale besturen vragen samen met de VVSG naar meer mogelijkheden. We zijn de rechtspositieregeling aan het herbekijken om flexibelere aanwervingen en verloning op maat van de lokale arbeidsmarkt mogelijk te maken. Daarnaast worden meer mogelijkheden gevraagd op het vlak van het toekennen van toelagevergoedingen voor flexibel werk 's avonds en in het weekend. Dat is een tweede werf.

De derde as is een stuk opschaling. Wanneer bij een klein lokaal bestuur dat bijvoorbeeld maar een of twee maatschappelijk werkers heeft, een plaats vrijkomt, dan komt dat lokaal bestuur in echt heel grote problemen. Ook een groot lokaal bestuur dat vijf op de vijftien plaatsen niet ingevuld krijgt, heeft problemen, maar bij die kleine eenmansdiensten is die toestand vaak dramatisch. Ik denk dan ook dat daar een stuk opschaling nodig is. Dan komen we enerzijds in het fusiedebat, waar we nu niet verder op moeten ingaan maar dat volgens mij een belangrijke hefboom kan zijn. Anderzijds zullen we daar ook via de regiowerking op inzetten. Het nieuwe Regiodecreet dat er aankomt, wil mogelijk maken dat er meer mobiliteit is, dat men eigenlijk een personeelsbeleid op bovenlokaal niveau kan organiseren en dat men misschien ook een gemeenschappelijke dienst kan uitbouwen die voor verschillende gemeenten tegelijkertijd kan werken.

Volgens mij zijn dit drie belangrijke sporen naast een algemeen spoor waarbij de VVSG, die daar een plan voor klaar heeft, meer promotie voert in de hogescholen om jonge mensen te overtuigen van de aantrekkelijkheid van een job bij de lokale besturen op het vlak van sociaal werk. Ik denk dat we met die drie sporen stappen vooruit zetten. Dit zal natuurlijk niet alles oplossen. Ik denk dat we dan terechtkomen in een bredere arbeidsmarktdiscussie waar collega Crevits en anderen heel hard aan werken. We staan daar voor de fundamentele uitdaging dat we meer mensen aan de slag moeten krijgen, meer mensen moeten kunnen activeren om de jobs die er zijn, op te nemen en in te vullen.

De voorzitter: Mevrouw Yalçin heeft het woord.

Hilâl Yalçin (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. De vraag die ik u nu nog wilde stellen, hebt u al verwerkt in u antwoord. Ik ben daar zeer tevreden mee. Ik wil gewoon nog herinneren aan een aantal zaken.

Professor Koen Hermans van de KU Leuven wijst erop dat het OCMW zowat de enige plaats is waar die stringente, strikte regelgeving rond de beschermde titel van maatschappelijk werker inderdaad nog geldig is, en dat het OCMW niet de meest populaire werkgever blijkt voor die maatschappelijk werkers.

Ik ben zeer tevreden met het feit dat u samen met uw collega's wilt bekijken om die opening of verbreding te maken.

Ik denk inderdaad dat er een rol voorbehouden is voor de VVSG. Zij nemen daar al stappen in, maar een campagne naar studenten of afgestudeerden toe kan hen warm maken voor die heel mooie job van maatschappelijk werker.

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Ik ben blij te horen dat er een plan van aanpak is en dat eraan gewerkt wordt, al denk ik dat het niet voldoende zal zijn. Er zal meer

nodig zijn, en daarvoor kijk ik naar u, maar ook naar minister Beke. Ik wil eigenlijk iets anders aankaarten, namelijk het klimaat waarin maatschappelijk werkers vandaag werken. U bent ook burgemeester en zult dat dus ook wel erkennen. Ik denk dat dat ook een van de redenen is waarom de vacatures niet ingevuld raken. Ik heb het dan over agressie, meer en meer agressie van cliënten naar maatschappelijk werkers toe: het gaat niet snel genoeg, ze krijgen niet de hulp die ze willen. Ik wil dat zeker niet veralgemenen, maar als we dat volledig gaan ontkennen, terwijl we weten dat er op sommige plaatsen veiligheidsagenten aan loketten staan en dat politie moet gaan patrouilleren bij een sociaal huis op het moment dat maatschappelijk werkers naar huis gaan, dan zitten we met een probleem. Ik wil het niet veralgemenen, maar we mogen niet ontkennen dat er iets aan de hand is. Mijn vraag aan u is hoe u dat zelf ziet. Dringt zich hier een bredere aanpak aan op het vlak van agressie naar maatschappelijk werkers toe?

De voorzitter: De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Collega's, we hebben het hier heel vaak over de nood aan een warm Vlaanderen, over de nood aan sociale dienstverlening, aan kwetsbare Vlamingen ondersteunen, sterker maken en helpen vooruit te gaan. Maatschappelijk werkers maken daarin het verschil. Vooruit vindt dat heel belangrijk. Het aantal vacatures is in vijf jaar tijd vervienvoudigd, en het laatste jaar bijna verdubbeld. Dat is een groot probleem. Daarvoor komen wij op. Wij willen dat er meer maatschappelijk werkers zijn en dat ze hun werk goed kunnen doen.

Mevrouw Verheyen, u stelt dat de omgang met cliënten soms moeilijk is, maar we moeten ook eens durven te kijken naar de caseload in de OCMW's vandaag, naar de hoeveelheid dossiers die een maatschappelijk werker gemiddeld moet behandelen. Ik denk dat daar een sleutel zit tot gemakkelijker werken.

Nu, actie dringt zich op. Deze regering wilde in het begin van deze legislatuur besparen, op het steunpunt Mens en Samenleving (SAM), een vzw die sociaal werkers ondersteunt. Daar is de Vlaamse Regering gelukkig wat op terugkomen dankzij acties van de oppositie, maar vooral van het werkveld.

Op 15 maart was het World Social Work Day. Minister Somers, ik heb toen aan minister Beke gevraagd wat hij zou doen, of hij een plan had, welke initiatieven de regering zou nemen. Het antwoord was toen: "We kunnen alleen maar iedereen oproepen om zich daarvoor in te zetten en daar het maximale voor te doen." Zijn jullie ondertussen al tot wat meer inzicht gekomen, gaan jullie daarmee aan de slag? U verwijst naar uw collega-minister van Onderwijs, maar gaat u ook met minister Beke aan de slag om op het veld het verschil te maken, om ervoor te zorgen dat er beter sociaal werk is en we die mensen kunnen vinden?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega's, de krapte op de arbeidsmarkt laat zich in alle sectoren voelen: in de zorgsector – minister Beke is hier nog –, in het onderwijs – het leerkrachtentekort –, vrachtwagenchauffeurs, huishoudhulpverleners, kinderbegeleiders ... Er gaat geen dag voorbij of we lezen berichten over een tekort aan mensen. Dat is een enorm probleem in Vlaanderen, een probleem waar we in de commissie Werk – altijd welkom, collega's – elke week grondige debatten over voeren.

Alleen, in de 'war for talent' stellen we vast dat de lokale besturen gehandicapt rondlopen. Ze hebben beperkingen, namelijk het strikte en rigide lokaal personeelsstatuut, dat hun te weinig marge geeft om een aantrekkelijke werkgever te kunnen zijn. De onderhandelingen lopen, de besprekingen zijn bezig, maar jammer genoeg weigeren vakorganisaties om rond de tafel te komen. Ze gebruiken daar andere argumenten voor en wijzen naar andere dossiers. Ik denk dat het in

dezen belangrijk is om een oproep te doen aan de vakorganisaties om rond de tafel te gaan zitten en werk te maken van een nieuw personeelsstatuut voor lokale besturen, zodat die sterker voor de dag kunnen komen in de war for talent.

De voorzitter: Mevrouw Groothedde heeft het woord.

Celia Groothedde (Groen): Het probleem dat er op dit moment zo'n groot tekort is aan maatschappelijk werkers, wordt in het werkveld inderdaad vaak besproken. Dat zijn mensen die met hun volle hart in een beroep stappen, die heel vaak heel idealistisch zijn. Wat zij aanhalen, is niet, zoals een andere fractie aanhaalde, de agressie van hun cliënten, maar wel de zware 'case load', het feit dat zij horen dat zij – en dat is soms terecht, soms onterecht – niet genoeg ruimte hebben om te werken met de mensen en dat zij worden dwarsgezet door de lokale context.

Er zijn ook weinig mensen in de praktijkopleidingen die zelf ervaring hebben binnen de OCMW's. Dat zou natuurlijk een directe aanleiding kunnen zijn om de uitstroom uit de opleidingen te kunnen versterken. Maar daarover heb ik wel een vraag, minister, want op dit moment is dat plaatje eigenlijk niet duidelijk. Wat is de instroom in de opleiding? Wie studeert af? Wie gaat werken? Daar zitten duidelijk lekken in het systeem, en die zijn niet helder.

En dan geef ik u ook nog een quick win, want ik weet dat deze regering houdt van quick wins. Er zijn heel veel vrouwen met een migratieachtergrond die een hoofddoek dragen, die afstuderen en die willen gaan werken bij lokale besturen, maar dat op veel plekken nog altijd niet kunnen. Hoe staat u daartegenover? *(Applaus van Orry Van de Wauwer)*

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Er is heel veel engagement op alle banken, heel veel betrokkenheid bij het thema. Ik denk dat dat ook een goede zaak is. We beseffen allemaal dat maatschappelijk werkers met een fragiel deel van de samenleving moeten samenwerken en daar een fundamentele rol hebben. Dus op zich is dat een zeer goede zaak.

Ik schets toch even een iets breder kader. De problematiek van de arbeidsmarkt is voor lokale besturen veel breder dan alleen sociale werkers. U moet eens met lokale besturen gaan praten en vragen wie er nog mobiliteitsdeskundigen vindt, of ruimtelijke planners, of mensen in de bouwdienst, of in de naschoolse kinderopvang. Dat zijn de signalen die we krijgen. We zitten met een heel fundamentele krapte op onze arbeidsmarkt die steeds meer begint door te werken, waardoor er steeds meer gaten dreigen te vallen in het systeem.

Wat we dus absoluut nodig hebben, is een soort van mobilisering van hen die vandaag nog inactief zijn, om te participeren aan de arbeidsmarkt. Dat is een fundamentele oplossing. Als we daar niet in slagen, gaan we met problemen blijven zitten. Dat is een eerste bedenking.

Ten tweede denk ik dat het verbreden van het aantal mensen dat kan instappen in de job van maatschappelijk werker, een absoluut belangrijke zaak is. Alleen moeten we opletten dat we de deur niet zomaar wild openzetten. Mensen werken immers toch met vertrouwelijke dossiers en hebben een belangrijke taak. Ik denk dus dat verbreden absoluut moet kunnen, een stuk breder dan vandaag, maar gewoon zeggen dat iedereen die job aankan, ongeacht of hij een diploma heeft of niet en ongeacht wat hij in het verleden heeft gepresteerd? Ik denk dat er een zekere nuance moet blijven. Maar vandaag is de rigiditeit veel te groot. Daarom is er een gesprek met mevrouw Lalieux, samen met collega Ben Weyts.

De VVSG is op dit moment bezig met een promotiecampagne. Ze gaat alle sociale hogescholen van Vlaanderen bezoeken en gaat daar aan de leerlingen die in het laatste jaar zitten, vertellen wat het sociaal werk bij een lokaal bestuur concreet inhoudt. Ik denk dat dat een zeer goed initiatief is. Eind juni, na de examens, biedt ze een speeddateweek aan aan alle afgestudeerde studenten, die dan in een of meerdere OCMW's kunnen gaan werken en er gedurende een bepaalde periode kunnen meedraaien. Ze kunnen daar ook een sollicitatiegesprek voeren. En indien ze willen, ligt het contact eigenlijk klaar. Als er een match is, ligt het contract klaar. Ik vind dat een zeer goed initiatief. Op korte termijn hebben al 35 lokale besturen zich daarvoor ingeschreven. Dus ik maak toch wel een eresaluut voor het voluntarisme en de daadkracht van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten.

We hebben deze legislatuur niet zo bespaard op lokale besturen. We hadden in de vorige legislatuur 15 miljard euro over voor de lokale besturen. Dat is deze legislatuur 20 miljard euro geworden. Het is de begrotingspost van Vlaanderen die het sterkst gestegen is, als je naar de grote begrotingsposten kijkt. Ik weet dat ook de lokale besturen het vandaag heel moeilijk hebben en de tering naar de nering moeten zetten, zoals elk bestuur, maar het is niet zo dat er hier op het vlak van de lokale besturen een heel grote besparingsdrift is geweest. Ik denk zelfs integendeel. We hebben de financiële positie van onze lokale besturen alleszins in moeilijke tijden proberen te versterken.

Wat betreft de problematiek van het werkklimaat, de mogelijkheden om te werken, de workload en de werkomstandigheden, heb ik ook een aantal collega's uit de oppositie gehoord. Ik ben ook blij met hun bezorgdheid. Ik hoop dat ze ons enorm gaan steunen om de vraag van de lokale besturen in realiteit om te zetten. Dat is een vraag die al lang bestaat, waarbij ze zeggen dat hun rechtspositieregeling vandaag te rigide is, niet alleen om mensen te kunnen aantrekken, niet alleen om competitief te kunnen zijn met de private sector, maar ook om werkomstandigheden te creëren op maat van de cliënt, maar ook op maat van de sociaal werker zelf.

Als lokaal bestuur heb je meer mogelijkheden nodig om daar maatwerk te doen. Vandaag worden de stad Antwerpen en een kleine gemeente met tienduizend inwoners binnen datzelfde personeelsstatuut gedwongen. En dat is niet meer van deze tijd. Er is een sterke vraag om daar meer ruimte te creëren. Dat is geen wonderoplossing, maar het kan een deel van de oplossing zijn.

Niemand kan ontkennen dat er vandaag een algemeen klimaat heerst waarbij ambtenaren, mensen uit de frontoffice, mensen die vanuit een overheidsfunctie in contact komen met mensen, regelmatig of toch te veel met agressie in contact komen. Daar moet ook werk van worden gemaakt. Maar er is ook een verantwoordelijkheid bij lokale besturen om een klimaat te creëren, een bedrijfsklimaat waarbij men dat niet aanvaardt. Daar zijn voorbeelden van, best practices waarbij men daar heel consequent in is en zegt: 'Als u dat doet, dan treden wij onmiddellijk op.' Je moet naar onze ambtenaren toe altijd een zerotolerance-beleid voeren ten aanzien van die agressie. Gemeentebesturen of stadsbesturen die dat op een consequente manier doen, laten zeer snel het signaal doorsijpelen in de samenleving dat zo'n gedrag niet wordt aanvaard.

Kortom, de drie sporen die we bewandelen met het voluntarisme van de VVSG vormen een aanpak die er staat. Maar dat moet natuurlijk altijd in het geheel worden bekeken van een arbeidsmarkt die vandaag ontregeld is en waarbij het er op de eerste plaats op aankomt de te lage tewerkstellingsgraad omhoog te krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Yalçin heeft het woord.

Hilâl Yalçın (CD&V): Minister, ik dank u voor uw extra toelichting. U kunt in ons een partner vinden voor het plan dat u hier voorstelt, waarbij we met alle partners op het veld moeten kijken naar die rechtspositieregeling, maar ook naar het heel stringente diplomakader.

Ik wil mijn resterende spreektijd dan ook gebruiken om wat promotie te maken voor die mooie job van sociaal werker, van maatschappelijk assistent. Wat we hebben hen inderdaad nodig, overal op het veld. Ik heb jarenlang het voorrecht gehad om voorzitter te zijn van het bijzonder comité in mijn eigen stad Beringen. Ik ben er, samen met jullie, dag in, dag uit getuige van geweest met hoeveel engagement en passie die mensen hun werk uitvoeren. Met sociaal werk op het lokale niveau, bij het OCMW, heb je een impact op je lokale samenleving. Je hebt te maken met individuele dossiers, maar je kunt mensen ook effectief helpen bij grote maatschappelijke uitdagingen. Werken voor een OCMW is niet louter administratief, dat merken we elke dag. Het is een heel gevarieerde en boeiende job, waarbij je de mensen van dichtbij kunt helpen. Als je het mij vraagt, is dat de kern van het maatschappelijk werk. We moeten er met z'n allen wat meer promotie rond maken en een positieve campagne voeren voor het prachtige werk dat die mensen dag in, dag uit leveren. *(Applaus bij CD&V en Open Vld)*

De voorzitter: Mevrouw Verheyen heeft het woord.

Katja Verheyen (N-VA): Minister, ik sluit mij zeker aan wanneer u zegt dat de lokale besturen het signaal moeten geven dat agressie niet kan. Ik ben schepen van Welzijn. Er moet op een fatsoenlijke manier worden omgegaan met onze ambtenaren, met onze maatschappelijk werkers. Dat is helemaal waar. Maar dat neemt niet weg dat het voor de maatschappelijk werkers dubbel zo zwaar is. Zij hebben de afgelopen weken en maanden, de voorbije twee jaar niet alleen heel veel werk verricht, maar werden daarbovenop geconfronteerd met agressie. Dat is niet gemakkelijk.

Er is iets dat ik nog wil zeggen aan de collega's. Maatschappelijk werkers zetten zich dag in, dag uit in voor mensen die hulp nodig hebben. We kunnen niet tolereren dat diegenen die hulp krijgen, hun agressie of frustraties afreageren en uitwerken op die maatschappelijk werkers. We kunnen dat nooit tolereren. Daarmee wil ik graag eindigen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

Collega's, ik stel voor dat we de vergadering schorsen in afwachting van de ontvangst van de Europees commissaris. Normaal gezien wordt de betrokkene verwacht ... *(Opmerkingen)*

De parlementsvoorzitter heeft mij gevraagd om nu reeds te schorsen, maar indien de vergadering erop aandringt, wil ik gerust de volgende actuele vraag nog laten stellen. Ja? *(Instemming)*

Bij dezen. Het parlement is baas van zijn eigen werkzaamheden, dus gaan we deze vraag laten stellen.

ACTUELE VRAAG van Sam Van Rooy aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de bedreigingen ten aanzien van een journaliste door jongeren van Turkse afkomst

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Voorzitter, lieve collega's, ambtsgenoten, minister Somers, de Turks-Vlaamse schrijfster Pinar Akbas schreef een boek en gaf daarover een interview aan De Morgen waarin ze aan de alarmbel trekt over de invloed van de islam en de Turks islamistische tiran Erdogan op Vlaanderen en op politieke partijen.

Zo stelde ze, ik citeer: "Behalve het Vlaams Belang zetten alle partijen bedenkelijke kandidaten op hun lijsten die banden hebben met De Grijze Wolven, Diyanet, het orthodoxe islamisme en de politieke islam van Erdogan. Ze zijn puur opportunistisch, ook de N-VA. Kopstukken bestrijden weliswaar het islamisme, maar burgemeester De Wever bezoekt wel moskeeën die de propaganda van Erdogan verspreiden."

Pinar Akbas uit dus haar afschuw van de Turkse islamiseringsorganisaties Diyanet en Milli Görüs die overigens door deze Vlaamse Regering zelfs worden gesubsidieerd met belastinggeld. Ze heeft het over de Turken die haar als landverrader signaleren bij het Turkse regime. Vlamingen sturen een dickpic, Turken een kalasnikov, aldus Akbas.

Een dag na het interview tweette ze: "Ik moet mijn Instagramaccount op privé zetten, want ik krijg alweer van jonge Turkse Vlamingen intimiderende berichten. Lees: tweede en derde generatie Turken in Vlaanderen. Dit komt nooit goed. Als er ooit iets gebeurt met mij, dan moet men niet ver zoeken."

Minister, zo ver zijn we dus, dat een kritische Turks-Vlaamse schrijfster massaal wordt geïntimideerd en bedreigd door Turken van de tweede en zelfs de derde generatie. Haar vrijheid en veiligheid zijn in het gedrang, alsof Vlaanderen Turkije is geworden. Wat gaat u daar als minister van Inburgering aan doen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van Rooy, we mogen onze kop niet in het zand steken. Dat is mijn basishouding ten aanzien van zulke maatschappelijke problemen, in dit geval politieke en seksuele intimidatie. Het is duidelijk dat niet alle vrouwen gelijke kansen krijgen in onze samenleving. Het rapport Diversiteit van 2017 van de Vlaamse overheid toont aan dat de Turkse gemeenschap sterker dan andere terugplooit op de eigen cultuur en dat gesloten gemeenschappen die waarden omarmen die haaks staan op onze open samenleving. Dat kan natuurlijk heel veel druk zetten op de fundamentele rechten van mensen.

U kent mijn aanpak, ik heb die al verschillende keren toegelicht. Die situeert zich op vier assen. De eerste as is de hervorming van het inburgeringsbeleid, de lat hoger leggen en een stuk strenger optreden door examineren en dergelijke. De tweede is segregatie tegengaan met het plan Samenleven, waar we op lokaal vlak – het zijn de lokale besturen die de segregatie moeten openbreken – acties, samenwerking en plannen aanreiken om de gesloten gemeenschappen op het terrein open te breken. Drie is seksuele intimidatie tegengaan. Dat doen we opnieuw samen met de lokale besturen. Denk aan het omstaandersprincipe. We pakken straatintimidatie aan. Het vierde spoor is het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen, dat hier werd goedgekeurd. Daarmee willen we buitenlandse invloed tegengaan, waarbij religie wordt geïnstrumentaliseerd door

buitenlandse regimes, die proberen om greep te houden op de bevolking en om bepaalde cultuur- of waardepatronen of ideeën te laten verder leven. Dat betekent geen Turkse staatimams, geen buitenlandse investeringen meer en het respecteren van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (EVRM). U weet dat er nu een procedure loopt. Op basis van deze regelgeving zullen geloofsgemeenschappen, in dit geval moskeeën, al dan niet worden erkend. Naargelang ze beantwoorden aan de criteria van het decreet zullen ze wel of geen financiering meer krijgen.

Dat zijn vier concrete sporen waarbij ik binnen mijn bevoegdheden kan optreden. Ik wil nog zeggen dat het evident is, wanneer er van intimidatie sprake is, dat men onmiddellijk politieel ingrijpt. Dat is geen taak van een minister van de Vlaamse Regering, dat is een politieele en justitiële opdracht waar men geen enkele ruimte mag laten voor intimidatie van welke aard dan ook.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister, zoals telkens weer, onderschat u de ernst van de situatie. Mevrouw Pinar Akbas schrijft dat toen ze haar reeks publiceerde over bedenkelijke Turkse figuren bij Vlaamse partijen, ze door Turkse jongetjes van 17, 18 jaar werd bedreigd met verkrachting; en dat oudere Turkse mannen onder haar raam ostentatief sigaretten kwamen roken en over haar praatten om haar te laten voelen dat ze weten waar ze woont, omdat ze hun religie, hun vlag en hun land had beledigd. Tot daar Pinar Akbas.

Minister, het probleem situeert zich bij de Turken die hier al zijn. Niet minder dan 75 procent van de Belgische Turken stemt op de Turkse islamitische tiran Erdogan. We zitten hier dus na decennia van wanbeleid opgescheept met een vijfde colonne van Turkse moslims die niet willen integreren en onze vrijheid bedreigen. Ik stel u gewoon opnieuw de vraag: wat gaat u daaraan doen? Aan die Turken die hier al zijn?

De voorzitter: Wenst er iemand aan te sluiten? *(Neen)*

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dat is dan veelzeggend.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van Rooy, twee zaken.

Eerst en vooral, u zegt dat ik het probleem onderschat. Mijn antwoord begint met het probleem ernstig te nemen en te zeggen dat het een realiteit is, en dat men politieel en justitieel moet optreden als zulke dingen gebeuren, en dat men geen millimeter ruimte mag laten. Als uw interpretatie dan is dat ik dat wegwijs, dan laat ik dat voor uw rekening.

Twee: we leven in een rechtsstaat. Ik ben een minister met welbepaalde bevoegdheden, en binnen die bevoegdheden voer ik, samen met de Vlaamse Regering, een zeer consistent beleid. Op het vlak van segregatie zijn we de eerste regering die een offensief project heeft om die segregatie open te breken. Want daar begint het mee. Zolang er in onze samenleving gesloten gemeenschappen zijn, die zich kunnen afzonderen van de samenleving, en die buiten ons waardenbestel staan, dan creëer je natuurlijk problemen. Er zijn mogelijkheden om dat open te breken. We hebben daarvoor verschillende acties ontwikkeld. Er zijn steden en plaatsen in Vlaanderen waar men dat met succes in bepaalde wijken en buurten heeft gedaan. Dat succes moeten we uitbreiden. Het is dus helemaal niet zo dat we onze kop in het zand steken. Zowel op het vlak van inburgering – dat zijn nieuwkomers – als op het vlak van samenleven – dat zijn mensen die hier geboren en opgegroeid zijn –, op het vlak van religie, waarvoor

we een nieuw decreet hebben, en op het vlak van seksuele intimidatie op straat, waar we een helder beleid hebben, hebben we een consistente aanpak waarbij we niet wegkijken van de problemen, maar die op een krachtdadige manier proberen aan te pakken. Niet op het politionele vlak, maar wel al de rest. Politie is niet mijn bevoegdheid. Dat is een werk dat tijd vraagt, en waarvoor we heel veel steun moeten hebben van de lokale besturen. Gelukkig zijn er veel lokale besturen die daar ook mee hun schouders willen onderzetten.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Minister Somers, en ik richt me ook tot de andere beleidspartijen, de N-VA, CD&V, Vooruit en Groen, uw tijd is op. Driekwart van de Vlamingen wil de culturele assimilatie van niet-westerse migranten. 76 procent van de Vlamingen wil een assimilatiepolitiek, waarbij niet-westerse migranten maximaal onze gewoonten en cultuur overnemen. Zelfs 60 procent van de kiezers van Groen wil dat. Denk daarover toch eens even na, alstublieft.

Of het nu het Franse lesbische meisje Mila is, dat door de moslims massaal met dood en verkrachting werd bedreigd, of het nu de Nederlands-Turkse schrijfster Lale Gül is, die massaal door moslims met dood en verkrachting werd bedreigd, of het nu Pinar Akbas is, ik vraag jullie: hoe lang gaan jullie nog een beleid van migratie en integratie voeren waarvan Vlamingen én geassimileerde mensen met een migratieachtergrond dagelijks het slachtoffer zijn? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.18 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 16.38 uur.*

– *Liesbeth Homans, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

TOESPRAAK van de heer Olivér Várhelyi, Europees commissaris voor Nabuurschap en Uitbreiding, over het Europese nabuurschaps- en uitbreidingsbeleid

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de toespraak van de heer Olivér Várhelyi, Europees commissaris voor Nabuurschap en Uitbreiding, over het Europese nabuurschaps- en uitbreidingsbeleid.

Geachte mijnheer de Eurocommissaris, geachte collega's, mijnheer Várhelyi, als voorzitter heet ik u van harte welkom in ons mooie Vlaams Parlement. Wij zijn zeer vereerd dat u hier vandaag, naar aanleiding van de Dag van Europa, aanwezig wilt zijn om onze plenaire vergadering toe te spreken.

Het is intussen een traditie dat het Vlaams Parlement rond 9 mei een prominente spreker uitnodigt die zijn of haar visie op Europa met ons wil delen. Op 9 mei 1950 pleitte de toenmalige Franse minister van Buitenlandse Zaken, Robert Schuman, voor een samenwerkingsverband in Europa dat de vrede op het continent moest bewaken. De Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, een belangrijke voorloper van de hedendaagse Europese Unie, zou dat jaar het levenslicht zien.

Door de oorlog in Oekraïne bevindt Europa zich ook vandaag op een scharniermoment, waarbij het geconfronteerd wordt met menselijk leed, vluchtelingenstromen,

een energiecrisis, een vermindering van de koopkracht, politieke instabiliteit, militaire bedreiging en democratische vrijheden die onder druk komen te staan. Het belang van eendracht en solidariteit binnen de Europese Unie is nog nooit zo groot geweest om aan al deze uitdagingen het hoofd te kunnen bieden.

Door de oorlog in Oekraïne en de oplopende spanning in de Westelijke Balkan staat het Europese uitbreidingsproject volop in de schijnwerpers. Het levert stof tot discussie en kritische analyse, door zowel historici, journalisten, wetenschappers als politici. Het leeft absoluut ook bij de burgers. Er is de belofte van de Europese Commissievoorzitter, Ursula von der Leyen, voor een versneld proces rond de toetreding van Oekraïne tot de Europese Unie en er is het fundamentele vraagstuk over hoe ver Europa kan opschuiven richting het Oosten, en wat de consequenties daarvan allemaal kunnen zijn.

Mijnheer Várhelyi, ook in het Vlaams Parlement zijn we actief bezig met het Europese uitbreidingsvraagstuk. Ik verwijs bijvoorbeeld naar het voorstel van resolutie over een fundamentele strategische heroverweging van de betrekkingen tussen de Europese Unie en Turkije, dat op 9 december 2020 in deze plenaire vergadering werd aangenomen, en waar u in het kader van de politieke dialoog vanuit de Europese Commissie ook op hebt geantwoord, waarvoor dank overigens.

Geachte heer Várhelyi, als Europees commissaris voor Nabuurschap en Uitbreiding bent u het best geplaatst om ons een standpunt te geven wat betreft de uitbreidingspolitiek. Wilt u die ook even toelichten en een stand van zaken geven bij de lopende dossiers?

Hoe gaat de Europese Commissie om met de veranderende realiteit inzake uitbreiding en nabuurschap? Wat is de standaardprocedure voor toetreding en zal er van het Europese uitbreidingsbeleid kunnen worden afgeweken? Waar staan we vandaag en zullen deze kwesties door de huidige context anders worden aangepakt?

Beste collega's, na de toespraak van de heer Várhelyi nodig ik elke fractie uit om vragen te stellen en in dialoog te gaan met de Europees commissaris over zijn discours, maar eerst geef ik met heel veel plezier het woord aan de heer Várhelyi, Europees commissaris. (*Applaus*)

Olivér Várhelyi, Europees commissaris voor Nabuurschap en Uitbreiding: Mevrouw de voorzitter, geachte leden van het Vlaams Parlement, geachte leden van de Vlaamse Regering, ik wil u van harte bedanken voor deze uitnodiging. Het is voor mij een grote eer om hier deze middag aanwezig te zijn. Europa bestaat immers uit zijn mensen, en de mensen van Europa worden vertegenwoordigd door de parlementen. Als ik naar hier kom is dat dus de beste manier om een open dialoog te voeren met de mensen, de burgers van Europa. Ik wil u dus bedanken voor uw uitnodiging.

Deze dialoog komt op een goed ogenblik, gelet op de huidige veiligheidssituatie in Europa. Die heeft uiteraard invloed op ons nabuurschap en op het uitbreidingsbeleid, en heeft ook invloed op ons dagelijkse leven.

Ik ben heel dankbaar voor de belangstelling die u toont voor deze onderwerpen. Voor mij is dat natuurlijk wat ik elke dag doe, maar voor u is dat misschien iets minder vertrouwd.

Ik zou willen beginnen met het onderwerp Oekraïne. Dat staat natuurlijk al twee en een halve maand bovenaan de agenda. U weet dat de Europese Unie (EU) en de internationale gemeenschap op de sterkst mogelijke manier de oorlog van Rusland in Oekraïne hebben veroordeeld. Voor ons is Rusland volledig

verantwoordelijk voor de vernietiging en het verlies aan mensenlevens. Ik denk dat we deze veroordeling allemaal delen. De VS heeft sterk en in volledige eenheid gereageerd. Er is humanitaire, militaire en noodfinanciering vrijgemaakt om om te gaan met de gevolgen van de Russische agressie in Oekraïne, om de Oekraïense bevolking, de economische stabiliteit en de weerbaarheid van het land te ondersteunen, en ook om om te gaan met de vluchtelingen die aankwamen in de lidstaten. We werken aan de herschikking van de fondsen van 200 miljoen euro om in te gaan op de allergrootste noden van de Oekraïense bevolking en autoriteiten. Enkele dagen geleden hebben wij een financieringsakkoord van 330 miljoen euro ondertekend voor verdere noodsteun die vooral gericht is op de intern ontheemden in Oekraïne. Dit bedrag zal ook besteed worden aan het herstellen van de infrastructuur en de energie- en voedselzekerheid, het versterken van de cybersecurity en de strijd tegen discriminatie.

Wij steunen ook de Oekraïense Regering met een directe begroting, hetzij via leningen zoals de 1,2 miljard euro macrofinanciering, hetzij via subsidies zoals de 120 miljoen euro die reeds verdeeld werd in april.

Dit alles komt boven op de humanitaire hulp van het humanitaire bijstandsagentschap van de Europese Unie en ook van de bijdragen van de lidstaten, waaronder België. Dit is gebeurd via het burgerbeschermingsmechanisme van de EU. Meer dan 25.000 ton aan hulp is al geboden, zoals medische hulpgoederen, tenten, stroomgeneratoren, digitale ondersteuning en zelfs ambulances en tomatenzaad.

Ik wil van de gelegenheid gebruik maken om u oprecht te bedanken voor alle steun en de solidariteit die is getoond door Vlaanderen en het Vlaamse volk. Ik wil ook van de gelegenheid gebruik maken om de Vlaamse Regering te bedanken omdat u ook onderdak hebt geboden aan de Oekraïense vluchtelingen. De Oekraïense Regering blijft met ons samenwerken. Het is een betrouwbare partner. We willen ons engagement bewijzen aan Oekraïne, ook wat betreft de heropbouw en het herstel op lange termijn.

De agressie van Rusland heeft ervoor gezorgd dat de EU ongeziene maatregelen moest nemen. Dat heeft natuurlijk de schijnwerpers gezet op ons uitbreidingsbeleid. De lidmaatschapsaanvragen van Oekraïne, Moldavië en Georgië geven natuurlijk ook heel duidelijk aan hoe centraal de rol is van de EU en van het lidmaatschap van de EU inzake het verzekeren van vrede en stabiliteit op lange termijn.

Na het verzoek van de raad heeft de commissie gekeken naar de drie lidmaatschapsaanvragen. We zijn gestart met het bekijken van de antwoorden van de drie aanvragers op het eerste deel van de vragenlijst over de politieke en economische criteria. Op maandag 9 mei heeft Oekraïne antwoorden gegeven op het tweede deel van de vragenlijst, die gaat over de andere hoofdstukken van het Europees acquis. Het gaat dan voornamelijk over de Europese regelgeving zoals we die kennen. We hebben begrepen dat Moldavië en Georgië dat ook gaan doen. Wij verwachten hun antwoorden een dezer dagen.

We zijn van plan om deze adviezen nog voor de Europese Raad van juni goed te keuren. Verdere beslissingen over deze procedure zullen daarna door de Europese Raad genomen moeten worden. Het pad naar de EU is gebaseerd op een aantal weloverwogen criteria waar de aanvragende landen ook aan moeten voldoen. Dat zal ook een grote inspanning vergen van heel veel landen. De EU-leiders hebben gezegd dat ze een volledig engagement willen tonen om onze relaties te versterken met Oekraïne, Moldavië en Georgië, om hen daarbij te steunen en ook rekening te houden met het associatieverdrag en de vrijehandelszone.

Dit zijn heel moeilijke tijden in de samenwerking met onze partners in het Oosten. Maar het Oostelijk Partnerschap blijft werken. We moeten ook kijken naar de basis van de weerbaarheid zoals dat ook gedefinieerd is in maart 2020. Vorig jaar heeft de Europese Commissie een economisch investeringsplan voor deze partners gelanceerd met het potentieel om 17 miljard euro vrij te kunnen maken in private en publieke gelden. Dat gaat dan over groei, jobs, economie, het versterken van de democratische instituten en de rechtsstaat, het ondersteunen van de groene en digitale transitie en het promoten van een eerlijke en billijke samenleving. We moeten nog kijken naar de exacte wijze waarop dit zijn beslag gaat krijgen voor het Oostelijk Partnerschap in het licht van de recente ontwikkelingen. Maar één ding is absoluut duidelijk: de enige optie waarbij er vrede, welvaart en een betere toekomst voor onze partners komt, bestaat erin door nauw samen te werken met de EU en met de hele regio.

De Westelijke Balkanlanden horen bij Europa. Het is een geostrategische prioriteit om van die perspectieven een realiteit te maken. Het is in ons aller belang om met hun aanvraagprocedure verder aan de slag te gaan. De Westelijke Balkanlanden hebben ons een heel duidelijk teken gegeven. Ze weten wat hun strategische keuze is. Ze steunen het Europese standpunt en ze veroordelen mee de Russische agressie.

De onderhandelingen met Montenegro en Servië lopen. Montenegro heeft een nieuwe regering gevormd. Die wil verder werken aan Europese hervormingen. Servië heeft een grondwetsherziening voor onafhankelijkheid doorgevoerd en heeft ook verkiezingen georganiseerd waar alle partijen aan konden deelnemen. Verdere vooruitgang hangt dus af van die hervormingen en ook de mate waarin zij zich aansluiten bij het Europese buitenlandbeleid.

De Europese Commissie wil ook verder werken met Noord-Macedonië en Albanië. Het is de bedoeling om nog dit semester formele onderhandelingen over lidmaatschapsaansluitingen te beginnen, dus onder het Franse voorzitterschap.

Bosnië-Herzegovina moet ook werken aan de veertien sleutelprioriteiten. Die staan in ons advies om de weg op te gaan van het nieuwe pad. Ik vind het heel jammer dat de politieke leiders geen akkoord hebben over de verkiezingshervormingen. Die zijn heel noodzakelijk. Vrije eerlijke verkiezingen moeten op 2 oktober plaatsvinden. Die moeten plaatsvinden zoals gepland. Dat strookt ook met de vigerende regelgeving. Die regering moet ook alles in het werk stellen om de verkiezing op 2 oktober te organiseren. Die moet ook gefinancierd worden. Er moeten fondsen voor vrijgemaakt worden.

Voor Kosovo is het belangrijkste thema de visumliberalisering. We blijven achter de beoordeling van 2018 staan. We hebben gezegd dat Kosovo voldoet aan alle benchmarks van visumliberalisering. De lidstaten moeten daar dus verder mee aan de slag. We hopen dat dat snel kan gebeuren. We hopen ook om op uw steun te kunnen rekenen wanneer het daarover gaat.

De toetredingsprocedure is gebaseerd op een economisch investeringsplan voor de Westelijke Balkanlanden om 30 miljard euro vrij te maken via vlaggenschipprojecten op het gebied van connectiviteit in transport, digitale infrastructuur en ondersteuning van kleine en middelgrote ondernemingen. Voor de Roma in de regio kan dit echt een gamechanger zijn.

Het kan de basis creëren voor een versnelde economische en sociale ontwikkeling die de kloof tussen de EU en de regio zou kunnen dichten.

Het plan wordt aangevuld met een gemeenschappelijke regionale markt, met als doel het implementeren van de vier vrijheden binnen de regio, op basis van EU-regels. We moeten barrières wegwerken in de regio, zodat de voordelen van onze

investeringen in infrastructuur en mensen kunnen worden genoten door de burgers en ondernemingen van de regio en van de EU.

De vertragingen in het uitbreidingsproces hebben voor frustratie en wat desillusie gezorgd in de regio. Men begrijpt er niet waarom de EU niet over de brug komt, indien de beoordeling van Commissie bevestigt dat aan de criteria en aan alle behoeften qua hervormingen werd voldaan. Dit is echter een politieke oefening, en onze lidstaten moeten overtuigd zijn wanneer ze de beslissing nemen. De Commissie is klaar om te helpen. We hopen nog steeds dit jaar belangrijke mijlpalen te bereiken. Ondanks de uitdagingen en de zorgwekkende politieke en veiligheidssituatie in de regio ben ik dus optimistisch, en geloof ik dat we een kans hebben om vooruitgang te bewerkstelligen wat de agenda betreft en het proces te versterken.

Dan is er Turkije. Het toetredingstraject van Turkije is tot stilstand gekomen. Het respect voor mensenrechten en de rechtsstaat blijft een hoeksteen voor de relaties tussen de EU en Turkije. Wij blijven betrokken bij het maatschappelijk middenveld in Turkije. Tegelijk blijven we werken aan onze positieve agenda, zoals die werd gedefinieerd door de Europese Raad. We hebben een aantal productieve overlegvergaderingen op hoog niveau met de Turkse autoriteiten gehad. We zetten onze belangrijke samenwerking op het vlak van migratie voort. We hebben net het investeringsplatform voor de hefboomfinanciering van Turkse ondernemingen gelanceerd, om de tweevoudige uitdaging van de digitale en de groene transitie te kunnen aangaan en voor toegang tot financiering voor kmo's te zorgen, ook in de domeinen van connectiviteit, koolstofvermindering, energie, openbaar vervoer, stadsontwikkeling en menselijk kapitaal.

Ook bemoedigend is de recente vooruitgang die Turkije heeft gemaakt in het aanpakken van enkele van de handelsobstakels. Er moet zeker blijvend worden gewerkt aan het aanpakken van de overblijvende handelsobstakels. Wat de oorlog in Oekraïne betreft, zijn de huidige Turkse actieve diplomatieke inspanningen en solidariteit met Oekraïne essentieel en welkom, de inspanningen om tot een staakt-het-vuren te komen inbegrepen. We juichen het toe dat Turkije een constructieve rol speelt in het de-escaleren van het conflict, ook door het erkennen van de impact van de oorlog op handel, toerisme en de economie in haar geheel. Tegelijk blijven we Turkije aanmoedigen om nog meer uitgesproken stelling te nemen en zich meer aan te sluiten bij de standpunten van de EU. We verwachten extra waakzaamheid van Turkije als het gaat over het verhinderen van het omzeilen van onze sancties.

Wenden we ons ten slotte tot de andere kant van de Middellandse Zee. De Russische aanval op Oekraïne heeft een erg negatieve impact op onze zuidelijke buuren, met grimmige gevolgen op het dagelijks leven en de basisbehoeften voor de bevolking in haar totaliteit. De economieën van de regio hebben de jongste twee jaar al geleden onder de neveneffecten van de COVID-19-pandemie. De oorlog in Oekraïne heeft in het bijzonder een substantiële impact op de bevoorradingsketens van grondstoffen, met gevolgen voor de voedselzekerheid. Hij leidt ook tot een toename van de inflatie, uiteraard, en tast de socio-economische toestand in de regio aan. Een stijging van de energieprijzen kan ook leiden tot lagere binnenlandse landbouwopbrengsten. Dit alles zorgt mee voor nog meer inflatie. Zo'n inflatoire druk zou een impact kunnen hebben, op migratiestromen, maar ook op het algemene veiligheidslandschap.

Wij volgen de situatie van nabij. Ons antwoord op de dreigende voedselcrisis moet gezwind zijn. We moeten onmiddellijke en buitengewone maatregelen nemen om onze zuidelijke buurlanden bij te staan en te helpen. In die context heeft de Europese Commissie het initiatief voorgesteld van een regionaal instrument

inzake voedsel en veerkracht ter waarde van 225 miljoen euro, om de noden op korte en middellange termijn van onze zuidelijke partners te lenigen.

Die steun komt bovenop de 2,5 miljard euro die de EU al heeft opzijgezet en die beschikbaar is tot 2024 om de regio's te helpen die het zwaarst worden getroffen door de voedselonzekeerheid. Dit gezegd zijnde moeten we er ook voor zorgen dat de nieuwe Mediterrane Agenda en de economische en investeringsplannen voor de regio op een doeltreffende en vlotte manier ten uitvoer worden gelegd.

Er is 17 miljard euro privaat en publiek geld voorzien om de gevolgen van de pandemie en de oorlog aan te pakken. Dat betekent dus meer banen, betere perspectieven voor de gezinnen en de jongeren en de regio.

Mevrouw de voorzitter, daarmee ben ik aanbeland bij het einde van mijn betoog. Ik wil u bedanken.

Leden van dit huis, ik luister graag naar uw opmerkingen en vragen. Bedankt. (*Applaus*)

De voorzitter: Dank u, commissaris Várhelyi, voor de boeiende uiteenzetting.

Ik geef nu graag het woord aan de heer Vanlouwe, namens de N-VA-fractie.

Elke fractie heeft vier minuten. De klok staat op.

Karl Vanlouwe (N-VA): Voorzitter, geachte commissaris, geachte collega's, het is bijzonder nuttig dat we hier in het Vlaams Parlement jaarlijks leden van de Europese Commissie ontvangen. Vandaag geldt dat des te meer. De Russische invasie in Oekraïne bewijst onomstotelijk het absolute belang van onze Europese samenwerking. Het is dan ook een eer u hier als Europees commissaris te mogen ontvangen, bevoegd voor het uitbreidings- en het nabuurschapsbeleid. Dat zijn bevoegdheden die vandaag zeer hoog op de politieke agenda staan.

Onze reactie op de ongeziene Russische agressie, zowel in Vlaanderen als elders in Europa, was er een van onvoorwaardelijke solidariteit. De Vlaamse Regering toonde hier daadkracht en reageerde snel met onder meer de oprichting van een taskforce, de organisatie van noodopvang en hulp, heel wat humanitaire bijstand. En ook veel Vlamingen toonden individueel hun solidariteit en hun hart voor Oekraïne.

De Europese Unie nam sancties aan die wij steeds loyaal steunden en ook uitvoerden. Over het zesde sanctiepakket is er nog steeds geen consensus. Mijnheer de commissaris, wanneer verwacht u hierover consensus te kunnen bereiken binnen de Europese Commissie? De voorzitter van de Commissie zou een vergadering beleggen met de buurlanden om de bezorgdheden inzake de oliebevoorrading te bespreken. Graag dan ook hierover bijkomende toelichting.

Los van de initiële solidariteitsacties en de sanctiepakketten rijst ook de vraag naar de toekomstige relatie tussen de Europese Unie en Oekraïne. De vraag om toe te treden – u hebt er zelf naar verwezen – werd heel expliciet gesteld door Oekraïne. Oekraïens lidmaatschap op lange termijn is zeker mogelijk. Voor onze fractie is er zeker een Europees perspectief voor Oekraïne. Maar de essentie is: op langere termijn. Er is een weg voor Oekraïne richting de Europese Unie, maar dat is die van de bestaande procedures en de geldende voorwaarden en parameters. Interne hervormingen zijn nodig, bijvoorbeeld op het vlak van democratische standaarden, de rechtsstaat en ook de strijd tegen corruptie. En toch lijkt de Europese Commissie af en toe de vlucht vooruit te nemen. Misschien kunt u hierover ook wel duidelijkheid geven.

Toetreden tot de Europese Unie is een hervormingstraject dat nauwgezet moet worden gevolgd. Volgens mij is dat een lang en moeizaam proces. Kijk naar de landen in de Westelijke Balkan, kijk naar Turkije. U hebt ernaar verwezen. Een uitzonderingsbehandeling kan volgens ons geen optie zijn. De vraag rijst dan ook welke landen op korte of langere termijn uit de Westelijke Balkan klaar zijn voor een volwaardig lidmaatschap.

Onze assemblee is alvast van mening dat bijvoorbeeld Turkije op dit ogenblik niet klaar is voor toetreding tot de Europese Unie. Transformeren tot een lidstaat van de Europese Unie impliceert grootschalige interne hervormingen, die niet van vandaag op morgen te realiseren zijn. Maar intussen kunnen de banden met Oekraïne wel aangehaald worden, zeker op economisch en humanitair vlak. Zo steunen we het voorstel om nultarieven in te voeren voor alle producten die we vanuit Oekraïne invoeren.

Wat opvalt, is dat het voor Oekraïne, volgens sommigen, niet snel genoeg kan gaan. Zo zouden geldende parameters en voorwaarden mogelijk opzijgeschoven worden. Maar wanneer een deelstaat die op een democratische en wettelijke manier onafhankelijk wil worden van een bestaande lidstaat – wat een mogelijkheid was tijdens het Schotse onafhankelijkheidsreferendum of na een referendum in Catalonië –, moet die achteraan in de rij gaan staan. Is dat niet vreemd, aangezien zij al het hele Europese acquis toepassen? Voldoen zij dan niet aan die objectieve parameters en voorwaarden? Moet er dan ook geen procedure van interne uitbreiding zijn?

Een laatste bedenking, commissaris. Leden snel toelaten, kan ook voor problemen zorgen. Kijk naar Polen of Hongarije, landen waartegen de Commissie vaak moet optreden voor bepaalde maatregelen die toch minstens de wenkbrauwen doen fronsen. Waarom is de Commissie dan stil wanneer Spanje op flagrante wijze bepaalde democratische principes schendt? Denk maar aan Catalangate of Pegasusgate, de gevangenzetting van politici of de vervolging van meer dan tweeduizend activisten.

Een Europese Unie met twee maten en twee gewichten verdeelt Europa, en dat moeten we voorkomen. Ik kijk dan ook uit naar de antwoorden op mijn vragen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Bedankt, commissaris, voor uw komst naar dit parlement en uiteraard ook voor uw uiteenzetting.

Voorzitter, commissaris, collega's, sinds de inval van Rusland in Oekraïne lijkt de bubbel waarin de Europese Unie vertoefde definitief uiteengespat. De werkelijkheid heeft ons ingehaald. Na de val van de Berlijnse Muur in 1989 en nadien de val van de Sovjet-Unie in 1991 leefden we in het Westen een tijdlang in de illusie dat democratie, vrijhandel en vrede internationaal voorgoed verworven waren. Internationale handel en globalisering zouden het westerse liberalisme en de westerse democratie wereldwijd doen zegevieren. Quod non. De covidpandemie en de inval van Rusland in Oekraïne hebben ervoor gezorgd dat ook onze Europese leiders door de realiteit zijn ingehaald. Plots worden we gedwongen wel degelijk over macht, invloedssferen en het beschermen van onze strategische economische belangen te praten – zaken die niet langer bon ton waren.

We hebben te lang gedacht dat onze vrijheid verworven en onaantastbaar was. Te lang dachten we met opgeheven vinger de rest van de wereld en onze buren te kunnen dicteren hoe ze mensenrechten correct horen te interpreteren, dat terwijl we onze reële invloed in de wereld enkel zagen tanen. We moeten onze positie in de wereld en onze verhouding met onze dichte en minder dichte buren

daarom grondig durven herbekijken. We moeten assertiever durven zijn. Maar dat kunnen we enkel als we werken aan onze eigen kracht. We mogen daarbij absoluut niet in de val lopen te denken dat we sterker staan door de EU om te vormen tot een imperialistisch project. Want, collega's, vergis u niet: het is net het Russische imperialisme dat ons in deze situatie heeft doen belanden en de wereldvrede bedreigt.

Het gevaar bestaat ook dat we onze zwaktes, die we decennialang hebben opgebouwd, plots gaan compenseren door enthousiast met lidmaatschap van de Europese Unie te leuren. Want, collega's, laat ons duidelijk zijn: Oekraïne is Europa, Oekraïners zijn Europeanen. We voelen ons sterk verbonden met Oekraïne. Maar Oekraïne is als staat momenteel niet klaar voor versneld lidmaatschap van de EU. Dat is de realiteit die we onder ogen moeten zien.

We bewijzen Oekraïne allesbehalve een dienst door beloftes te doen die we niet kunnen waarmaken. Daarom mijn vraag aan u, mijnheer Várhelyi, of u niet vindt dat de voorzitter van de Europese Commissie, Ursula von der Leyen, niet te snel is gegaan toen ze de Oekraïense lidmaatschapsaanvraag nog deze zomer aan de Raad wilde voorstellen. En als u dat vindt, wat kunnen we dan volgens u wel doen in de nabije toekomst?

Met een debat over de toetreding van Oekraïne tot de Europese Unie treedt het hete hangijzer van de westelijke Balkan opnieuw op de voorgrond. Want wat doen we met staten die jarenlang de belofte kregen op een snel EU-lidmaatschap maar die vandaag nog altijd in de wachtkamer zitten? Is het niet realistischer en respectvoller om geen beloftes te doen die we de komende jaren niet kunnen waarmaken?

Commissaris, u stelde daarnet dat u de dossiers snel vooruit wilt zien gaan en gaf concrete voorbeelden. Maar hoe concreet zijn deze plannen en zijn ze vandaag nog wel opportuun?

Tot slot zou ik ook nog graag een woordje over Turkije willen zeggen en een oproep willen richten aan de commissaris. Het Turkse regime gebruikt de immigratiedruk om de EU te chanteren. Alles wat Turkije uitstraalt, staat in schril contrast met de Europese waarden. Toch bevindt Turkije zich nog altijd in de wachtkamer van de EU. Het wordt tijd om definitief klaarheid te scheppen en duidelijk te maken dat Turkije geen lid kan worden van de Europese Unie. Steeds meer lidstaten zijn die mening toegedaan. Commissaris, wat is uw visie en de visie van de Commissie daarover? Tot zover de vragen en opmerkingen die ik binnen dit korte tijdsbestek met u wou delen. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Geachte commissaris Várhelyi, graag wil ik u namens CD&V, de Vlaamse christendemocraten, van harte welkom heten in het Vlaams Parlement naar aanleiding van de Dag van de Europese Unie, een Unie die de voorbije zeventig jaar heeft gezorgd voor welzijn en stabiliteit maar die vandaag, naast de bekende, ook wordt geconfronteerd met heel wat nieuwe uitdagingen. Zo hebben we de afgelopen twee decennia vanuit de Europese Unie alle zeilen moeten bijzetten om het hoofd te bieden aan de bankencrisis, aan de Brexit, aan de pandemie en nu aan de oorlog in Oekraïne: crisissen die wij als individuele staten wellicht veel minder vlot zouden zijn doorgekomen wanneer we deze problemen niet gezamenlijk hadden aangepakt met de 27 lidstaten.

Dankzij die aanpak leven we hier in de Unie in vrijheid, in vrede en in voorspoed. Maar we zijn langzamerhand gaan geloven dat die voorspoed en die vrede vanzelf komen. Jean Monnet, een van de founding fathers van de Europese Unie, stelde al dat vrede iets is waar je continu aan moet werken, en dat conflicten en

geweld enkel kunnen worden opgelost wanneer naties boven het nationalisme uitstijgen. Met andere woorden: duurzame vrede maakt alleen een kans wanneer men samen aan een project werkt dat niet alleen over de interne grenzen van de lidstaten heen gaat maar ook over de externe grenzen.

Aan het begin van deze eeuw was het geloof in Europa zonder oorlog en zonder crisis zeer groot. De aanpak werkte en had een grote aantrekkingskracht op landen in het oosten van Europa zoals de Balkanlanden en Turkije, ook op landen in nabuurschap. Een mooie toekomst lag voor ons, en we verloren hierbij bijna uit het oog dat aan vrede voortdurend moet worden gewerkt. Nationalisme stak de kop op, niet alleen binnen de EU maar ook bij kandidaat-lidstaten in naburige staten. De instabiliteit is in tal van landen groot. Er is de militaire expansiedrang van Rusland, er is extremisme en er is een vluchtelingenproblematiek die de cohesie binnen de EU ontwrichtte.

Die problemen mogen voor ons niet de waarden doorkruisen waar de Unie voor staat. Realisme mag menselijkheid niet in de weg staan. We moeten opnieuw inzetten op het delen van onze waarden, democratische beginselen en economische welvaart met de omringende landen. We moeten het beeld aanscherpen dat de EU meer is dan louter een zakelijk partnerschap.

Onze normen en waarden zijn maar zinvol en doeltreffend als ze de toegangspoort tot de Unie vormen en mensen en samenlevingen dichterbij elkaar kunnen en zullen brengen.

Goed nabuurschap vergt echter meer, zoals de gewezen voorzitter van de Europese Raad, Herman Van Rompuy, het treffend samenvatte: "Europe has to secure its borders and support those in the neighbourhood who share our values." Er moet aandacht zijn voor bemiddeling in de regio's en landen die ons omringen. Dat vergt ook meer investeringen in ontwikkelingssamenwerking en handel, zodat er een sterk toekomstperspectief geboden kan worden.

Dat alles geldt evenzeer voor de Balkanlanden, die we een duidelijk perspectief moeten bieden met het oog op toetreding. We moeten de muren die hen van ons scheiden, neerhalen, maar uitbreiding dwingt ons ook tot herijking, want anders importeren we enkel instabiliteit. We moeten intern nagaan of er voldoende draagvlak en solidariteit is om die instabiliteit op te vangen.

Kortom, het Europees project is geen huis dat men op enkele decennia bouwt, maar een werk dat men constant moet opbouwen en verbouwen. Het is een proces waarbij we niet alleen onze eigen belangen voor ogen moeten houden, maar ook die van de landen in nabuurschap en die landen die we het perspectief op toetreding bieden. Want vandaag zijn we meer dan ooit met elkaar verweven, zonder dat we daarbij onze eigenheid moeten opgeven.

Dank u wel voor uw aandacht. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Geachte Europees commissaris Várhelyi, namens de liberale fractie in het Vlaams Parlement wil ik u oprecht danken om hier vandaag het woord te willen nemen. 65 jaar geleden, 12 jaar na het eind van de Tweede Wereldoorlog, kwamen de 'founding six' samen om een gewaagd en revolutionair project op de benen te zetten, een project dat zou leiden tot vrede, veiligheid en welvaart in Europa. De Europese Economische Gemeenschap (EEG) zag het levenslicht.

De gemeenschap, die zich ondertussen tot een echte Europese Unie heeft ontpopt, heeft als welvaartsproject van bij het begin tal van andere landen

geïnspireerd. Stap voor stap zijn we verdergegaan in het verhaal van de Europese integratie, niet enkel in de diepte, maar ook in de geografische breedte. En het is opvallend: terwijl Europese burgers zich vandaag kritischer opstellen tegenover de Unie, zien we dat landen en burgers buiten de Unie er nog steeds van dromen om deel te kunnen uitmaken van het Europese welvaartsproject.

Mijnheer Várhelyi, de Westelijke Balkan is een prioriteit voor deze Europese Commissie. U hebt niet alleen een heel belangrijke portefeuille in handen, maar ook een bijzonder uitdagende. Ik wil graag een aantal aandachtspunten formuleren die voor mijn liberale fractie van belang zijn. Ten eerste is het van belang om tijdens de toetredingsonderhandelingen een voldoende gedifferentieerd beleid te gaan hanteren. Al te vaak wordt gesproken over dé Westelijke Balkan, maar daarmee ontkennen we eigenlijk de diversiteit tussen de landen in die regio. Albanië is nu eenmaal Servië niet, Montenegro is Noord-Macedonië niet. Hun geschiedenis mag dan wel sterk verbonden zijn, elk land volgt een eigen pad en elk land moet dan ook individueel beoordeeld worden wat betreft de vooruitgang die het boekt. Elk land moet individueel vooruitzicht hebben op toetreding.

Daarnaast willen we graag de nadruk leggen op de zogenaamde Europese verworvenheden, het *acquis communautaire*. Er wordt soms gesproken over een te snelle toetredingsprocedure en de noodzaak om die sneller en efficiënter te laten verlopen. Dat is begrijpelijk, want voor velen is het een ultieme droom om lid te worden van de EU. Maar laat ons ook waakzaam blijven: de Unie kan en mag niet afwijken van haar basisprincipes.

Voor de liberale fractie is het respect voor de rechtsstaat en de liberale waarden waarop deze Unie is gebouwd, onaantastbaar.

Sta me toe hierover enkele vragen te stellen. In 2020 zei u in het Europees Parlement dat u de Westelijke Balkan in vier of vijf jaar zou transformeren en veel dichterbij de Unie zou brengen. Hoe evalueert u dat proces vandaag? Zijn er landen die dichterbij de Unie zijn toegegroeid? Of zijn er landen die veeleer een andere koers aan het varen zijn? Hoe kijken de burgers van die kandidaat-lidstaten na al die jaren naar de Europese Unie? Volgens peilingen, afgenomen in maart, zou slechts een op de vijf Servische burgers een positieve mening hebben over de EU. Minder dan de helft zou voorstander zijn van toetreding. Baren die cijfers u geen zorgen, mijnheer de commissaris?

Tot slot is het voor de Open Vld-fractie van essentieel belang dat de kloof tussen de Unie en de dorpsstraat wordt overbrugd, ook op het vlak van het al dan niet toetreden van nieuwe lidstaten. De uitbreiding van de Unie is geen debat dat enkel tussen de Europese Commissie en de kandidaat-lidstaten zelf moet worden gevoerd. Het is een debat waar alle Europese burgers bij betrokken moeten worden. Daar ligt een zeer grote uitdaging. Hoe brengen we het debat dichterbij de dorpsstraat? Uw aanwezigheid hier vandaag, mijnheer de commissaris, is alvast een bijzonder positief signaal, waarvoor onze oprechte dank. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: De heer Aerts heeft het woord.

Staf Aerts (Groen): Mijnheer de commissaris, beste collega's, al 72 jaar geleden ontstond na twee wereldoorlogen vanuit samenwerking het vredesproject van de Europese Unie. Ondertussen waren we die vrede als vanzelfsprekend gaan beschouwen, tot eind februari Oekraïne binnengevallen werd door Rusland. Weer oorlog in Europa. Het zet meteen de waarden van de Europese Unie als vredesproject stevig in de verf, voor onszelf, maar zeker ook voor de buurlanden van onze Europese Unie. Want voor hen is de Europese Unie een oase van rust, stabiliteit en welvaart, die op die schaal nergens anders bestaat. Het Europese model is aantrekkelijk en dat jaagt de oosterse burens de stuipen op het lijf.

Dat ervaart Oekraïne nu elke dag, met de ongelooflijke wreedheid van de oorlog, een vuile oorlog. De beelden van het gebombardeerde kinderziekenhuis, het theatergebouw en vele woontorens staan nu al in ons collectieve geheugen gegrift. Er wordt ook niet voor teruggeschrikt om oorlogsmisdaden tegen de Oekraïense bevolking te plegen. Dat kunnen en mogen we nooit tolereren.

Oekraïne vraagt nu om versneld tot de Europese club te mogen toetreden. We zullen ons toetredingsbeleid moeten aanpassen. Een land dat letterlijk aan het sterven is omdat een meerderheid van de bevolking zich naar de Europese Unie wil toewenden, kunnen we niet decennialang voor gesloten poorten laten staan. We hebben nood aan een geloofwaardig traject naar lidmaatschap, waarbij we vaart maken om de wil van de nodige hervormingen erin te houden. Maar als de Europese Unie nog verder wil uitbreiden, moeten we ook ons interne besluitvormingsproces aanpakken. Het Franse voorstel om een Europese politieke gemeenschap op te richten, is in dat opzicht interessant. Mijnheer de commissaris, hoe staat u tegenover dat Franse voorstel om met die nieuwe vorm van een politieke gemeenschap te werken?

Mijnheer de commissaris, er moet mij toch ook nog iets van het hart. De Europese Unie moet in haar gesprekken met kandidaat-lidstaten uiteraard blijven hameren op respect voor de universele waarden van de Europese Unie: eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, respect voor de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten. Maar ondertussen staan die waarden in uw eigen thuisland Hongarije stevig onder druk. Ik ga daar niet uitgebreid over uitweiden, maar het anti-lgbtqi+-beleid van Hongarije stoot ons, als Vlaams Parlementsleden, tegen de borst. We veroordeelden dat hier in een breed gesteunde resolutie en we onderlijnden dat ook door met een stevige delegatie van parlementsleden aan de Budapest Pride deel te nemen.

Maar hoe pijnlijk is het niet dat we als parlementsleden in de hoofdstad van een andere Europese lidstaat mee moeten protesteren voor respect voor die Europese waarden? (*Applaus bij Groen, Vooruit, CD&V en Open Vld*)

Mijnheer de commissaris, ik ben me er terdege van bewust dat u hier vandaag staat als vertegenwoordiger van de Europese Commissie en niet van Hongarije. Maar niettemin rekent onze fractie erop dat u uw invloed inzet om ook in uw thuisland meer respect voor die Europese waarden te krijgen. Ik dank u. (*Applaus bij Groen, de N-VA, CD&V, Open Vld, Vooruit en de PVDA*)

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (Vooruit): Geachte commissaris, collega's, eerst en vooral dank ik u voor uw heldere uiteenzetting. Uw komst naar ons parlement komt op een zeer cruciaal moment. De oorlog in Oekraïne heeft ons nog maar eens met de neus op de feiten gedrukt: vrede en stabiliteit in Europa kan alleen maar wanneer er ook vrede en stabiliteit is in de landen rond Europa. De Europese Unie is geen eiland. De Russische invasie bedreigt niet alleen de democratie en de stabiliteit van Oekraïne, ze bedreigt de democratie van het Europese continent tout court.

Op de ruïnes van twee wereldoorlogen werd onze Unie opgericht, vanuit de absolute overtuiging dat structurele samenwerking op het Europese continent de beste garantie was voor vrede en stabiliteit, en dat, wanneer de Europese landen hun lot structureel aan elkaar verbonden, ze nooit meer met elkaar in conflict zouden treden. Deze strategie heeft binnen de EU gewerkt. Historische vijanden, landen die elkaar ooit hebben bezet of die door elkaar werden bezet, werken vandaag samen en geloven meer dan ooit in een onderhandelde oplossing, en dat die altijd beter is dan een uitgevochten oplossing.

Maar collega's, commissaris, de geschiedenis heeft ons ook lessen geleerd, lessen waar we niet blind voor mogen zijn, lessen die in het licht van de bevoegdheden nabuurschap en uitbreiding als zeer relevant naar voren komen. Ten eerste hebben we moeten leren dat er grenzen zijn aan ons project. Een Europese Unie heeft maar zin als ze werkt, als we erin slagen om samen tot oplossingen en compromissen te komen. Er moet dus een gedeeld waardenkader zijn, een gedeelde visie op de democratie, op de rechtsstaat en op hoe problemen op te lossen, op hoe met mensenrechten om te gaan, op hoe elkaar met respect te behandelen. En om dit te garanderen, werd voor de nieuwe lidstaten een traject voor toetreding uitgetekend. Dat traject dient ertoe en kan ertoe leiden dat deze gedeelde visie ook wordt verankerd in het DNA van de kandidaat-lidstaat, dat er volgens de principes en maatstaven van de EU wordt gehandeld alvorens men kan toetreden.

Een versnelde toetreding, om welke reden dan ook, verzwakt dat gedeelde waardenkader en zorgt vroeg of laat voor problemen. De Europese Unie is geen 'free lunch'. Wie deel wil uitmaken van onze groep moet aantonen dat men dat lidmaatschap waardig is, niet met vage beloftes en halve realisaties, maar met concrete bewijzen van dat gedeelde waardenkader. Onze collega verwees al naar Hongarije. Laten we de fouten uit het verleden dan ook niet herhalen en geen overhaast lidmaatschap beloven uit kortetermijnoverwegingen.

Wat de huidige kandidaat-lidstaten betreft, moet het dan ook duidelijk zijn dat er eerst aan alle voorwaarden moet worden voldaan eer er sprake kan zijn van verdere uitbreiding. Voor landen die onvoldoende vooruitgang boeken, moet het duidelijk worden dat de deur naar het lidmaatschap langzaam dicht gaat.

Ten tweede moeten we beseffen dat de EU als een zwart-witverhaal van leden en niet-leden eigenlijk onvoldoende is om de stabiliteit op het Europese continent te verzekeren. Naast lidmaatschap moeten we als Europese Unie en individuele lidstaten nog sterker inzetten op onze buurlanden. De landen die de EU omringen zijn minstens even belangrijk voor onze stabiliteit als de landen die er deel van uitmaken. Daarom hebben we nood aan een sterk beleid rond nabuurschap, een beleid dat samenwerking met de landen die ons omringen in Oost-Europa, het Midden-Oosten en Noord-Afrika versterkt vanuit die Europese waarden.

De grote uitdagingen van de 21ste eeuw, zoals klimaat, migratie en betaalbaarheid van grondstoffen, en met andere woorden betaalbaarheid van het leven hier in Vlaanderen, zullen we enkel kunnen aanpakken als we in nauw partnerschap staan met de EU, maar ook met de buurlanden.

Bovendien kennen verschillende buurlanden van de EU reeds een historische nauwe samenwerking zonder dat ze lid zijn. Ik denk aan Zwitserland en Noorwegen. Een helder kader is daar onontbeerlijk. In dat opzicht stelt, geachte heer commissaris, collega's, het Oostelijk Partnerschap, waaronder onder andere Oekraïne, Moldavië en Georgië vallen, een zeer grote uitdaging.

De voorzitter: Kunt u stilaan afronden, alstublieft?

Annick Lambrecht (Vooruit): Geachte heer commissaris, hoe ziet u de uitbreiding van dat partnerschap?

Een collega zei het al: de Frans president Macron heeft in de Europese Conferentie over de toekomst van Europa gepleit voor een nieuw Europees samenwerkingsverband waar ook landen buiten de EU bij betrokken zouden kunnen worden voor energie, veiligheid en vervoer van goederen en personen. Hoe staat u daartegenover, commissaris? (*Applaus bij Vooruit, CD&V, Open Vld en Groen*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, commissaris, er is vandaag terecht veel aandacht geweest voor de misdadige oorlog in Oekraïne die daar door Rusland wordt gevoerd. Ik kan alleen maar herhalen, commissaris, dat de Commissie alle mogelijke inspanningen doet om tot een de-escalatie van het conflict te komen. Ik hoop dat er na het militaire en sanctie-offensief een diplomatiek offensief wordt ingezet om de oorlog tot een einde te brengen, om het aantal slachtoffers te beperken, om de verwoestingen en misdadigheden te beperken.

Jammer genoeg is de oorlog in Oekraïne niet het enige conflict in de regio waarover u net sprak. U sprak over de impact van covid en de impact van de crisis door de oorlog in Oekraïne op de landen rond de Middellandse Zee ten zuiden van Europa. Daarom heb ik een vraag over een heel specifieke beleidskeuze die u daarrond hebt gemaakt en waar u door België al werd op aangesproken.

Het conflict tussen Israël en Palestina laait op dit moment ongelooflijk weer op. Israël vernielt Palestijnse scholen gebouwd met Belgisch geld. Israël bouwt illegale kolonies in Palestina. Israël gooit Palestijnse huizen plat. Israël schiet met traangas in de Al-Aqsamoskee. Israël sluit de Gazastrook af, waardoor duizenden mensen niet naar hun werk kunnen. Zonet werd zelfs een journalist doodgeschoten.

En tegen wie treft u sancties? Niet tegen Israël, maar tegen Palestina. Sinds december hebt u miljoenen euro's, die bestemd zijn voor ziekenhuizen en scholen, geblokkeerd. Die twee maten en twee gewichten, commissaris, dat moet echt stoppen. U zult misschien zeggen dat u de middelen hebt geblokkeerd omdat er antisemitische teksten staan in Palestijnse schoolboeken. Maar u weet evengoed als ik dat de studie waarop u zich daarvoor baseert, exact het omgekeerde zegt.

België heeft samen met veertien andere lidstaten gevraagd om die fondsen zo snel mogelijk vrij te maken. Zijn die middelen ondertussen vrijgegeven? Als dat niet zo is, wanneer zult u dat dan doen? (*Applaus bij de PVDA en van Hannelore Goeman en Stijn Bex*)

De voorzitter: De heer Várhelyi heeft het woord.

Olivér Várhelyi, Europees commissaris voor Nabuurschap en Uitbreiding: Dank voor de grote belangstelling. Ik kom net van het Europees Parlement. Er was een geopolitieke dialoog over het IPA-instrument (instrument voor pretoetredingssteun). Het lijkt een voortzetting van hetzelfde debat, en dat is goed, dat is Europa. Zo werkt dat nu eenmaal, van het ene parlement naar het andere.

Eerst de vragen van de vertegenwoordiger van de N-VA: wanneer zal de Commissie een akkoord bereiken over het zesde sanctiepakket? De Commissie heeft al een akkoord bereikt. De beslissing moet genomen worden door de Europese Raad. We begrijpen dat er nog discussies aan de gang zijn in de Raad, en we hopen dat er snel een akkoord zal zijn.

'Europa in het perspectief van Oekraïne: de hervormingen moeten worden voortgezet, waarom is de Commissie zo gehaast?' Dat is de notitie die ik neerschreef, voor mezelf. Ik denk dat er nog anderen waren die ook dezelfde vraag stelden.

In Vlaanderen is het normaal om zeer direct te zijn, dat weet ik. Laat me dus zeer direct en helder zijn. Wij zijn geen Russen. We hebben gezien dat, in een respons op de criminele agressie tegen hen, drie landen op rij een aanvraag voor lidmaatschap hebben ingediend. De Raad heeft ons gevraagd om met deze opinies, die een eerste deel zijn van elk uitbreidingsproces, naar voren te komen als een kwestie van urgentie. En daar handelen wij naar. Wij handelen daarnaar,

omdat wij denken dat we moeten beantwoorden aan het zeer sterke, krachtige politieke signaal dat deze drie landen hebben uitgestuurd – landen die op de rand van de oorlog staan, of al in oorlog zijn –, namelijk dat zij het EU-lidmaatschap beschouwen als een garantie op lange termijn voor vrede en voorspoed voor henzelf. Dat doen wij, wij nemen geen binnenweg, we overhaasten niets. De criteria voor lidmaatschap zijn vastgelegd. Ze zijn onveranderd, en wij zullen voortdoen met werken zoals we in het verleden gedaan hebben. We gaan onze voorwaarden niet versoepelen. Als we dat zouden doen dan zouden we juist de keuze, die deze landen maken, ondermijnen. Ik denk dat ik dezelfde vraag had van het Vlaams Belang, en dit is ook mijn antwoord daarop.

Wat Turkije betreft: zoals ik al in mijn speech heb uitgelegd, zijn de toetredings- onderhandelingen met Turkije on hold gezet. Dat is gebeurd omdat we een terugval gezien hebben op het vlak van de rechtsstaat, de democratie, en het respect voor mensenrechten. Het was de Europese Raad die beslist heeft dat de onderhandelingen on hold staan. Om ze te laten voortgaan zal het dus nodig zijn dat de leiders van Europa het hele proces heropstarten, er opnieuw mee beginnen. Turkije is nog steeds een kandidaat-lidstaat. Op politiek vlak is het een zeer krachtig signaal dat deze onderhandelingen nu al bijna vier jaar on hold zijn.

Aan de collega van de CD&V: ik ben het volledig met u eens dat Europa voor 'vrede en voorspoed' staat. De EU is het anker om dit bereiken, en we zien hoe snel die drie landen gereageerd hebben in die zin.

Aan de Open Vld: u had een vraag over wat ik zei in het Europees Parlement in 2020 – eigenlijk was het niet in 2020, maar tijdens mijn hoorzitting in 2019 – dat we tegen het einde van het mandaat, in oktober 2024, minstens één land van de Westerse Balkan klaar moesten hebben om toe te treden. Ik werk daar nog steeds aan. Dat is niet veranderd. Het kan elk van die landen zijn, elk land dat aan alle criteria beantwoordt. Het is mijn taak om hen te helpen om daar te geraken. Dat is wat ik doe.

Ik denk dat we hier en daar vooruitgang boeken, bijvoorbeeld met Montenegro en Servië. We hebben ook een beetje vooruitgang geboekt met Noord-Macedonië en Albanië, maar er ontbreken nog cruciale fases. Dat is het hele proces en voor de gewone mensen is dat eigenlijk niet interessant, dat zijn dingen die worden geregeld onder politici en bureaucraten. Het echte probleem is de echte integratie van maatschappij en economie van die landen in de EU. Daarom hebben we veel dingen gewijzigd toen ik mijn mandaat begon.

Ten eerste, de methodologie van onze onderhandelingen. De rechtsstaat staat nu centraal in het hele onderhandelingsproces. Met andere woorden, men kan geen vooruitgang boeken in sectorale dossiers, rond bijvoorbeeld milieu of economie, tenzij er ook vooruitgang wordt geboekt in het dossier van de rechtsstaat. Ik hoop dat dat meteen ook andere vraagstukken beantwoordt. Ik denk dat deze commissie dat al heeft gedaan in februari 2020, want we zijn maar aangetreden op 1 december 2019.

Een andere belangrijke beslissing was dat als we echt een speler van tel willen zijn, we echte integratie willen op het terrein en we de kloof willen dichten tussen de EU-lidstaten en de rest van Europa, we veel krachtiger moeten hameren op onze participatie in de economie en de maatschappij. Ook om de hervormingen tot stand te brengen. Daarom hebben we het uitgebreide investeringsplan op tafel gelegd, dat goed is voor een derde van het bbp van de hele regio. Dat is ongezien. Daarom was er een nieuwe werkmethode. Wij hebben gekeken naar elk land afzonderlijk en gekeken naar de belangrijkste bottlenecks. Als men bijvoorbeeld van Skopje naar Tirana wil rijden, twee hoofdsteden in de Westelijke Balkan en een uurtje vliegen van hier, is men 5,5 uur onderweg met de wagen en

het is maar 240 kilometer. Dat is niet aanvaardbaar, men kan geen handel voeren, men kan niet investeren, er kan geen mobiliteit van mensen zijn op die manier. Dat is Europa niet. Daarom is het zo belangrijk om daar resultaten te boeken, want dat zal alles veranderen. Als er verbindingen zijn tussen alle hoofdsteden, als er digitale connecties zijn, zoals breedband, als er nieuwe bronnen van energie zijn en als steenkool wordt uitgefaseerd, zullen wij daarin slagen tegen het einde van het mandaat van deze Commissie. Dat zal de realiteit ter plaatse, op het terrein, veranderen. Daarnaast zijn de hervormingen natuurlijk broodnodig.

Wat betreft de andere opmerking over de exitpolls in Servië, dat is natuurlijk slecht nieuws. Het betekent dat er inderdaad veel externe invloeden zijn. Dat ben ik met u eens. Het betekent ook dat we de dingen anders moeten aanpakken. Wij moeten meer impact hebben, daar moeten we aan werken. Deels betekent het dat we aan het volk moeten tonen dat Europa belangrijker is dan al de rest, maar natuurlijk zijn er historisch gezien altijd externe invloeden geweest in de Balkan, zoals Turkije, Rusland of China. Dat is dus niets nieuws. Wat wel duidelijk is, is dat wij degenen zijn die de cultuur en de geschiedenis met hen delen, wij zijn degenen met wie ze al eeuwenlang handel drijven. Dat is een beetje in het slop geraakt en daarom moeten we ons best doen om relevanter te worden.

Natuurlijk mag geen enkele regering in Servië handelen tegen dat perspectief. In de krachtige boodschap, gehoord meteen na de verkiezingen, werden duidelijke keuzes gemaakt door de Servische president. Deze oorlog heeft niet alleen in Servië maar ook in de rest van de regio duidelijk aangetoond dat wij de enigen zijn die staan voor vrede, welvaart en stabiliteit op lange termijn.

Dan kom ik tot Groen. U vraagt om een wijziging van het uitbreidingsbeleid om Oekraïne snel te verwelkomen en om te voorzien in nieuwe manieren, zoals voorgesteld door de Franse president. Aangezien de aanvraag al is ingediend en andere landen al investeren in en werken aan dat lidmaatschap, zou het niet eerlijk zijn ten aanzien van die andere landen om de regels te veranderen in het midden van het spel. Het is ook niet aan de Commissie om de spelregels te veranderen. De spelregels zijn uitgetekend in Kopenhagen in 2002. En de geloofwaardigheid van het hele uitbreidingsproces hangt net af van het feit dat er niet mag worden getornd aan de voorwaarden. Toen Oekraïne de aanvraag heeft ingediend voor lidmaatschap, was het land zich daar maar al te goed van bewust. Desondanks hebben ze die aanvraag ingediend en hebben ze die strategische keuze gemaakt, maar op basis van die criteria. Daar mogen we dus niet van afwijken.

Het voorstel van de Franse president is iets nieuws. Dat moeten we inderdaad bekijken. Dat zal worden besproken door de leiders. Wij van onze kant vinden elk idee interessant en kijken daar met veel plezier naar. Maar laat me duidelijk zijn: we hebben één reeks criteria. We hebben één reeks van criteria voor lidmaatschap en voor uitbreiding. De aanvraag van Oekraïne is voor lidmaatschap, niets anders. Als we iets anders willen aanbieden, dan gaan we ook aan Oekraïne moeten vragen of het geïnteresseerd is in dat andere ding. Voorlopig maken we dus ons huiswerk. Dat is altijd het beste idee. En we hebben dat advies uitgebracht.

De socialistische fractie vroeg hoe ik dat Oostelijk Partnerschap en de uitbreiding bekijk. Drie landen van het Oostelijk Partnerschap hebben al een duidelijke keuze gemaakt. Ze willen niet alleen oostelijke partners zijn, ze willen ook lidmaatschap van de EU. En om die keuze gestalte te geven, wacht hen natuurlijk een lang traject. Er moet nog veel gebeuren: hervormingen, investeringen en kennisoverdracht om te kunnen weerstaan aan de druk, de competitieve druk, de wetgevende druk en de administratieve druk binnen de Europese Unie. Dat is dus

niet iets dat ze op korte termijn kunnen behalen. Maar wat wel belangrijk is voor hen, is het perspectief, het perspectief dat dat op een dag werkelijkheid wordt.

Tot slot kom ik tot de communisten en het feit dat er sancties zijn toegepast. Misschien is er wel iets misgelopen in de vertaling. *(Gelach)*

Het is duidelijk waar we staan. We hebben een uitgebreid voorstel ingediend om de Palestijnse autoriteiten te blijven financieren. De Europese Unie is trouwens zowat de enige die de Palestijnse Autoriteit blijft financieren. De Arabische golfstaten en de andere partners zijn gestopt met de financiering.

Ze weten maar al te goed met wat voor een enorme verantwoordelijkheid Europa daardoor opgezadeld wordt. Daarom hebben wij duidelijk aangegeven dat we bereid zijn om onze rol te blijven vervullen. We hebben dat voorgelegd aan de lidstaten. Nu ligt de bal in het kamp van de Commissie en wij zullen een beslissing nemen. Maar laat me glashelder zijn, één ding is niet mogelijk: de Europese Unie kan nooit, onder geen enkele voorwaarde antisemitische inhoud financieren, antisemitische content die volgens onze studie aangetroffen is in de schoolboeken.

Geacht lid, hebt u die handboeken gezien? Moet ik u misschien een kopie sturen? Het is veel erger dan de beschuldigingen her en der. Ik zou dit echt niet komen vertellen als het geen reëel probleem was. Het is een reëel probleem en er bestaat een oplossing voor. We werken met de Palestijnse Autoriteit daarrond. Ze zijn bereid om mee te werken. Er hoeft hier niet te veel drama verkocht te worden. Integendeel, we moeten snel vooruitgang boeken en steun blijven bieden.

Een voorbeeld daarvan: gisteren hebben we een ontmoeting gehad met de leider van United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNRWA), een organisatie met hoge geloofwaardigheid. Zij hebben dezelfde oefening gedaan. Ze hebben de teksten ook geanalyseerd. Ze hebben de schoolboeken veranderd, en nu hebben we eindelijk schoolboeken waar het zionisme bijvoorbeeld niet wordt afgeschilderd als een boosaardige ideologie die enkel gericht is tegen de Arabieren. Zo kan ik, als u wilt, nog een hele reeks voorbeelden geven. Maar wat wel van cruciaal belang is, is dat Europa zijn waarde moet blijven verdedigen. Dat heb ik hier van verschillende anderen ook gehoord. *(Applaus bij de meerderheid en het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Mijnheer Várhelyi, ik dank u van ganser harte, niet alleen namens mezelf, maar namens het hele parlement. Het was een hele eer om u hier te hebben. *(Applaus bij de meerderheid en het Vlaams Belang)*

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.52 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.58 uur.*

ONTWERP VAN DECREET over vervangende eindtermen en vervangende specifieke eindtermen in de tweede en derde graad van het secundair onderwijs, op initiatief van de Federatie Steinerscholen Vlaanderen vzw – 1208 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet over vervangende eindtermen en vervangende specifieke eindtermen in de tweede en

derde graad van het secundair onderwijs, op initiatief van de Federatie Steinerscholen Vlaanderen vzw.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Voorzitter, ik wil mijn betoog beginnen met heel duidelijk te stellen dat wij niks tegen het methodeonderwijs hebben. Er is vrijheid van onderwijs. Iedereen mag onderwijs inrichten. De overheid beslist enkel over wat wordt geleerd, namelijk in de eindtermen. Er bestaat vrijheid in hoe men daartoe komt, in de methode.

Collega's, eindtermen zijn minimumdoelen. Wij vinden dat de overheid hierop geen afwijkingen mag toestaan. Overleg met de steinerscholen is een heel goede zaak, maar de overheid moet op een bepaald moment wel een lijn in het zand trekken, en voor ons zijn dat die eindtermen, die, zoals gezegd, minimumdoelen zijn.

Minister, recente cijfers die ik heb opgevraagd, maken duidelijk dat leerlingen uit het steineronderwijs niet alleen minder vaak doorstromen naar het hoger onderwijs, maar dat hun studierendement in dat hoger onderwijs ook lager is. In afwachting van de Vlaamse centrale proeven is dat studierendement een van de enige zaken die we kunnen gebruiken om de onderwijskwaliteit te meten. Ik vind die cijfers dus toch wel verontrustend, zeker als we zien dat het aantal leerlingen in het steineronderwijs de voorbije vijf jaar met een vijfde is gestegen. Ik maak me daar toch wel zorgen over. We zijn immers allemaal van mening dat de onderwijskwaliteit omhoog moet. We zijn allemaal van mening dat onze Vlaamse leerlingen meer kansen moeten krijgen. Dan kunnen we ook geen uitzonderingen toestaan. Dan moeten alle scholen mee. Alle scholen moeten de lat hoog genoeg leggen, ook het steineronderwijs. Daarom zullen wij tegen deze aangepaste eindtermen stemmen. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, er zijn toch een paar zaken die wel zijn gebeurd in dit dossier, maar die niet worden vermeld. U hebt in de regeringsbeslissingen kunnen zien dat de vervangende specifieke eindtermen die de steinerscholen voor de eerste keer hebben ingediend, niet zijn goedgekeurd. Met andere woorden: het is niet zo dat men maar iets indient en dat dan wordt goedgekeurd. Meer zelfs, er is heel duidelijk gesteld dat die niet vervangend zijn, dat ze met andere woorden kwalitatief niet gelijkwaardig zijn. Beste collega's, ik vind dat eigenlijk een heel belangrijk signaal. We hebben in dit parlement inderdaad die minimumdoelen, die eindtermen vastgelegd, met een procedure – dat klopt – inzake vervangende eindtermen. Dat is waar. Dat hebben we gedaan omdat we wisten dat het anders de facto onmogelijk zou zijn om dat erdoor te krijgen. Ik verwijs naar vroegere arresten die er daarover zijn geweest. Die vervangende eindtermen waren dus eigenlijk het ventiel om onze minimumdoelen overeind te houden. Ik en mijn fractie stellen vast dat daar heel stringent aan is vastgehouden bij de toets die is gebeurd, en dat men dat dan heeft bijgewerkt.

Ik stel verder vast dat de steinerscholen mee naar het Grondwettelijk Hof zijn gestapt om de eindtermen van de tweede en de derde graad te laten vernietigen. Dat wil ik hier toch wel meegeven. Voor bepaalde specifieke eindtermen dient men nu vervangende eindtermen in, en voor de andere niet. Ik denk dat ik daaruit mag besluiten dat men het dan eens is met de rest. Ik vraag me dus wel luidop af waarom men nog naar het Grondwettelijk Hof stapt, omdat men ook die procedure heeft.

Collega's, ik wil ook nog het volgende meegeven voor diegenen die nu denken: 'We gaan allemaal vervangende eindtermen indienen.' Dat lijkt me niet wijs, ten eerste omdat er inderdaad strikt op wordt toegezien. Ik verwijs naar de vorige die werden ingediend: die zijn niet goedgekeurd. Die moesten wel degelijk worden bijgestuurd. Ten tweede is er al dat werk dat daaraan moet gebeuren. Ik weet niet welk hoger belang dat zou hebben als je bekijkt hoe die eindtermen in elkaar zitten, maar het geeft de vrijheid: wie dat wil, kan het doen.

Minister, om die reden zal onze fractie deze vervangende specifieke eindtermen goedkeuren, net omdat ze niet zomaar zijn gepasseerd, maar de kwaliteitstoets daarop wel degelijk is gebeurd. Als er in de toekomst nog initiatieven van vervangende eindtermen zouden zijn, wil onze fractie u oproepen om er heel stringent op toe te zien dat de kwaliteit wel degelijk overeind blijft.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Ik zal kort zijn, maar het is heel belangrijk want kwaliteit staat voor onze fractie op de eerste plaats. We hebben de minimumdoelen, maar we hebben ook de gelijkwaardigheidsprocedure en de vervangende eindtermen vervat in het kaderdecreet. Dat is heel belangrijk want op deze manier kunnen we het respect voor de grondwettelijke vrijheid van onderwijs garanderen en waarderen. Het is cruciaal dat pedagogische projecten kunnen en mogen verschillen. Op deze manier kan dat via de gelijkwaardige doelen worden bereikt.

Het is goed dat de onderwijsverstrekkers hun tweede kans hebben gegrepen, zoals collega Daniëls ook al aangaf. Ze zijn aan de slag gegaan met de opmerkingen, want de kwaliteit moet worden gewaarborgd – vandaar ook het voorstel, collega's. Een sterk parlement biedt de mogelijkheid om andere maar gelijkwaardige benaderingen toe te staan. Vandaar dat onze fractie dit voorstel van ontwerp van decreet zal goedkeuren.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): De decreetgever heeft voorzien in een procedure tot afwijking. Die afwijking betekent niet minder doen maar hetzelfde doen op een gelijkwaardige manier. Daar is een hele procedure aan voorafgegaan. Ik heb begrepen van de minister – en ik ben wat dit betreft geneigd om hem te geloven – dat de procedures gevolgd zijn en dat er in eerste zit een afkeuring is gevolgd, maar dat het in tweede zit wel voldoende is gebleken. Ik wil nog eens benadrukken dat de eindtermen minimumdoelen naar voren schuiven. De steinerscholen hebben een gelijkwaardig aanbod voorgesteld en de procedure gevolgd, om dezelfde kennis, vaardigheden en attitudes te bereiken.

Als je een procedure voorziet als decreetgever en er wordt vervolgens aan voldaan, wie zijn wij dan om het af te keuren? Dat is de mening van onze fractie. We zullen dit ontwerp van decreet goedkeuren.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: We hebben een goed gesprek en debat daarover gehad in de commissie. Het is inderdaad een bestaande decretale procedure. In fine kan je je afvragen of je zo'n ventielprocedure moet voorzien. Hier bewijst die procedure wel zijn nut. Er is een procedure ingeleid bij het Grondwettelijk Hof. Als jullie vanavond op het groene knopje hebben gedrukt, dan wordt die zonder voorwerp.

We gaan bij de ventielprocedure uit van gelijkwaardigheid. Eindtermen zijn de minimumdoelen van wat kinderen en jongeren moeten kennen en kunnen. Wanneer men zich beroept op de evenwaardigheidsprocedure, dan houden we

die kritisch tegen het licht. Het gevolg was dat we de eerste set van gelijkwaardige eindtermen niet hebben aanvaard. Een tweede set hebben we wel aanvaard omdat er tegemoet gekomen was aan diverse opmerkingen die waren geformuleerd.

Over de vingerwijzing met betrekking tot de scores in het hoger onderwijs van de steinerscholen kan ik het volgende zeggen. Onze Vlaamse toetsen zullen ook op dat vlak dienstig zijn omdat we zicht zullen krijgen op de algemene onderwijskwaliteit op Vlaams macroniveau, maar ook op microniveau. Scholen zullen zich kunnen vergelijken met vergelijkbare scholen. Het is een beetje oneerlijk om enkel een uitspraak te doen over de scores in het hoger onderwijs zonder dat te relateren aan de leerlingenpopulatie. Scholen verschillen en dat beïnvloedt ongetwijfeld de latere scores. De Vlaamse toetsen zullen het debat objectiveren. Dat is een argument om ze in te voeren.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, ik ben het volledig met u eens wat het laatste stuk betreft in verband met het hoger onderwijs. Maar dat de procedure bij het Grondwettelijk Hof zonder voorwerp zou zijn, daar ben ik niet zo zeker van. Er is natuurlijk nog altijd het vrij onderwijs dat ook die stap heeft gezet.

Bij dezen, u hebt inderdaad gelijk: ze hebben zich aangepast. Daarom ook dat we vandaag deze stemming kunnen organiseren, omdat ze beantwoorden aan de vragen die we gesteld hebben. Maar de link leggen met dat het zonder voorwerp zou zijn, is mijns inziens niet volledig juist. Ik hoop dat u gelijk hebt, maar ik weet alleen niet of zij het op die manier zien.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Nee)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2021-22, nr. 1208/1)*

– Artikel 1 tot en met 4 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

MOTIE van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Immanuel De Reuse en Suzy Wouters tot instelling van een belangenconflict over het federale wetsontwerp over de verplichte vaccinatie van gezondheidszorgbeoefenaars tegen COVID-19
– 1284 (2021-2022) – Nr. 1

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de motie van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Immanuel De Reuse en Suzy Wouters tot instelling van een belangenconflict over het federale wetsontwerp over de verplichte vaccinatie van gezondheidszorgbeoefenaars tegen COVID-19.

De bespreking is geopend.

De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Collega's, de tekst van het wetsontwerp waarmee men de verplichte vaccinatie tegen COVID-19 wil invoeren voor alle gezondheidszorgbeoefenaars, ligt klaar in de Kamer om voor goedkeuring naar de plenaire vergadering te gaan. Bij activatie van deze wet zal enkel wie voldoende gevaccineerd is tegen COVID-19 nog mogen werken als gezondheidszorgbeoefenaar. Je kunt weliswaar weigeren, maar dan stopt je arbeidsovereenkomst van rechtswege zonder opzeggingstermijn of opzeggingsvergoeding en kun je binnen de sector niet meer aan de slag. Een beroepsverbod hangt dus als een zwaard van Damocles boven het hoofd van onze zorgverstrekkers.

Ik licht graag kort toe welke overwegingen ertoe geleid hebben om deze motie tot het instellen van een belangenconflict hier in het Vlaams Parlement ter stemming voor te leggen. In onze memorie van toelichting kunt u de volledige tekst lezen, maar hier volgt in het kort de toelichting.

Wat betreft de bevoegdheidsverdeling: de gezondheidszorg in dit land is verdeeld tussen de gemeenschappen en de federale overheid. In de voorbereidende werkzaamheden wat betreft de covidcrisis wordt gesteld dat bij het crisisbeleid bij een pandemie "elke overheid verantwoordelijk is voor de bestrijding van een volksgezondheids crisis binnen de grenzen van haar eigen materiële bevoegdheden". Ook de Raad van State bevestigde dat in een advies. Dat sluit natuurlijk niet uit dat er samenwerkingsakkoorden kunnen worden gesloten – wat bij ons ook gebeurd is –, die hun uitvoering kennen in de Interministeriële Conferentie Volksgezondheid.

Hier gaat het echter om een eenzijdig door het federale niveau opgedrongen maatregel. Ik stel ook vast dat er in dit Vlaams Parlement drie partijen zijn die zich al publiekelijk tegen de verplichte vaccinatie in de zorg hebben gekant. Samen vertegenwoordigen die drie partijen, zijnde de N-VA, de PVDA en mijn partij, de helft van de parlementsleden in dit gremium.

Een vraag die gesteld is – en dat is ook een beetje de rode draad doorheen de hoorzittingen hierover in de Kamer –, is of de verplichte vaccinatie voor zorgpersoneel wel een proportionele maatregel is. Het antwoord was heel duidelijk: in de huidige epidemiologische context is dit geen proportionele maatregel. Ook de taskforce vaccinatie raadt de verplichte vaccinatie niet langer aan.

We zijn met nog andere zaken geconfronteerd. Er is natuurlijk het belangrijk personeelstekort in de zorg. Begin deze week nog bleek uit een bevraging dat acht op de tien organisaties in de zorgsector met een kritiek personeelstekort kampen. Daarnaast blijkt ook nog dat 20 procent erover denkt de sector te verlaten. Als reden worden onder meer het personeelstekort en de werkdruk opgegeven, zaken die natuurlijk zullen toenemen als er mensen uit de zorg vertrekken naar aanleiding van de verplichte covidvaccinatie.

We hoorden recent ook nog in de commissie Welzijn, naar aanleiding van hoorzittingen in verband met de tekorten in de zorg, dat zorgkundigen vinden dat ze te weinig gehoord worden en maar weinig waardering krijgen vanuit de politiek. En dan krijgen ze er nu nog eens de verplichte vaccinatie bij opgedrongen. Want er is ook bij hen geen draagvlak voor die verplichte vaccinatie.

Ik verwijs hier graag naar de protestacties die het gemeenschappelijk vakbondsfrent organiseerde. Ik citeer uit hun mededeling: "Deze wet is onrechtvaardig en stigmatiserend. Ze is slecht opgesteld en niet toepasbaar. Het is een gevaar voor de volksgezondheid."

In de Vlaamse woonzorgcentra zou 6 procent van het zorgpersoneel nog niet gevaccineerd zijn. Ze zouden dus de sector moeten verlaten. Mogelijk volgen

anderen als protest tegen de maatregel en door de toegenomen werkdruk die daar het gevolg van is.

Collega's, daarom vinden wij dat hier een belangenconflict moet worden ingeroepen. Uit de geschetste context blijkt voor ons dat het onverantwoord is dat de federale wetgever nu een verplichte vaccinatie probeert op te dringen waarvoor in Vlaanderen totaal geen democratisch draagvlak bestaat. Zeker in deze Week van de Zorg getuigt het ook van geen respect voor onze zorgmedewerkers om deze wet erdoor te drukken. Vlaanderen werd ook niet of zeker onvoldoende geraadpleegd over de verplichte vaccinatie van het zorgpersoneel. Dat zijn de redenen waarom wij een belangenconflict indienen tegen het voormelde wetsontwerp, aangezien dit ook een manifeste schending is van de federale loyaliteit.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Onze partij heeft de teksten op de twee niveaus goedgekeurd. In onze ogen is er dus helemaal geen sprake van een belangenconflict. Ik kan me ook niet van de indruk ontdoen dat deze constructie van het belangenconflict in het Vlaams Parlement eigenlijk enkel wordt gebruikt om oppositie te voeren tegen de vaccinatieplicht. Het voelt toch een beetje aan als een soort van politiek spel waar dat belangenconflict voor moet dienen. En zoals u weet, zijn politieke spelletjes iets waar wij nooit of te nimmer aan meedoen. Het was een goede poging van het Vlaams Belang om het debat aan te trekken via de zijweg van het belangenconflict, maar we zijn een andere mening toegedaan en zullen het belangenconflict dan ook zeker niet steunen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): 'Better safe than sorry', daarover gaat het wetsontwerp dat vandaag voorligt in de Kamer. Want, collega's, corona is vandaag gelukkig min of meer onder controle – laat ons hopen dat dat zo blijft – maar niets sluit jammer genoeg uit dat er in de toekomst nieuwe uitbraken zullen komen of dat zich nieuwe pandemieën zullen voordoen.

Wat het voorliggende wetsontwerp in de Kamer eigenlijk vooral wil doen, is zorgen dat we klaar zijn, dat we geen maanden verliezen wanneer er opnieuw een uitbraak komt. Dus ja, die wet creëert vooral een wetgevend kader voor de toekomst, een kader dat toelaat om in bepaalde epidemiologische contexten vaccinatie in de zorg te verplichten en te organiseren, maar, voor alle duidelijkheid, wanneer dat noodzakelijk is. Daarover wordt vandaag het debat gevoerd in de Kamer en daarover moet ook het debat worden gevoerd, maar we zien ook absoluut niet in waarom er daarover een belangenconflict zou zijn. We zullen straks dan ook tegenstemmen.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Een belangenconflict lijkt ook ons niet zinvol. Er zijn meerdere argumenten, maar ik zal er maar een geven. Collega's, we hebben als Vlaams Parlement zelf de sleutel in handen, aangezien de federale beslissing in de praktijk pas uitvoerbaar wordt als we hier in dit huis een samenwerkingsakkoord goedkeuren. Ik sluit me dus aan bij de heer Van Rompuy – maar u had ook niets anders verwacht – dat wij niet van plan zijn om hier politieke spelletjes te spelen.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Het debat wordt inderdaad gevoerd in de Kamer, en mijn collega Sofie Merckx heeft daar ook uitvoerig uitgelegd waarom wij denken dat een verplichte vaccinatie van het zorgpersoneel onze volksgezondheid

absoluut geen dienst bewijst. Dat zeggen ook de experts. Er zijn twee maanden lang hoorzittingen geweest waarbij de experts waarschuwen voor een toenemende polarisatie wanneer die verplichte vaccinatie er zou worden doorgeduwd. Ze benadrukten bijna allemaal dat de overheid moet inzetten op overtuigen in plaats van op repressie. Het is dan ook heel jammer om te zien dat de Vivaldiregering toch doorzet.

Zorgverleners zijn in de eerste plaats ook mensen die twijfels en bezorgdheden hebben. De regering zou beter naar hen luisteren en hen herwaarderen en dus stoppen met dat sanctiebeleid. Het is onbegrijpelijk en onaanvaardbaar dat men vandaag zorgverleners die zich niet laten vaccineren, wil straffen met een beroepsverbod, terwijl we vandaag met gigantische tekorten zitten in de zorg. Dat is onbegrijpelijk en onverstandig en het zal onze volksgezondheid geen meter vooruithelpen.

Wij zijn dus absoluut geen voorstander van een verplichte vaccinatie voor zorgpersoneel, maar we gaan ook niet mee in communautaire spelletjes en gaan ons dus onthouden.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Collega's, we kunnen – en dat moeten we doen – zowel hier als aan de overkant van de straat het debat voeren over verplichte vaccinatie in de zorg. U weet dat onze fractie daar ook terughoudend naar kijkt, maar we sluiten het niet uit in noodscenario's en vinden het in dat opzicht niet per se slecht dat er een kader uitgewerkt wordt. Op dit moment, collega Vandecasteele, is er echter geen sprake van om dat nu plots uit het niets te gaan invoeren, omdat er toch wel wat bezorgdheden zijn, ten eerste, naar de wetenschappelijke onderbouw ervan. We kunnen vragen stellen bij het effect van vaccinatie op transmissie: hoe absoluut is dat effect en wat is daar het resultaat van. Ten tweede, we hebben in de zorgsector een probleem op het vlak van personeel. Ik denk niet dat we onszelf per se in de vernieling moeten rijden als het niet nodig of wenselijk is. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat het geen goed beleid is om na te denken over wat we moeten doen in noodsituaties. Dat is ook wat er nu aan de overkant van de straat gebeurt.

Ik ben het eens met wat collega Vandaele zegt: dit debat komt op dat moment sowieso naar hier, want er moet een samenwerkingsakkoord voor zijn. We zullen het debat hier dan ten volle voeren. Er lijkt mij geen enkele reden te zijn waarom we dit nu zouden moeten goedkeuren. Te gepasten tijde, en dat kan ook al in tussentijd in de commissie, gaan we het debat hierover voeren in het Vlaams Parlement, voor mocht de situatie zich nog voordoen. Maar laten we vooral hopen dat dat niet het geval is.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Ik wil graag een samenvatting maken en op bepaalde zaken repliceren.

Twee meerderheidspartijen zeggen hier dat ze geen politieke spelletjes spelen. Collega Van Rompuy, ik geloof dat u de laatste veertien dagen dan niet in de Wetstraat geweest bent. Als we op tv zien welke politieke spelletjes er gespeeld worden momenteel, dan stemt u volgens mij op de verkeerde zenders af. Collega van de N-VA, tot mijn grote spijt, ik hoor overal dat u de verplichte vaccinatie te vuur en te zwaard zult bestrijden. Het gaat hier niet om een spelletje van het Vlaams Belang; daar gaat het helemaal niet om. Het gaat erover dat we hier een belangenconflict invoeren waarmee we om overleg vragen. Overleg is geen communautair spelletje, het is gewoon hoe onze staat tot op heden in elkaar zit. We vragen gewoon dat we gehoord worden en dat we onze bezorgdheden

kunnen uiten. Die bezorgdheid zit hem vooral in het feit dat we geconfronteerd zullen worden met een personeelsuitval en dat we geen vervanging hebben. We zitten nu al met hoge druk in de sector door een tekort aan zorgkundigen, verpleegkundigen en soms zelfs bepaalde artsen. Ik denk dat dat heel belangrijk is voor de organisatie van onze zorg. Dat moet hier in het Vlaams Parlement onze eerste bekommernis zijn.

Het is duidelijk dat die verplichte vaccinatie er maar met één reden wordt doorgeduwd: de lage vaccinatiëgraad bij de anderen, in Wallonië en Brussel. Wij hoeven daar de gevolgen niet van te dragen. Dat is een keuze. Wij hebben hier massaal ingezet op vrijwillige vaccinatie en we hebben daarvoor overtuigende argumenten aangebracht. Dat is heel goed gelukt. Het kan dan niet zijn dat we onder een verplichte vaccinatie zouden vallen waardoor 6 procent – dat klinkt misschien niet veel, maar het gaat om heel wat mensen – de zorg zouden moeten verlaten, mensen die er destijds voor gekozen hebben om in de zorg te werken. Ze doen dat met hart en ziel en ik denk dat we die mensen ook moeten horen. Ik ben niet de grootste fan van vakbonden, maar deze keer hebben ze wel gelijk: de manier waarop deze wet er komt, is niet correct.

Daarom vraag ik u: heroverweeg uw standpunt, steun dit belangenconflict en dan gaan we samen in gesprek met de federale overheid en kunnen we onze bezorgdheden op tafel leggen. Hopelijk luisteren ze dan naar ons. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over de motie houden.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over plaatsingsvoorschriften voor het verkeersbord F117 Lage-emissiezone (LEZ) – 1271 (2021-2022) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken over het verzoekschrift over plaatsingsvoorschriften voor het verkeersbord F117 Lage-emissiezone (LEZ).

De heer Bex, verslaggever, heeft het woord.

Stijn Bex (Groen): Beste collega's, op 16 oktober 2021 werd een verzoekschrift ingediend over plaatsingsvoorschriften voor het verkeersbord F117. *(Geroezemoes)*

De voorzitter: Collega's, kan iedereen die binnenkomt, een klein beetje ...? Want we zijn met een verzoekschrift bezig, en het is maar uit respect voor de verslaggever, maar ook voor de verzoeker.

Sorry dat ik u onderbreek, maar ik vraag respect voor u. Dat is goed, hè?

Stijn Bex (Groen): Daarvoor dank ik u, voorzitter.

De voorzitter: Een streepje aan de goede kant in uw boekje, hè?

Stijn Bex (Groen): Toch eentje.

De voorzitter: Ik had er al één.

Stijn Bex (Groen): Voor alle collega's die mijn eerste zin gemist zouden hebben, begin ik gewoon opnieuw.

Op 16 oktober 2021 werd een verzoekschrift ingediend over de plaatsingsvoorschriften voor het verkeersbord F117, dat de lage-emissiezone of LEZ aankondigt. De verzoeker kreeg een boete voor het betreden van een LEZ. Hij schetst de situatie, waarin het verkeersbord F117 LEZ twintig meter verderop in de straat geplaatst werd. Op het ogenblik dat men het verkeersbord opmerkt, is terugkeren geen optie meer. De betrokken diensten lieten hem weten dat die plaatsing volkomen wettelijk is. Anderzijds maakt de verzoeker melding van soortgelijke gevallen voor de politierechtbank waarbij de bestuurder in het gelijk werd gesteld. Het kan volgens de verzoeker niet de bedoeling zijn om rechtbanken extra te belasten ten gevolge van onduidelijke wetgeving. Hij vraagt daarom plaatsingsvoorschriften voor het verkeersbord F117.

Het verzoekschrift werd ontvankelijk verklaard op 26 oktober 2021 en voor verdere behandeling doorverwezen naar de Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken, die het een eerste maal heeft besproken op 16 december 2021. De commissie toonde begrip voor de bekommernis van de verzoeker en besliste unaniem om aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, te vragen om dit aan te kaarten tijdens een volgende Interministeriële Conferentie Mobiliteit en op de hoogte te worden gehouden van een eventuele beslissing hierover.

Bij brief van 14 maart 2022 liet minister Peeters weten dat het verzoekschrift geagendeerd was op de conferentie van 9 maart 2022. Hoewel een terechte vraag, waren de bevoegde mobiliteitsministers van oordeel dat de meerwaarde hiervan beperkt is, dat de regelgeving voldoende helder is en de communicatie betreffende de lage-emissiezone voldoende duidelijk, zowel over de afbakening van de zone via verschillende kanalen, alsook over de desbetreffende alternatieve routes om alsnog de lage-emissiezone zelf niet te betreden.

Op 21 april 2022 werd het verzoekschrift verder besproken en kwam de commissie tot een besluit. Voorzitter Bart Claes verwees vooreerst naar het antwoord van minister Lydia Peeters en de conclusie van de bevoegde mobiliteitsminister. Ikzelf heb vervolgens verwezen naar de zeer positieve effecten van lage-emissiezones op de volksgezondheid. De interministeriële conferentie besloot weliswaar dat plaatsingsvoorschriften niet nodig zijn, en dat is omdat het bij mijn weten ook steeds de bedoeling is om zo'n lage-emissiezone goed aan te kondigen en het geenszins de bedoeling is om mensen in een soort fuik te lokken om hen naar een boete te leiden.

Er zijn de zones in Antwerpen en Gent, waar de inrichtende gemeenten ook bevoegd zijn om het bord op hun grondgebied te plaatsen. En daar zijn, voor zover wij weten, geen problemen mee. Dat is anders rond het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Ik heb aangegeven zelf weet te hebben van één plaats, namelijk in de gemeente Drogenbos, waar men de lage-emissiezone van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest binnenrijdt en waar de gemeente Drogenbos tot nog toe weigert om het waarschuwbord te plaatsen. Ik opperde de mogelijkheid dat de minister de betrokken gemeentebesturen, in dit geval Drogenbos, zou kunnen aanschrijven om op de vraag van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest in te gaan om het waarschuwbord te plaatsen. Dat voorstel werd vanuit het kader van de billijkheid, met het oog op het draagvlak voor duurzaamheid, en vanuit goed nabuurschap gesteund door collega Marino Keulen. Hij vindt het logisch om de toepasselijke regels van de burens aan te kondigen, ook al is dat op het eigen grondgebied. Daarmee neemt men volgens collega Keulen geen politiek standpunt in ten opzichte van een LEZ. In die zin kan hij zich vinden in een schrijven aan de gemeente Drogenbos. Een overheid moet minstens objectief informeren.

Collega Wim Verheyden zegt dat het Vlaams Belang steeds een koele minnaar is geweest van lage-emissiezones, maar dat hij zich in mijn voorstel kan vinden. Collega Bart Claes merkt op dat het niet geweten is over welke gemeenten het gaat, dat het gek is dat de bestuurder in dit geval de keuze heeft tussen twee overtredingen en dat dergelijke provocatie te allen tijde moet worden vermeden.

De voorzitter heeft vervolgens aan de leden van de commissie gevraagd of zij het eens zijn met het standpunt dat door mijzelf was geformuleerd. Voorzitter, het zal u niet verbazen dat ik zeer gelukkig was toen bleek dat de leden het daar unaniem mee eens zijn. De conclusie die we hier aan de plenaire vergadering voorleggen, is dan ook dat de commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken zich aansluit bij het antwoord van minister Lydia Peeters. Zij vraagt evenwel aan de minister om gemeenten met een lage-emissiezone of gemeenten die grenzen aan een lage-emissiezone erop te wijzen dat het billijk is om aankondigingsborden te plaatsen die de lage-emissiezone voldoende tijdig aankondigen. In het bijzonder verzoekt de commissie minister Lydia Peeters om de gemeente Drogenbos te vragen om het aankondigingsbord voor de LEZ van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest te plaatsen.

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

ONTWERP VAN DECREET over vervangende eindtermen en vervangende specifieke eindtermen in de tweede en derde graad van het secundair onderwijs, op initiatief van de Federatie Steinerscholen Vlaanderen vzw – 1208 (2021-2022) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

- 95 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 65 leden hebben ja geantwoord;
- 20 leden hebben neen geantwoord;
- 10 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

MOTIE van Adeline Blancquaert, Suzy Wouters, Immanuel De Reuse, Stefaan Sintobin en Chris Janssens tot besluit van de op 26 april 2022 in commissie gehouden interpellatie door Adeline Blancquaert aan minister Wouter Beke over het opvangaanbod voor minderjarigen in veront-rustende thuissituaties, na berichten dat meerdere jongeren wegens plaatsgebrek in een cel werden ondergebracht – 1266 (2021-2022) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Mevrouw Wouters heeft het woord.

Suzy Wouters (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's, in april verscheen er een bericht dat een 16-jarige met de emotionele leeftijd van een kleuter al twee dagen in de politiecel zat wegens gebrek aan een geschikte opvangplaats. Op 26 april hebben we in de commissie Welzijn dan ook een debat gevoerd over het opvangaanbod voor minderjarigen in verontrustende thuissituaties. Aangezien de thematiek toen uitvoerig in de commissie werd besproken, lijkt het mij niet nodig om dit weer in detail te bespreken. Ik zal het dan ook kort houden.

Met onze motie vragen we aan de Vlaamse Regering om initiatieven te nemen om te voorkomen dat er nog kwetsbare jongeren noodgedwongen in een politiecel terechtkomen wegens gebrek aan een geschikte opvangplaats. Daarnaast vragen we om werk te maken van een voldoende uitgebreid opvangaanbod voor jongeren die zich in een verontrustende opvoedings situatie bevinden of die een complexe hulpvraag hebben, zodat ze steeds in een gepaste opvangplaats terechtkunnen.

Ten slotte vragen we met deze motie om de nodige ondersteuning en expertise te bieden aan voorzieningen om met jongeren met complexe problematieken om te gaan. Gezien de vele bezorgdheden die in de commissie hierover werden geuit, en de prangende problematiek hopen we dan ook dat deze motie goedgekeurd wordt.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Begin van de stemming.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

- 95 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 20 leden hebben ja geantwoord;
- 75 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Chris Janssens, Stefaan Sintobin, Immanuel De Reuse en Suzy Wouters tot instelling van een belangenconflict over het federale wetsontwerp over de verplichte vaccinatie van gezondheidszorg-beoefenaars tegen COVID-19 – 1284 (2021-2022) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie tot instelling van een belangenconflict.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

- 96 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
- 20 leden hebben ja geantwoord;
- 73 leden hebben neen geantwoord;
- 3 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 18 mei 2022 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 18.36 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buyse, Bart Claes, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Martine Fournier, Veerle Geerinckx, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Sarah Smeyers, Els Sterckx, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Frieda Verougstraete-Deschacht, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın.

Afwezig met kennisgeving

Axel Ronse, Paul Van Miert: ambtsverplichtingen;

Allessia Claes, Arnout Coel, Bart Dochy, Karolien Grosemans, Sofie Joosen, Joris Nachtergaele, Leo Pieters, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Stefaan Sintobin, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Ludwig Vandenhove, Bart Van Hulle: door het Vlaams Parlement toegestane zending;

Imade Annouri, Adeline Blancquaert, Tom De Meester, Sihame El Kaouakibi, An Moerenhout, Nadia Sminate: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Els Ampe

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Steven Coenegrachts, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Martine Fournier, Celia Groothedde, Liesbeth Homans, Vera Jans, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Tinne

Rombouts, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Annabel Tavernier, Orry Van de Wauwer, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder, Klaas Slotmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Hannes Anaf, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Katia Segers, Bruno Tobback, Maxim Veys

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder, Klaas Slotmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Steven Coenegrachts, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Liesbeth Homans, Vera Jans, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Orry Van de Wauwer, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder,

Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Frieda Verougstraete-Deschacht, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Steven Coenegrachts, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Liesbeth Homans, Vera Jans, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, Rita Moors, Philippe Muyters, Tom Ongena, Katrien Partyka, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Sarah Smeyers, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Kim De Witte, Lise Vandecasteele